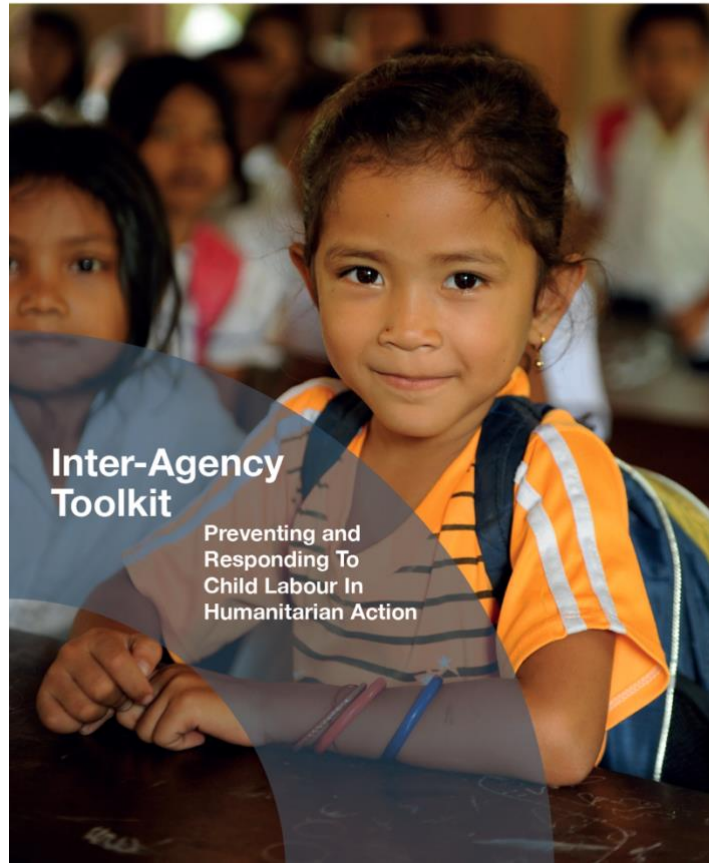

ÖĞRENİM PAKETİ YARDIMCI KILAVUZ

KURULUŞLAR ARASI ARAÇ SETİ: İNSANİ YARDIM FAALİYETLERİNDE ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİ ÖNLEME VE MÜDAHALE ETME

THE ALLIANCE
FOR CHILD PROTECTION
IN HUMANITARIAN ACTION

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BAKIŞ OTURUMU
2. GİRİŞ
3. EĞİTİM PAKETİ SUNAN KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN UYGULAMA KILAVUZU
4. EĞİTİM PAKETİ SUNAN KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN KILAVUZ OTURUM

Aşağıdakilere yönelik oturumlar:

- i. Tüm insani yardım aktörleri
- ii. Çocuk koruma aktörleri
- iii. Diğer sektör aktörleri

EKLER

1. Kolaylaştırıcılar için eğitim kaynak belgeleri

GENEL BAKIŞ OTURUMU

Tüm insani yardım aktörlerine yönelik oturumlar	Genel Bakış: Çıktıların öğrenilmesine ilişkin oturum Bu oturumun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:	Tahminî oturum süresi
1. Oturum: Eğitimin tanıtılması	<ul style="list-style-type: none">• Eğitim gündeminin ana hatlarını hatırlamak ve temel kuralları, gündemi ve kolaylaştırma metodolojilerini belirlemek.• Eğitimden beklentilerini ifade etmek.• Eğitime katılacak olan meslektaşlarını tanıtmak.	<ul style="list-style-type: none">• Yetmiş dakika yüz yüze, doksan dakika uzaktan
2. Oturum: Temel bilgilerin gözden geçirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Çocuk işçiliğine ilişkin uluslararası yasal çerçeveleri ve politika çerçevelerini tanımlamak.	<ul style="list-style-type: none">• Doksan (90) dakika

	<ul style="list-style-type: none">• Çocuk işçiliğini tanımlayan ilgili ulusal/bölgesel çerçevelerden örnekler sunmak.• İnsani kriz durumlarında çocuk işçiliğinin bazı zararlı etkilerinden bahsetmek.	
3. Oturum: Çocuk işçiliğine ilişkin Durum Değerlendirmesi ve Analiz	<ul style="list-style-type: none">• Kendi bağlamında veya belirli bir bağlamda çocuk işçiliğine ilişkin duruma uygun veri toplama fırsatlarını belirlemek.• Çocuk işçiliğinin ihtiyaç değerlendirmesine nasıl entegre edilmesi gerektiğine dair temel unsurları tanımlamak.	<ul style="list-style-type: none">• Yüz beş (105) dakika
4. Oturum: Çocuk işçiliği konusunda başkalarıyla etkin çalışma (Koordinasyon)	<ul style="list-style-type: none">• Çocuk işçiliği konusunda koordinasyon sağlarken 4-5 kilit nokta ortaya koymak.• Bu bağlamda çocuk işçiliği ile ilgili koordinasyon sağlamak için kilit paydaşları ve fırsatları belirlemek.• Çocuk işçiliği ile ilgili koordinasyonu güçlendirmek için kendi bağlamındaki kilit eylemleri tartışmak.	<ul style="list-style-type: none">• Yüz (100) dakika
5. Oturum: İnsani yardım aktörleri için çocuk işçiliğini önlemeye ve müdahale etmeye yönelik temel eylemler (1)	<ul style="list-style-type: none">• Her bir sosyoekonomik seviyeden çocuğun çocuk işçiliğine karşı kırılganlığını etkileyen 2 risk faktörü ve 2 koruyucu faktör belirlemek.• İnsani yardım bağlamında çocuk işçiliği programına ilişkin çerçeveyi kısaca açıklamak.• Kendi programlarının çocukları çocuk işçiliği riskine	<ul style="list-style-type: none">• Yüz yirmi (120) dakika

	<p>daha fazla maruz bırakma ihtimalini değerlendirmek ve azaltmak veya önlemek için gereken adımları saptamak.</p>	
<p>6. Oturum: İnsani yardım aktörleri için çocuk işçiliğini önlemeye ve müdahale etmeye yönelik temel eylemler (2)</p>	<ul style="list-style-type: none">• Çocuk işçi olarak çalışan çocukların insani yardım hizmetleri aracılığıyla tespit edilebileceği ve bu bağlamda daha yetkin hizmetlere güvenli bir şekilde yönlendirilebileceği yolları tanımlamak.• Kendi programlama yaklaşımlarını değerlendirerek:<ul style="list-style-type: none">**çocuk işçi olarak çalışan çocuklara ulaşmada karşılaşılan dört (4) zorluğu tespit etmek.**çocuk işçi olarak çalışan çocuklara erişimi artırmak için yapılabilecek 4 iyileştirmeyi belirlemek.• Yerinden edilme durumunda çocuk işçi olarak çalışan veya çocuk işçiliği riski altındaki çocukların ihtiyaçlarının daha iyi karşılanması için insani yardım programlarında yapılabilecek olası uyarlamaları belirlemek.	<ul style="list-style-type: none">• Yüz kırk beş (145) dakika
<p>7. Oturum: Çocuk işçiliğine yönelik farkındalık artırma ve savunuculuk yaklaşımları</p>	<ul style="list-style-type: none">• Çocuk işçiliği konusunda mesaj vermenin ve savunuculuğun farklı gruplara göre (çocuklar, ebeveynler, topluluk üyeleri/liderleri vb.) nasıl düzenleneceğini açıklamak.	<ul style="list-style-type: none">• Yüz seksen (180) dakika

	<ul style="list-style-type: none">● Farkındalık yaratma ve duyarlılaştırma konularında stratejiler belirlemek.● İlgili ve bağlamsal temel farkındalık ve savunuculuk mesajları oluşturmak.● Çocukların farkındalık girişimlerine nasıl güvenli bir şekilde katılabileceklerini ve liderlik edebileceklerini tanımlamak.	
8. Oturum: Çocuk koruma yoluyla çocuk işçiliğini ele almak için topluluklarla birlikte çalışma (çocuk koruma)	<ul style="list-style-type: none">● Toplulukların sahip olduğu normların ve tutumların çocuk işçiliğini olumlu veya olumsuz yönde nasıl etkileyebileceğini tartışmak.● Çocuk işçi olarak çalışan çocukların topluluk düzeyinde/topluluk tarafından yürütülen faaliyetlere katılımlarının nasıl sağlanabileceğini tanımlayın.● Topluluklarla çocuk işçiliği üzerine çalışırken karşılaşılabilecek yaygın zorlukların üstesinden ne şekilde gelinebileceğini açıklayın.	<ul style="list-style-type: none">● Yüz beş (105) dakika
Çocuk koruma aktörlerine yönelik oturumlar	Genel Bakış Oturumu: Öğrenme Çıktıları Bu oturumun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:	Tahminî oturum süresi

9. Oturum: Çocuğun iyi olma hâli için etkili grup faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none">• Çalışan çocukların, kendi koşullarında grup faaliyetlerine erişmelerini engelleyen olası 4-5 zorluğu tespit etmek.• Çalışan çocukların grup faaliyetlerine etkili bir şekilde nasıl dâhil edilebileceklerine dair örnekler vermek.• Çalışan çocuklara ulaşmak için grup faaliyetlerinin tasarımlarını güçlendirmenin yollarını belirleyebilmek	<ul style="list-style-type: none">▪ Yüz (100) dakika
10. Oturum: Çalışan çocuklar için aile ve bakım veren ortamlarının güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Çocuk işçiliğini önlemek veya çocukları çocuk işçiliğinden kurtarmak için aileleri ve bakım verenleri güçlendirmek amacıyla harekete geçmenin önemini açıklamak.• Çocuk işçiliği riski altındaki çocukların bakım verenlerine verilebilecek destek türleri ile en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine maruz kalan çocukların bakım verenlerine verilebilecek destek türleri arasındaki farkları açıklamak.• Çocuk işçi olarak çalışan çocukların ebeveynleri/bakım verenleri için bir aile güçlendirme müdahalesi tanımlayabilmek	<ul style="list-style-type: none">• Yüz elli beş (155) dakika
11. Oturum: Çocuk koruma vaka yönetimi oturumu (1)	<ul style="list-style-type: none">• Çalışan çocuklar için vaka yönetimi programları geliştirirken göz önünde bulundurulabilecek 4-5 kilit hususu tespit etmek.	<ul style="list-style-type: none">• Doksan (90) dakika

	<ul style="list-style-type: none">• Çocuk işçi olarak çalışan çocukların kırılma kriteri/risk matrisinin altında yatan ilkeleri tanımlamak.• Farklı kırılma kriteri/risk seviyelerinde bulunan çocuk işçi olarak çalışan çocuklara verilecek vaka yönetimi destekleri arasındaki farkları açıklamak	
12. Oturum: Çocuk koruma vaka yönetimi oturumu (2)	<ul style="list-style-type: none">• Çalışan çocuklar için bir vaka planı tasarlamak• Çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için vaka uygulaması sırasında ortaya çıkabilecek üç (3) olası/yaygın zorluğu tespit etmek.• Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara yönelik vaka yönetiminde yaygın olarak karşılaşılan bu zorlukların üstesinden gelmek için müdahaleler (eylemler ve vaka planında değişiklikler) geliştirmek.	<ul style="list-style-type: none">• 4.25 - 5,5 saat
Diğer sektöre özgü aktörlere yönelik oturumlar	Genel Bakış Oturumu: Öğrenme Çıktıları Oturumun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:	Oturumun süresini tahmin etmek.
13. Oturum: Çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için erken yaşlardan ergenlik dönemine kadar eğitim	<ul style="list-style-type: none">• Çalışan çocukların, kendi koşullarında eğitime erişmelerini engelleyen olası 4-5 zorluğu tespit etmek• Eğitimin çocuk işçiliğini nasıl önleyebileceğine ilişkin örnekler vermek.	<ul style="list-style-type: none">• Yüz elli beş (155) dakika

	<ul style="list-style-type: none">• Çocuk işçi olarak çalışan çocukların kendi koşullarında veya belirli koşullarda öğrenmek ve eğitime etkili bir şekilde erişmelerini desteklemek için bir eylem planı oluşturmak.	
14. Oturum: Çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için gıda güvenliği ve geçim kaynakları	<ul style="list-style-type: none">• Sömürüyü önlemek amacıyla çocuk işçiliğine başvuran hanelerin yeterli gıda güvenliğine ve geçim kaynaklarına erişimini engelleyen 4-5 zorluk belirlemek.• Gıda güvenliği ve geçim kaynağı müdahalelerinin, çocuk işçiliğinin önlenmesi amacıyla nasıl kullanılabileceğini açıklamak.• Çocuk işçi olarak çalışan veya çocuk işçiliği riski altında olan çocukların ihtiyaçlarına göre FSL faaliyetlerinin nasıl uyarlanabileceği ile ilgili 3-4 örnek vermek.• Çocuk işçi olarak çalışan çocukların bulunduğu hanelerin, kendi bağlamlarında veya belirli bağlamlarda hane halkı gıda güvenliğini ve geçim kaynaklarını güçlendirmelerini destekleyecek bir eylem planı oluşturmak.	<ul style="list-style-type: none">• Yüz yirmi (120) dakika
15. Oturum: İnsani sağlık hizmetleri ve çocuk işçiliği	<ul style="list-style-type: none">• Sağlık ile çocuk işçiliği arasındaki karmaşık ilişkiyi tanımlamak.	<ul style="list-style-type: none">• Yüz (100) dakika

	<ul style="list-style-type: none">• Çocukları daha fazla fiziksel zarar riskiyle karşı karşıya bırakan 5 fiziksel özellik saymak.• Çocuk işçi olarak çalışan çocukların bulunduğu haneleri desteklemek için sağlık risklerini ve uygun sağlık hizmetlerine erişimi ele alan bir eylem planı geliştirmek.	
--	---	--

UYGULAMA Kılavuzu

Arka Plan

Bu öğrenme paketi, İnsani Yardım Faaliyetlerinde Çocuk İşçiliğini Önleme ve Müdahale Etmeye İlişkin Kuruluşlar Arası Araç Setinin yaygınlaştırılmasını tamamlayıcı ve destekleyici nitelikte geliştirilmiştir. Araç Seti, Plan International ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından ortaklaşa yönetilen İnsani Yardım Çalışmalarında Çocuk Koruma İttifakı bünyesindeki küresel Çocuk İşçiliği Görev Gücü tarafından, ittifakın Öğrenme ve Gelişim Çalışma Grubu ile iş birliği içinde geliştirilmiştir.

Büyük ölçekli, kuruluşlar arası ve sektörler arası bir iş birliği neticesinde ortaya çıkan bu araç seti, insani yardım aktörlerine ve küresel camiadaki diğer kuruluşlara, insani krizle ilgili olan veya krizin daha da kötüleştiği risk faktörlerini ele alarak çocuk işçiliğini etkili bir şekilde önleme ve insani krizle ilgili olan veya krizin daha da kötüleştiği çocuk işçiliğinin en yaygın ve en kötü biçimlerine müdahale etme konusunda aşağıdaki yollarla rehberlik etmek üzere geliştirilmiştir:

- İnsani yardım çalışmaları kapsamında temel çocuk işçiliği kavramları, yasal çerçeve, risk faktörleri ve koruyucu faktörler ile ilgili genel bir bakış sağlamak.
- Çocuk işçiliği durumunu analiz etmek, öncelikleri belirlemek ve insani yardım çalışmaları kapsamında çocuk işçiliğini acil bir mesele olarak ele almak için stratejiler geliştirmek amacıyla sektörler arası insani yardım aktörlerine rehberlik ve araç sağlamak.

- Çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için sektöre özgü rehberlik ve araç sağlamak.
- Yerel, ulusal ve uluslararası aktörler, sivil toplum, insani yardım, kalkınma, hükûmet ve topluluk aktörleri dâhil olmak üzere çocuk işçiliği aktörleri arasındaki koordinasyon ve iş birliğini güçlendirmek.
- İnsani yardım stratejilerinin ve faaliyetlerinin çocuk işçiliğine ilişkin risk faktörlerini arttırmayacağından emin olmak.
- En kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği de dâhil olmak üzere çocuk işçi olarak çalışan ya da çocuk işçiliği riski altında olan çocuklara etkin bir şekilde ulaşmak ve onları desteklemek için ön cephe çalışanlarını özel araçlar ve rehberlikle desteklemek.

Öğrenme Amaç ve Hedefleri

Bu öğrenme paketi ile aşağıdakiler amaçlanmaktadır:

- Çocuk işçiliğini insani yardım aktörlerinin odağına yerleştirmek veya insani yardım müdahalelerine entegre etmek için gerekli bilgi ve becerileri edinmeleri için İnsani Yardım Faaliyetlerinde Çocuk İşçiliğini Önleme ve Müdahale Etmeye İlişkin Kuruluşlar Arası Araç Setinin operasyonel hâle getirilmesini ve uygulanmasını teşvik etmek.
- Araç setinin içeriğinin sektörler arası uygulayıcılar arasında başarılı bir şekilde yayılmasına ve yaygınlaştırılmasına yardımcı olmak.
- Araç setine dayalı, çeşitli bağlamlara ve kitlelere göre uyarlanabilecek esnek bir kaynak seti şunları sağlar:
 - İnsani yardım ve kalkınma aktörlerinin kendi bağlamlarında çocuk işçiliğini etkili bir şekilde önleme ve müdahale etme kapasitelerini güçlendirmek.
 - İnsani yardım bağlamlarında çocuk işçiliği ile ilgili temel konuları açıklamak.
 - İnsani yardım sektörleri genelinde önleme ve müdahale yaklaşımlarını ve iyi uygulama faaliyetlerini ana hatlarıyla ortaya koymak.
 - Deneyimlerin paylaşılması ve ilgili eylem planlarının geliştirilmesi için imkân sağlamak.

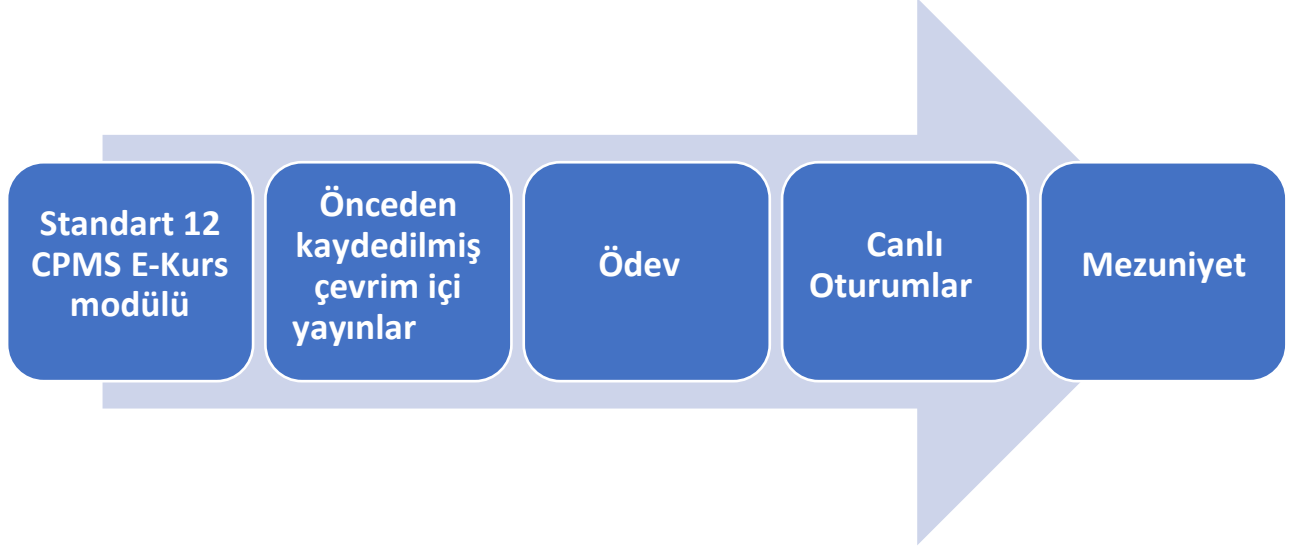
Öğrenme paketinin genel hedefi, öğrenme programını tamamladıktan sonra katılımcıların aşağıdakileri yapabilmesidir:

- Çevresindeki çalışan çocukları, çocuk işçiliğini ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğini tespit edebilmek,

- Çocuk koruma ve diğer insani yardım sektörlerinde önleme ve müdahalede en iyi uygulamaları ana hatlarıyla belirleyebilmek,
- İnsani yardım bağlamında çocuk işçiliğini ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etmedeki rolünün farkına varabilmek.

Öğrenme Paketinin Yapısı

Eğitim paketi, hem kendi kendine gerçekleştirilen asenkron etkinlikleri hem de yüz yüze veya uzaktan yürütülen canlı oturumları içerecek şekilde geliştirilmiştir. Eğitimin ideal akışı aşağıdaki akış şemasında gösterilmiştir:

Eş zamanlı oturumlar için ayrılan zamandan faydalanmak için katılımcıların şunları yapmaları tavsiye edilir:

1. Standart 12 CHMS E-kurs modülünün tamamlanması: İnsani yardım faaliyetlerinde çocuk işçiliğine ilişkin temel kavramların ve ilgili asgari standardın ele alındığı 30 ila 45 dakikalık, kendi hızınızda ilerleyebileceğiniz e-modül (bağlantı eklenecek)
2. Önceden kaydedilmiş çevrim içi yayınların dinlenmesi:
 - insani krizlerin çocuk işçiliği üzerindeki etkisi ve çocuk işçiliğinin çocuklar, aileler ve toplumlar üzerindeki etkisine ilişkin otuz (30) dakikalık önceden kaydedilmiş bir çevrim içi yayın (bağlantı eklenecek)
 - Çocukların çocuk işçiliğine karşı kırılganlığına ve insani yardım bağlamlarında çocuk işçiliğini önlemeye ve yanıt vermeye yönelik müdahalelere ilişkin yirmi beş (25) dakikalık önceden kaydedilmiş bir çevrim içi yayın (bağlantı eklenecek)

3. Kolaylaştırıcılara verilen ödev: kendi bağlamlarında çocuk işçiliği üzerine düşünmeleri için iki (2) saatlik bir ödev.

Bu faaliyetlerin canlı oturumlardan önce tamamlanması, kolaylaştırıcıların temel kavramlarla vakit kaybetmemelerini, tema ve kavramları daha ayrıntılı bir şekilde ele alabilmelerini sağlar.

Bu kılavuzda vurgulanan eğitimlerin eş zamanlı bileşenleri, ön bağlamsallaştırma aşamasında belirlenen hedef kitleye ve diğer faktörlere bağlı olarak kolaylaştırıcıların aralarından seçim yapabileceği bir dizi oturum olarak geliştirilmiştir.

Kitle profili

Çocuk işçiliğine ilişkin temel kavramları öğrenmek, çocuk işçiliğinin etkileri hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak ve çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etmeye yönelik eylemlere ilişkin bir anlayış geliştirmek isteyen herkes öğrenme paketinin zamana bağlı olmayan bileşenlerinden faydalanabilir.

Bir bütün olarak öğrenme paketi kamu personeli, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları, sivil toplum örgütleri, BM kuruluşları, topluluk örgütleri, insani yardım forumu koordinatörleri vb. dâhil olmak üzere çocuk işçiliğine karşı hazırlık ve müdahale eylemlerini desteklemek isteyen aktörlerin kapasitesini artırmak üzere geliştirilmiştir. Öğrenme paketi özellikle iki farklı kitleyi hedeflemektedir:

- Orta düzey çocuk koruma uygulayıcıları,
- Eğitim, gıda güvenliği, geçim kaynakları, ekonomik güçlendirme ve sağlık dâhil olmak üzere diğer sektörlerde faaliyet gösteren orta düzey insani yardım ve kalkınma aktörleri.

Paket, her iki kitleyi de ilgilendiren bir dizi oturumun yanı sıra her bir kitleye yönelik özel hazırlanmış bir dizi ek oturumdan oluşmaktadır. Daha fazla ayrıntı için aşağıdaki örnek gündeme bakın.

Bağlamsallaştırma

Bu eğitim, çeşitli bağlamlarda (küresel, bölgesel, ülke çapında veya ulus altı düzeyde, tek sektörlü, çok sektörlü, insani yardım aktörleri veya hükümet ortakları için) kullanılabilir. Her bağlamin kendine özgü koşulları ve çocuk işçiliğine ilişkin riskleri ve koruyucu faktörleri olmalıdır.

Eğitim oturumları her zaman önceden hedeflenen kitleye/yere/sektöre/seviyeye göre bağlamsallaştırılmalıdır. Bunu yaparken

ilgili kitleyi gerçek anlamda odağa yerleştirmek için kolaylaştırıcı ile düzenleyici kurum/grup arasında iş birliği tesis edilmelidir.

Bu simge, kılavuz boyunca materyallerin nerede bağlamsallaştırılacağını veya bağlamsallaştırılması gerekebileceğini belirtmek için kullanılmış olup her oturum kılavuzunda ilgili oturumda nelerin bağlamsallaştırılacağına dair notlar içeren bir "hazırlık bölümü" bulunmaktadır.

Bağlamsallaştırma konusunda daha fazla bilgi edinmek için İttifakın [Öğrenme ve Gelişim Araç Seti](#) kapsamındaki "Eğitim materyalinin bağlamsallaştırılması" bölümüne bakabilirsiniz.

Bazı örnek gündemler, önerildikleri hedef kitle ile birlikte aşağıda verilmiştir.

Eğitim yetişkin öğrenme ilkeleri doğrultusunda etkileşimli ve interaktif şekilde tasarlanmıştır ve grubun katılımıyla senaryo/vaka temelli faaliyetler içermektedir. Oturumlar boyunca geri bildirim, tartışma ve teknik standartların paylaşılması için zaman ayrılmıştır. Raporlama amacıyla ilgililer için isteğe bağlı bir ön ve son test sunulmuştur.

Kolaylaştırıcı Profili

Kılavuzda yer alan oturumlar yüz yüze veya uzaktan kolaylaştırıcılığa imkân veren bir şekilde geliştirilmiştir. Her iki kolaylaştırma yöntemini de desteklemek amacıyla her bir faaliyet için özel yönergeler sunulmuştur.

Eğitim, The Alliance for Child Protection in Humanitarian Action (İnsani Yardım Çalışmalarında Çocuk Koruma İttifakı) tarafından ücretsiz olarak sunulmakla birlikte kolaylaştırıcılığı insani yardım bağlamlarında çocuk işçiliğine ilişkin çeşitli konularda çalışma deneyimine ve uygun bilgi birikimine sahip bir kişi tarafından üstlenilmelidir.

Kolaylaştırıcıların oturumları gerçekleştirmelerine yardımcı olmak amacıyla slaytların içeriği hakkında daha ayrıntılı bilgi ve açıklamalar slaytların notlar bölümünde yer almaktadır.

Kolaylaştırılmış eğitim paketini kullanmayı planlıyorsanız lütfen cltf@alliancecpha.org adresinden İnsani Yardım Çalışmalarında Çocuk Koruma İttifakı Çocuk İşçiliği Görev Gücüyle iletişime geçin. Görev Gücü kazanımların ve deneyimlerin toplanıp paylaşılabilmesi için paketin insani yardım ortamlarında kullanımını takip etmeyi ve desteklemeyi amaçlamaktadır. (bağlam ayrıntıları / kullanım takibine ilişkin plan eklenecek)

Öğrenme Yöntemleri

Bu öğrenme paketinin konsepti eğitimin sunulmasında iki ana yöntem göz önünde bulundurularak belirlenmiştir:

1. *Yüz Yüze* – eğitimin kolaylaştırıcı ve katılımcıların hazır bulunduğu bir mekânda gerçekleştirilmesi.

2. *Uzaktan eğitim* – eğitimin uzaktan gerçekleştirilmesi. Bu eğitim aşağıdakiler de dâhil olmak üzere farklı şekillerde kullanılabilir:

- Katılımcılar bir mekânda bir araya gelir ve kolaylaştırıcı eğitimi uzaktan verir.
- Eğitimde yer alan tüm kolaylaştırıcılar ve katılımcılar, eğitime bilgisayarlarda veya diğer cihazlarda bulunan bir iletişim platformu üzerinden uzaktan katılır.

Bazı katılımcıların eğitim salonunda olup diğerlerinin çevrim içi katılım sağladığı karma yaklaşımı önermiyoruz. Bu gibi durumlarda tüm katılımcılarla çevrim içi bir platform üzerinden etkileşim kurulmasını ve kursun uzaktan kolaylaştırılmasını öneriyoruz.

Yüz yüze rehberlik

Katılımcılarla aynı odada olmak yakınlık kurmamıza, gerekli durumlarda açıklamalar yapmamıza ve grup dinamiklerini ve enerji seviyelerini değerlendirmemize yardımcı olur. Bu bağlamda katılımcıların karşılaşabileceği dikkat dağıtıcı unsurlar daha azdır.

Eğitim çalışmasının diğer kişilerden uzakta, açık bir odada yapılması en iyisi olacaktır. Kolaylaştırıcının, insanların kendilerini açıkça ve dürüstçe ifade etme noktasında rahat ve güvende hissettiği bir alan sağlandığından emin olması gerekir. Birçok faaliyette, notlar yapıştırmak ve sunum kâğıtları asmak için bir duvara ihtiyacınız olacaktır. Minderler üzerinde, masalarda gruplar hâlinde oturabilir veya sandalyeleri daire şeklinde yerleştirebilirsiniz. Önemli olan, süreç boyunca herkesin güç bakımından eşit görülmesidir. Ayrıca grubun ayağa kalkması ve güvenli bir şekilde hareket etmesi için yeterli alana ihtiyacınız olacaktır.

Yüz yüze eğitim için tavsiye edilen grup büyüklüğü yaklaşık 16-20 katılımcıdır.

Uzaktan rehberlik

Uzaktan veya sanal ortamda grup dinamiklerini ve öğrenme ortamını oluşturmaları ve insanları geride bırakmadan iyi bir ivme ile ilerlemeyi sürdürmesi gereken kolaylaştırıcı için bu eğitim bağlamı belki de en zorlayıcı olanıdır. Daha önce bir eğitimde uzaktan kolaylaştırıcılık yapmadıysanız bu yöntem hakkında daha fazla bilgi edinmek için İttifakın Uzaktan Eğitim kursuna katılmanızı veya çevrim içi <https://radicallyremote.com/Radically Remote> kursunu tamamlamanızı öneririz.

Katılımcılar bir mekânda bir araya gelir ve kolaylaştırıcı eğitimi uzaktan verir.

Bu düzenlemede, yüz yüze eğitim için aşağıda verilen yönergeler bazı önemli hususlar dikkate alınarak izlenmelidir.

Yardımcı kolaylaştırıcı ile çalışmak - Yardımcı kolaylaştırıcı katılımcılarla aynı odada bulunmalıdır. Yardımcı, kolaylaştırıcının "eli ayağı" olarak hareket edebilir ve eğitim materyallerinin ve katılımcıların düzeninin sağlanmasına yardımcı olabilir.

Teknik asistan kullanmak - Kameranın konumlandırılmasında ve diğer teknik konularda faydalı olabilir. Örneğin kolaylaştırıcının görüntüsünün ve modülün görsel slaytlarının yansıtılması ve bir ses düzeneği gerekecektir.

Süre - Bu yöntemi kullanarak tam gün eğitim vermek mümkün olabilir ancak çevrim içi eğitim vermek kolaylaştırıcı için yorucudur. Faaliyetler daha uzun sürebileceğinden kolaylaştırıcılar eğitim günü süresinde veya bir günde gerçekleştirilecek oturum sayısında düzenleme yapmayı düşünebilir.

Grup büyüklüğü - Grup büyüklüğü yüz yüze eğitimle aynı yani 16-20 katılımcı olabilir.

Kolaylaştırıcının düzeneği - Kolaylaştırıcı olarak, birini oturum planını yönetmek diğerini video görüşmesinde kullanmak üzere iki ekranınızın olması faydalı olacaktır. İki ekrana erişiminiz yoksa ekran bölme fonksiyonlarını kullanabilir veya oturum planlarını geri dönüştürülmüş kâğıda yazdırabilirsiniz.

Kolaylaştırıcılar ve katılımcılar, bir iletişim platformu aracılığıyla uzaktan eğitime katılır.

Uzaktan eğitimler dikkatli bir hazırlık, test ve uygulama gerektirir. Bazı önemli hususlar aşağıda verilmiştir.

Teknik yapımcı ile çalışmak - Teknik yapımcınızı planlama sürecinin başlarında belirleyin ve her aşamaya dâhil edin. Kolaylaştırıcı içeriğe ve katılımcılara odaklanırken teknik yapımcı platformlara ve teknolojiye odaklanır; kurulum ve faaliyetlerde kullanılacak fonksiyonlar konusunda destek sağlar, sohbeti izler ve katılımcılara her türlü teknik konuda yardımcı olur. Her iki rol için yönergeler bu paketteki oturum planlarında yer almaktadır.

Cihazlar - Tam katılımı engellediği için oturumlara telefonla erişmenin bu eğitim için tavsiye edilmediği açıkça belirtilmelidir. Bazı durumlarda katılımcılar bilgisayarları paylaşımlı olarak kullanabilir. Faaliyetlerin gerekli şekilde hazırlanabilmesi için katılımcıların eğitime nasıl erişeceklerinin önceden bilinmesi önemlidir.

Grup büyüklüğü - Uzaktan eğitim için tavsiye edilen grup büyüklüğü 12-16 katılımcı arasındadır.

Süre - Uzaktan oturumlar için tavsiye edilen süre günde en fazla dört (4) saattir. Her saat başı 5-10 dakikalık kısa bir mola ve düzenli aralıklarla daha uzun molalar verilebilir ve canlandırıcı faaliyetler yapılabilir. Uzaktan eğitimde neyin mümkün olup neyin olmadığı konusunda gerçekçi olmak önemlidir. Genellikle uzaktan eğitimde faaliyetlerin yüz yüze eğitime kıyasla %15 daha uzun sürmesi beklenir. Planlamanızı buna göre düzenleyin.

Kolaylaştırıcının düzeneği - Kolaylaştırıcı olarak birini oturum planını yönetmek diğerini video görüşmesinde kullanmak üzere iki ekranınızın olması faydalı olacaktır. İki ekrana erişiminiz yoksa ekran bölme fonksiyonlarını kullanabilir veya oturum planlarını geri dönüştürülmüş kâğıda yazdırabilirsiniz.

Uzaktan eğitim verme konusunda daha fazla bilgi edinmek için İnsani Yardım Çalışmalarında Çocuk Koruma İttifakının Uzaktan Eğitim İpucu [belgesine](#) de göz atabilirsiniz.

Gerekli materyaller:

Eğitimi yüz yüze vermek için aşağıdakilere ihtiyacınız olacaktır:

- Toplantı odası, masalar, sandalyeler
- İlgili PowerPoint sunumu
- Projektör
- Zil, alarm, telefon gibi bir zamanlayıcı
- Her grup için yazı tahtası
- Her grup için büyük, renkli post-it veya bantlı/yapışkanlı kartlar

Eğitimi uzaktan vermek için aşağıdakilere ihtiyaınız olacaktır:

- Ara toplantı odası fonksiyonuna sahip görüntülü görüşme platformu
- Sanal tahtalar
- Paylaşımlı sürücü

Tamamlayıcı Kaynak Sayfalarından gerekli olacak belirli ögelere aşağıdaki ilgili oturum planlarında yer verilmiştir.

ÖRNEK GÜNDEMLER

ocuk Koruma Vaka alıŐanları için rnek Gündem

	1. Gün		2. Gün		3. Gün		4. Gün
Üç	1. Oturum: Giriş		5. Oturum: Temel Eylemler 1		8. Oturum: Topluluklarla alıŐma	üç	11. Oturum: Vaka yönetimi 2
	2. Oturum: Temel bilgilerin gözden geçirilmesi		6. Oturum: Temel Eylemler 2		10. Oturum: Bakım vermeyi güçlendirmeye		11. Oturum: Vaka yönetimi 2
S	4. Oturum: Koordinasyon	S	6. Oturum: Temel Eylemler 2	S	10. Oturum: Bakım vermeyi güçlendirmeye	S	11. Oturum: Vaka yönetimi 2
S	5. Oturum: Temel Eylemler 1	S	8. Oturum: Topluluklarla alıŐma	S	11. Oturum: Vaka yönetimi 1	S	11. Oturum: Vaka yönetimi 2

ocuk Koruma Programı Yöneticisi için rnek Gündem

	1. Gün		2. Gün		3. Gün		4. Gün
 	1. Oturum: Giriş	 	5. Oturum: Temel Eylemler 1		7. Oturum: Savunuculuk ve farkındalık artırma	 	11. Oturum: Vaka yönetimi 2

Ö Ö	3. Oturum: Durum analizi ve değerlendirilmesi	Ö Ö	5. Oturum: Temel Eylemler 1	ÖÖ	10. Oturum: Bakım vermeyi güçlendirme	Ö Ö	11. Oturum: Vaka yönetimi 2
Ö S	3. Oturum: Durum analizi ve değerlendirilmesi	ÖS	6. Oturum: Temel Eylemler 2	ÖS	9. Oturum: Grup faaliyetleri	Ö S	11. Oturum: Vaka yönetimi 2
Ö S	4. Oturum: Koordinasyon	ÖS	6. Oturum: Temel Eylemler 2	ÖS	11. Oturum: Vaka yönetimi 1	Ö S	11. Oturum: Vaka yönetimi 2

Çocuk Koruma Ön Cephe Çalışanı İçin Örnek Gündem (Güvenli Alanlar)

	1. Gün		2. Gün		3. Gün		4. Gün
Ö Ö	1. Oturum: Giriş	Ö Ö	5. Oturum: Temel Eylemler 1	ÖÖ	7. Oturum: Savunuculuk ve farkındalık artırma	Ö Ö	10. Oturum: Bakım vermeyi güçlendirme
Ö Ö	2. Oturum: Temel bilgilerin gözden geçirilmesi	Ö Ö	6. Oturum: Temel Eylemler 2	ÖÖ	8. Oturum: Topluluklara çalışma	Ö Ö	10. Oturum: Bakım vermeyi güçlendirme
Ö S	2. Oturum: Temel bilgilerin gözden geçirilmesi	ÖS	6. Oturum: Temel Eylemler 2	ÖS	8. Oturum: Topluluklara çalışma	ÖS	11. Oturum: Vaka yönetimi 2

Ö S	5. Oturum: Temel Eylemler 1	ÖS	7. Oturum: Savunuculuk ve farkındalık artırma	ÖS	9. Oturum: Grup faaliyetleri	ÖS	11. Oturum: Vaka yönetimi 2
--------	--------------------------------	----	--	----	---------------------------------	----	--------------------------------

Gıda güvenliği ve geçim kaynakları sektör ekibi/grubu için Örnek Gündem

	1. Gün		2. Gün		3. Gün		4. Gün
Ö Ö	1. Oturum: Giriş	Ö Ö	4. Oturum: Koordinasyon	Ö Ö	6. Oturum: Temel Eylemler 2	Ö Ö	4. Oturum: Koordinasyon
Ö Ö	2. Oturum: Temel bilgilerin gözden geçirilmesi	Ö Ö	5. Oturum: Temel Eylemler 1	Ö Ö	7. Oturum: Savunuculuk ve farkındalık artırma	Ö Ö	14. Oturum: Gıda güvenliği ve geçim kaynakları
Ö S	2. Oturum: Temel bilgilerin gözden geçirilmesi	Ö S	5. Oturum: Temel Eylemler 1	ÖS	7. Oturum: Savunuculuk ve farkındalık artırma	ÖS	14. Oturum: Gıda güvenliği ve geçim kaynakları
Ö S	3. Oturum: Durum analizi ve değerlendirilmesi	Ö S	6. Oturum: Temel Eylemler 2	ÖS	8. Oturum: Topluluklarla çalışma	ÖS	15. Oturum: Eğitim (Teknik ve Mesleki)

Sektörler Arası Program Yöneticileri İçin Örnek Gündem (ör. çocuk koruma, eğitim, gıda güvenliği ve geçim kaynakları)

	1. Gün		2. Gün		3. Gün		4. Gün
Ö Ö	1. Oturum: Giriş	Ö Ö	5. Oturum: Temel Eylemler 1	ÖÖ	7. Oturum: Savunuculuk ve farkındalık artırma	ÖÖ	8. Oturum: Topluluklarla çalışma
Ö Ö	2. Oturum: Temel bilgilerin	Ö Ö	6. Oturum: Temel Eylemler 2	ÖÖ	10. Oturum: Bakım vermeyi	ÖÖ	14. Oturum: Gıda güvenliği

	gözden geçirilmesi				güçlendirme		ve geçim kaynakları
ÖS	3. Oturum: Durum analizi ve değerlendirilmesi	ÖS	6. Oturum: Temel Eylemler 2	ÖS	13. Oturum: Eğitim	ÖS	14. Oturum: Gıda güvenliği ve geçim kaynakları
ÖS	4. Oturum: Koordinasyon	ÖS	7. Oturum: Savunuculuk ve farkındalık artırma	ÖS	13. Oturum: Eğitim	ÖS	15. Oturum: Sağlık

OTURUM KILAVUZU

Tüm insani yardım aktörlerine yönelik oturumlar

1. Oturum: Giriş

SÜRE

- Yetmiş (70) dakika yüz yüze, doksan (90) dakika uzaktan

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Kursun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Eğitim gündeminin ana hatlarını hatırlamak ve temel kuralları belirlemek.
- Eğitimden beklentilerini ifade etmek.
- Eğitime katılacak olan meslektaşlarını tanıtmak.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Soru sormak önemlidir.
- Tüm cevapları bilmemek normaldir. "Bilmiyorum ama üzerinde çalışıyoruz" veya "Bilmiyorum ama bana göre..." demekte bir sakınca yoktur.

GEREKLİ EK MATERYALLER

- Zil, alarm, telefon gibi bir zamanlayıcı

HAZIRLIK

- Mümkünse eğitime giriş yapacak bir misafir konuşmacı ayarlayın. Eğitim bir dizi çocuk işçiliği ve insani yardım aktörünü bir araya getiriyorsa konuşmacı Çalışma Bakanlığı, Toplumsal Refah Bakanlığı ya da BM'den bir üst düzey yetkili olabilir. Eğitim, kurum içi bir eğitimse üst düzey bir yönetici veya birim amiri daha uygun olabilir.
- Eğitim alanını temiz ve samimi olacak ve katılımcıların gerektiğinde aralarında uygun mesafe bırakarak oturabilecekleri şekilde düzenleyin veya düzenlenmesini sağlayın.
- Atölye çalışmasının amacı ve hedefleri, misafir konuşmacı ve kolaylaştırıcıların tanıtımı ve 5. slayttaki Tanıtım Etkinliği gibi eğitime

özel olanlar da dâhil olmak üzere slaytları çevrim içi sunum için düzenleyin.

- Uzaktan eğitim veriyorsanız görüntülü görüşme platformunun ve eğitim sırasında kullanacağınız ek araçların (ör. sanal tahtalar, oylama ve yoklama araçları, paylaşılan belgeler ve sürücüler) kısa bir tanıtımını hazırlamanız gerekir.
- Uzaktan eğitim için katılımcı kaynaklarını (ör. vaka çalışmaları, faaliyet belgeleri) paylaşılan bir klasöre ekleyin ve bağlantıyı kaydedin. Basılı kopyalar dağıtmak yerine bu bağlantıyı sohbette paylaşarak katılımcıların grup çalışması için gerekli belgelere erişimini sağlayabilirsiniz.

KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN İPUÇLARI

- Misafir konuşmacılardan acil durumlarda çocuk işçiliğinin ele alınmasının önemini, eğitimin çocuk işçiliğini sona erdirmek için iş birliğini güçlendirecek beceriler edinme ve ilişkiler kurma fırsatı sunması bakımından önemini vurgulayan kısa bir motivasyon konuşması hazırlamalarını isteyin. Bunun sadece 5 dakikalık kısa bir giriş konuşması olması gerektiğini hatırlatın. Misafir konuşmacının oturumun nasıl başlayacağını ve yönetileceğini anladığından emin olun. Varsa endişelerini/ihtiyaçlarını giderin.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- Giriş bölümleri

İzlenecek adımlar

1. Giriş: Katılımcılar

Süre: 20 dakika

1. Katılımcılar gelirken birinci slaytı (1) gösterin.
2. Katılımcıları kendilerini rahatlatıcak açılış konuşmalarıyla karşılayın, 2. slayta geçin.
3. Varsa konuk konuşmacıyı tanıtır. (4. slaytı gösterin.)
4. Misafir konuşmacıya (varsa) teşekkür etmeli ve verdikleri temel mesajları ve bunların eğitimin içeriğiyle nasıl ilişkili olduğunu vurgulamalısınız.
5. Katılımcılara artık daha geniş kapsamlı bir girişin başladığını açıklayın. (5. slayta geçin) ve eğitim sırasında üstlenecekleri belirli rolleri açıklayarak kolaylaştırıcıları tanıtır.
6. Şimdi herkesin kendisini tanıtmayı ve beklentilerini açıklaması için kısa bir faaliyet yapacağınızı açıklayın.

2. Faaliyet: Giriş kısmı ve beklentilerle ilgilidir. Süre: 30 dakika
1. Altıncı slaytı (6) gösterin. Katılımcılardan oda içinde hareket ederek tanımadıkları birini bulmalarını ve eşleşmelerini isteyin. Ardından:
 2. Katılımcılardan partnerlerine isimlerini, görevlerini, sektörlerini, kuruluşlarını ve faaliyet gösterdikleri yerleri de kapsayacak şekilde kendilerini tanıtmalarını isteyin.
 3. Daha sonra birbirleri hakkında bilgi edinmek için katılımcılara iki dakika süre verin.
 4. Katılımcılar şimdi eğitimden beklentilerini tartışacak. Eğitimin sonuna kadar 3 beklenti belirlemeleri gerektiğini açıklayın.
 5. Katılımcıların bu 3 beklentiye post-itlere yazmalarını isteyin. Her kâğıda bir beklenti yazılmalıdır.
 6. Her çift, teker teker söz alarak kendilerini grubun tamamına tanıtmalı (isimlerini/görevlerini/kuruluşlarını vb. belirttiklerinden emin olun) ve beklentilerini ifade etmelidir.
 7. Dikkatle dinleyin ve bir sunum kâğıdı üzerinde beklentileri ortak temalar etrafında gruplandırın. Ortak temaları grupla birlikte sözlü olarak belirtin ve bunların haftanın içeriğiyle nasıl bağlantılı olduğunu vurgulayın. İçerik ve beklentiler arasında net boşluklar varsa bunların kolaylaştırıcılar tarafından ele alınarak mümkün olduğunca eğitime dâhil edileceğini açıklayın.
 8. Kolaylaştırıcı olarak lütfen en sona kendi beklentilerinizi de ekleyin. Bunların katılımcıların ifade ettiği bazı beklentileri yansıtacağı umulmaktadır. Ayrıca bunu eğitimin açık, katılımcı, dostane bir eğitim olmasını istediğinizi yinelemek için bir fırsat olarak da kullanabilirsiniz.

Uzaktan eğitim seçeneği: Katılımcıları ikili gruplar hâlinde rastgele ara odalara dağıtın ve sanal tahta bağlantısı verin. Beklentilere ilişkin tartışmayı planlandığı gibi yürütün ve çiftlerden sanal tahtaya ilk üç (3) beklentilerini yazmalarını isteyin. Genel oturumu planlandığı şekilde gerçekleştirin. Sanal tahtadaki beklentileri yeniden düzenleyin ve gerektiğinde kendi beklentilerinizi ekleyin.

Alternatif çevrim içi faaliyet: Ortamın hazırlanması, giriş ve beklentiler

1. Katılımcılardan buldukları yeri veya etraflarındaki farklı nesnelere gözlerinin önüne getirmelerini isteyin:
 - * Dışarıda ne var?
 - * Ev veya ofis ortamı - masanızda ne var?
 - * Giydiğiniz (ya da giymediğiniz) ayakkabılar
 - * Buzdolabınızda/dolaplarınızda neler var?

- * Etrafınızdaki bitkiler - bir saksı bitkisi, ağaç veya çim
2. Ayrıca katılımcılardan eğitimden bekledikleri bir veya iki şeyi düşünmelerini isteyin. Sohbet fonksiyonunu kullanarak beklentilerini paylaşımlarını isteyin.
 3. Katılımcılara kolaylaştırıcının çevresini tanıtarak başlayın, isterseniz adınızı vs. tekrarlayabilirsiniz ancak insanlara çevrenizde neler olduğu hakkında bir fikir verdiğinizden emin olun.
 4. Şimdi katılımcılardan isimlerini, görevlerini, kuruluşlarını, buldukları yeri ve beklentilerini belirterek herkesin nerede olduğunu ve nasıl görüldüğünü hayal etmelerine yardımcı olacak şekilde kendileri hakkında bir şeyler söyleyerek kendilerini tanıtmalarını isteyin.
 5. Söz hakkı vermek üzere ilk katılımcıyı belirleyin ve diğerlerinden bu sırayı takip etmelerini isteyin.
 6. Her katılımcıya kendini tanıtmaları için 1 dakika/90 saniye verin.

3. Giriş: Atölye

Süre: 10 dakika

1. Faaliyetin ardından genel oturuma dönmüş ve eğitimin amacı ve kursun öğrenme hedefleri açıklanmıştır. 7. slayta geçin. Kursun CPHA (İnsani Yardım Faaliyetlerinde Çocuk Koruma) Yetkinlik Çerçevesi ile nasıl bağlantılı olduğunu belirtin. 8. slayta geçin.
2. Küresel kuruluşlar arası araç seti ile olan bağlantıları ve küresel çocuk işçiliği görev gücünün bu eğitim paketini hazırlamadaki amacını, insani yardım ve kalkınma aktörleri arasında insani yardım faaliyeti yoluyla çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etme kapasitesini artırmak olarak açıklayın. 9. slaytı gösterin.
3. Katılımcılardan paketlerindeki gündemin tamamına bakmalarını isteyin ve hafta gündemine genel bakış slaytını gösterin. 10. slaytı gösterin ve ardından günün gündemini içeren 11. slaytı gösterin.
4. Katılımcılara gündemde kendilerini şaşırtan veya eksik olduğunu düşündükleri bir şey olup olmadığını sorun.
5. Kullanılacak öğrenme yöntemlerini ve eğitim sürecini açıklayın. 12. slaytı gösterin.
6. Temel kuralları, konfor ve güvenlik mesajlarını açıklayın. Eksik olan bir şey olup olmadığını sorun. 13. slaytı gösterin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Uzaktan kolaylaştırma için kullandığınız görüntülü görüşme platformundaki temel fonksiyonları ve sanal tahtalar, paylaşımlı sürücüler, oylama ve yoklama araçları gibi kurs boyunca kullanacağınız ek araçları kapsayan bir tanıtım bölümü eklemeniz gerekir. Süre: 20 dakika

4. Kapanış

Süre: 10 dakika

1. 14. slaytı gösterin. Oturumu kapatmadan önce katılımcılara herhangi bir soruları ya da yorumları olup olmadığını sorun. Eğitim sırasında cevaplayamadığınız ancak eğitimin sonunda ya da mümkün olan en kısa sürede cevaplamaya çalışacağınız soruları not aldığınızı ve dönüş yapacağınızı açıklamalısınız.

2. Oturum: Temel bilgilerin gözden geçirilmesi

SÜRE

- Doksan (90) dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Kursun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Çocuk işçiliğine ilişkin uluslararası yasal çerçeveleri ve politika çerçevelerini tanımlamak.
- Çocuk işçiliğini tanımlayan ilgili ulusal/bölgesel çerçeve örnekleri sunmak.
- İnsani kriz durumlarında çocuk işçiliğinin bazı zararlı etkilerinden bahsetmek

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Yasal çerçeveler ve politika çerçeveleri, çocuk işçiliğini anlamamıza yardımcı olan temellerdir.
- Çocuk asgari çalışma yaşının altındaysa, çocuğun çalışma durumu eğitimini etkiliyorsa veya işin niteliği ve koşulları çocuk için tehlikeliyse, çocuğun çalışması çocuk işçiliği olarak nitelendirilir.
- Çocuk işçiliği ile çatışma ve insani kriz durumları arasında güçlü bir korelasyon vardır.
- Çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için bu etkiler son derece zararlıdır.

GEREKLİ EK MATERYALLER

- Her grup için yazı tahtası
- Her grup için büyük, renkli post-it veya bantlı/yapışkanlı kartlar
- Faaliyet için örnek çocuk vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)

HAZIRLIK

10. ve 11. slaytları gerekli şekilde düzenleyin. Bağlam dâhilinde çocuk işçiliğinin tespit edilmesine yardımcı olabilecek mevcut ülke veya bölge mevzuatını ekleyin.

Bunlar genellikle iş, ceza, uyuşturucu ile mücadele, kaçakçılıkla mücadele kanunlarında ve bakanlık kararlarında bulunabilir. **Orta Doğu ülkeleri için mevzuat**, bağlamsallaştırılmış MENA (Orta Doğu ve Kuzey Afrika) Araç Seti <https://alliancecpa.org/en/cltf#block-block-147> kapsamında bulunabilir. Diğer ülkeler için bu bilgileri bulmak amacıyla [Çocuk İşçiliği Aracı: Çocuk İşçiliği Bilgi Kaynaklarını](#) veya yerel kaynakları kullanın. Nelerin dâhil edileceği ile ilgili olarak slaytlara göz atın. Kanunların güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin faaliyette gerekli olacağından bu bilgileri yazılı olarak da hazırlayın. Uzaktan eğitim için bu bilgileri paylaşımlı bir klasöre ekleyin ve bağlantıyı da katılımcılarla paylaşmak üzere kaydedin.

21. ve 22. slaytlarda gerekli değişiklikleri yapın ve yerel/ulusal/bölgesel çocuk işçiliği durumlarını ve insani krizin yerel bağlamdaki etkilerini de dâhil edin. Ayrıca ilgili tüm ulusal ve bölgesel kaynakları kaydetmek ve klasörü öğrencilerin erişimine açmak isteyebilirsiniz.

Katılımcıların deneyimlerine, bağlama ve önceliklerine bağlı olarak bu oturumu kısa bir özet veya daha derinlemesine bir özet hâline getirmek için hangi faaliyetleri gerçekleştireceğinize karar verin:

* Faaliyet: Kanunların güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirin.

Kolaylaştırıcılar; katılımcılar kalkınma ve insani yardım, savunuculuk, politika geliştirme veya hükûmet içinde sistemlerin güçlendirilmesi vb. konular üzerine çalışıyorlarsa bu faaliyete daha fazla zaman ayırmak isteyebilir veya hâlihazırda ulusal mevzuata aşına olan veya ön cephe çalışanı olarak çalışan gruplar için bu faaliyete daha az zaman ayırmak veya faaliyeti tamamen atlamak isteyebilir. 13. slaytta yer alan sorulardan özellikle bağlamla ilgili olanları bağlamsallaştırın.

* Faaliyet: Krizin çocuk işçiliği üzerindeki etkisini bağlam içinde tanımlayın. Bu faaliyet, krizin çocuk işçiliğini nasıl etkilediğine dair ortak bir anlayış oluşturmak için kullanılabilir. Kalkınma ortamında, sektörler arasında, savunuculuk veya politika oluşturma, sistemler ve hükûmet vb. alanlarda çalışan katılımcılar için kolaylaştırıcılar bu etkinliğe daha fazla zaman ayırmak isteyebilir. Hâlihazırda (uzun süreli) bir acil durum içinde olan ve çocuk işçiliğinin nasıl etkilendiğini anlayan veya ön cephe hizmeti sunan ve tek tek çocuklara veya ailelere odaklanan gruplar için kolaylaştırıcılar bu etkinliğe daha az

zaman ayırmak veya etkinliği tamamen atlamak isteyebilir. 19. ve 20. slaytları faaliyet ile ilgili yapılan tercihlere göre uyarlayın.

Eğer eğitimin bir kısmı bağlamdaki çocuk işçiliği hakkında daha derin bir analiz gerçekleştirmeyi ve çocuk işçiliğini ele almak için daha somut planlar/stratejiler geliştirmeyi amaçlıyorsa aşağıdaki gibi başka alt sorular da eklenebilir:

- Çocuk koruma aktörlerinin ele almak üzere çalışması gereken en önemli değişiklikler nelerdir?
- Çocukları çocuk işçiliğinden korumak için mevcut olan hangi koruma ve destek yapıları önemli ölçüde etkilenmiştir ve bu nedenle müdahalede öncelikli olmalıdır?
- * **Faaliyet:** Bu faaliyet Beden Haritalama yöntemini içermektedir. Ön saflarda hizmet sunan veya daha temel düzeyde bilgi sahibi olan katılımcılar için kolaylaştırıcılar bu etkinliği eğitime dâhil etmek isteyebilir. Daha kapsamlı bilgi sahibi olan ya da program veya strateji tasarlayan uygulayıcılar için kolaylaştırıcılar bu etkinliği hiç yapmadan geçmek isteyebilir. Kaynak belgesindeki vaka çalışmalarını bağlamdaki yaygın çocuk işçiliği türlerini/koşullarını kapsayacak şekilde bağlamsallaştırın.
 - Uzaktan eğitim için, katılımcı kaynaklarını (ör. vaka çalışmaları, faaliyet belgeleri) paylaşılan bir klasöre ekleyin ve bağlantıyı kaydedin. Basılı kopyalar dağıtmak yerine bu bağlantıyı sohbette paylaşarak katılımcıların grup çalışması için gerekli belgelere erişimini sağlayabilirsiniz.

KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN İPUÇLARI

- Bu oturum, çocuk işçiliği ve insani yardım bağlamlarında çocuk işçiliğini açıklayan temel kavramların kısa bir özetini kapsar.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- Kriz ve çocuk işçiliği arasındaki korelasyon (çeşitli bağlamlarda)
 - Bölüm 1.1: Temel kavramlar ve yasal çerçeve
 - Bölüm 1.2: İnsani yardım durumlarında çocuk işçiliği
 - Çocuk İşçiliği Aracı: Çocuk İşçiliği Bilgi Kaynağı
-

İzlenecek adımlar

1. Katılımcıları ve dinleyicileri karşılayın.

Süre: 5 dakika

1. 2. slayta geçin.
2. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın ve çocuk işçiliğinin ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin önlenmesi ve ele alınması için herkesin ihtiyaç duyduğu temel bilgilerin hızlı bir şekilde özetleneceğini açıklayın.
3. 3. slayta geçin. Öğrenme çıktılarını açıklayın. Eğitim sırasında cevaplayamadığınız tüm soruların daha sonra ele alınacağını açıklayın.
4. Çalışmanın türüne ve koşullarına bağlı olarak büyük farklılıklar söz konusu olabileceğinden katılımcılara farklı çocuk çalışma türleri arasındaki ilişkiyi görselleştirmenin yararlı olabileceğini hatırlatın. Bu aynı zamanda çocuklar açısından tehlikeli işlerin ele alınmasına yönelik uluslararası kabul görmüş yaklaşıma da uymaktadır. Dördüncü (4) slaytı gösterin.

1. Tartışma: Uluslararası Çerçeve

Süre: 10 dakika.

Not: Katılımcıların hâlihazırda sağlam bir anlayışa sahip olduğunu fark etmeniz durumunda bu kısmı hızlıca geçmelisiniz.

1. Soru: Katılımcılara, bu dış çemberi temsil eden çocuk çalışması teriminin hangi çalışma türlerini içerdiğini hatırlayan veya bilen olup olmadığını sorun (dördüncü (4) slaytı göstermeye devam edin).
2. Katılımcılardan gelen yanıtlara bakın ve yanıtlarını onaylayın/çocuğun çalışmasının neleri kapsadığını hatırlatın. Beşinci (5) slaytı açıklayın.
3. Soru: Şimdi katılımcılara çocuk işçiliği olarak tanımlanabilecek ve ortadan kaldırılması gereken çalışma türlerinin neler olduğunu hatırlayan ya da bilen olup olmadığını sorun.
4. Katılımcılardan gelen yanıtlara bakın ve yanıtlarını teyit edin/çocuğun çalışmasının ne zaman çocuk işçiliğine dönüştüğünü hatırlatın. 6. slaytı açıklayın.
5. Katılımcılara en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği olarak tanımlanan ve acilen ortadan kaldırılması gereken çalışma türlerini hatırlayan ya da bilen olup olmadığını sorun.
6. Katılımcılardan gelen yanıtlara bakın ve yanıtlarını teyit edin/en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin 18 yaşın altındaki herkes için yasak olduğunu hatırlatın ve 7. slaytı açıklayın.
7. Katılımcılara nelerin çocukların çalışmasını tehlikeli hâle getirdiğini bilip bilmediklerini sorun.

Katılımcılardan gelen yanıtlaıa bakın ve yanıtlaırını teııt edin/çalışmayı tehlikeli hâle getirebilecek nitelik ve koşulları hatırlatın. 8. slayı açıklayın.

8. 9. slayta geçin. Uluslararası asgari çalışma yaşı ve çocuk işçiliği mevzuatını özetleyerek tartışmayı bitirin. Slaytı açıklayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Katılımcıları sözlü katkı sunmaya teşvik etmelisiniz. Katılımcılar katkıda bulunmuyorsa sohbet fonksiyonu yoluyla katkıda bulunmaya teşvik edin.

2. Giriş: Ulusal Çerçeve

Süre: 10 dakika

1. Katılımcılara ÷lkeye veya bölgeye öıgü ve ilgili temel çocuk işçiliği mevzuatını/yönetmeliğini açıklayın. Yukarıdaki hazırlık bölümüne bakın.
2. 10. ve 11. slaytları veya gerekirse daha fazlasını kullanın.
3. Ulusal mevzuatın ardından 12. slayı açıklayın.
4. Temel mesajları açıklayarak bu bölümü bitirin (13. slayt).

3. Faaliyet: Kanunların bağlam içinde güçlü ve zayıf yönlerinin değerlendirilmesi

Süre: 20 dakika

1. Katılımcılara bu faaliyette kendi bağlamımızda çocukları çocuk işçiliğinden koruyan kanun, yönetmelik ve politikaların güçlü ve zayıf yönlerini belirleyeceğimizi anlatın (14. slayı gösterin).

2. Katılımcılardan:

- * En fazla beş (5) katılımcıdan oluşan küçük gruplara ayrılmalarını,
- * Tartışma notlarını tutmalarını ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak amacıyla grup çalışmalarını sunum kâğıtlarına veya beyaz tahtaya aktarmalarını,
- * Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.

3. Katılımcılardan kendi bağlamlarında kanun, yönetmelik ve politikaların güçlü ve zayıf yönlerini düşünmelerini ve tartışmalarını isteyin.

Katılımcılardan:

- * ÷lkelerindeki çocukları çocuk işçiliğinden koruyan mevzuat ve politika ile uluslararası standartlar arasındaki temel farklılıkları (asgari çalışma yaşı, tehlikeli işler ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği de dâhil olmak üzere çocuk haklarının temel yönlerini hesaba katarak) belirlemelerini,

- * Kız ve erkek çocukları arasında ya da yaş, din, mültecilik durumuna bağlı olarak koruma müdahalelerindeki tutarsızlıkları ve özgül boşlukları tespit etmelerini,
- * İş yerinde 18 yaşından küçük çocuklar için güvenlikle ilgili hususları belirlemelerini,
- * Yasal çerçevenin özellikle önemli olan ve güçlendirilmesi gereken unsurlarını belirlemelerini isteyin.

4. Ulusal mevzuata ilişkin bir genel değerlendirme hazırlayarak katılımcılara dağıtın. Bu ve önceki oturumlarda edindikleri bilgileri ve kendi bağlamlarındaki yasal çerçeveye ilişkin deneyimlerini ve kavrayışlarını da kullanmaları gerektiğini açıklayın. Katılımcıların kanunları tüm ayrıntılarıyla bilmelerine gerek olmadığını, bunun yerine grup olarak çocuklara yönelik genel yasal koruma çerçevesini tanımlamaları ve önemli, eksik veya güçlendirilmesi gereken unsurlar hakkında yorum yapmaları gerektiğini vurgulayın.

5. Katılımcıların son sözlerini veya sorularını alarak faaliyeti sonlandırın.

Uzaktan eğitim seçeneği: En fazla 5 katılımcıdan oluşan ara odalar hazırlayın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 3. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Ulusal mevzuata ilişkin hazırladığınız genel değerlendirmenin ve her grubun not alabileceği sanal tahtanın bağlantılarını paylaşın. Ara odalar arasında dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın. Genel oturum sırasında her bir grubun sanal tahtasını paylaşabilmesini sağlayın.

4. Giriş: İnsani krizin çocuk işçiliği üzerindeki etkisi Süre: 10 dakika

1. Çocuk işçiliğinin küresel ölçekte önemli bir sorun olduğunu kabul ettiğimizi açıklayın. Sorunun boyutunu vurgulayan ve her 10 çocuktan birinin çocuk işçi olarak çalıştığını gösteren 16. slaytı açıklayın.
2. 17. slaytı açıklayın. Bu slayt çocukların yaş profiline, cinsiyetine, yer aldığı ekonomik faaliyete ve istihdam durumuna ilişkin bazı temel istatistikleri göstermektedir.
3. 19. slayta geçin. İnsani krizlerin çocuk işçiliğini nasıl etkilediğini ölçmenin standart bir yolu olmasa da çocuk işçiliği ile çocuk işçi olarak çalışan çocukların büyük bir kısmının yaşadığı insani kriz durumları arasında güçlü bir korelasyon vardır. Slaytı açıklayın.
4. 20. slayta geçin. İnsani krizler çocuk işçiliğine ilişkin yeni risk faktörleri yaratarak, mevcut çocuk işçiliği risklerini şiddetlendirerek ve çocukların çocuk işçiliğine karşı korunma durumlarını değiştirip zayıflatarak çocuk işçiliğini üç farklı şekilde olumsuz etkilemektedir.

5. Çocuk işçiliğine ilişkin yerel/ulusal veya bölgesel kanıtları ve insani krizlerin bu durumu nasıl etkilediğini açıklayın (21. ve 22. slayt).

6. Faaliyet (isteğe bağlı): Krizin bağlamımızdaki çocuk işçiliğinin ölçeğini, şiddetini ve aciliyetini nasıl etkilediğinin belirlenmesi.

Süre: +30 dakika

1. Katılımcılardan:

- * Küçük gruplara ayrılmalarını,
- * Tartışma notlarını tutmalarını ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak amacıyla grup çalışmalarını sunum kâğıtlarına veya beyaz tahtaya aktarmalarını,
- * Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.

2. Tartışma için 15 dakika ayırın.

3. 23. veya 24. slaytı gösterin. Gruplara krizin bağlamdaki çocuk işçiliğinin ölçeğini, şiddetini ve aciliyetini nasıl etkilediğini veya şiddetlendirdiğini sorun. Kriz, krizden önce çalışmakta olan, yeni veya daha tehlikeli çocuk işçiliği risklerine maruz kalan, daha uzun saatler çalışan veya daha zararlı ya da tehlikeli çalışma türlerinde çalışan çocuklar için koşulları nasıl değiştirmiştir? Kriz çocuk işçiliğine karşı koruma durumunu nasıl zayıflatmıştır?

4. Topluluk düzeyinde çalışanlar için katılımcılar kendi bölgelerinde çocukların çalıştıkları en yaygın iş türlerine, nerede çalıştıklarına (evde, ev dışında, sokakta, vb.) odaklanabilirler. Bu işlerde çalışan çocukların yaşları kaçtır? Yapılan işlerden herhangi biri çocuklar için zararlı mıdır? Ne şekilde zararlıdır?

5. Süre bittiğinde tüm katılımcıların yer aldığı genel oturumda konuyu tartışın.

6. Grupla birlikte çalışarak ve yanıtlarını ele alarak acil durumların veya kriz durumlarının aşağıdaki yolların çocuk işçiliğini nasıl etkilediğini açıklayın ve konuyu pekiştirin:

- * yeni riskler yaratarak,
- * mevcut riskleri daha da şiddetlendirerek,
- * ve mevcut koruma mekanizmalarını zayıflatarak.
- * Bağlama özgü örnekler verin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Az sayıda katılımcıdan oluşan küçük gruplar (grup başına en fazla 5 kişi) için ara odalar oluşturun. Tartışma sorularını kopyalayıp sohbe yapıştırın ve her grubun tartışmalarını not alabileceği bir sanal tahta bağlantısı paylaşın. Ara odalar arasında dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları

desteği sağlayın. Genel oturum sırasında her bir grubun sanal tahtasını gerekli şekilde paylaşabilmesini sağlayın.

7. Tartışma: Çocuk işçiliğinin çocuklar üzerindeki etkisi Süre: 15 dakika
1. Oturumun bir sonraki bölümünde çocuk işçiliğinin çocuklar, aileleri ve topluluklar üzerindeki zararlı etkilerini tartışacağımızı ve hızlıca özetleyeceğimizi açıklayın.
 2. Soru: Katılımcılara aralarında çocuk işçiliğinin farklı sonuçlarından veya etkilerinden bazılarını hatırlayan olup olmadığını sorun. Katılımcılardan gelen yanıtlara bakın ve yanıtlarını teyit edin/çocukların çalışmasının hem olumlu hem de olumsuz yönleri olabileceğini hatırlatın. Çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için bu etkiler büyük ölçüde zararlıdır ve çocukların fiziksel, psikososyal ve eğitsel iyi olma hâlinin yanı sıra toplulukları ve toplumları da geniş ölçekte etkileyebilmektedir (26. slaytı gösterin).
 3. Soru: Şimdi katılımcılara fiziksel tehlikelerin ve zararların çocukları neden ve nasıl daha büyük fiziksel zarar riskiyle karşı karşıya bıraktığını hatırlayan ya da bilen olup olmadığını sorun. Katılımcılardan gelebilecek yanıtlara bakın ve yanıtlarını teyit edin. 27. slaytı madde madde gösterin. Daha önce değinilmediyse, katılımcılara slayttaki önemli noktaları hatırlatın.
 4. Soru: Katılımcılara çocuk işçiliğinin çocuklar üzerindeki psikososyal etkilerini hatırlayan ya da bilen olup olmadığını sorun. Katılımcılardan gelen yanıtları kontrol edin ve katılımcılara çocukların çocuk işçi olarak çalıştıklarında sıklıkla ağır psikososyal sonuçlara maruz kaldıklarını hatırlatın. 28. slayttaki 1. maddeyi açıklayın. Daha fazla bilgi için slayt notlarına göz atın.
 5. Soru: Katılımcılara çocuk işçiliğinin çocuklar üzerindeki eğitsel etkilerinden bazılarını belirtip belirtemeyeceklerini sorun. Katılımcılardan gelen yanıtlara bakın.
 6. Katılımcılara, ailelerine yardım etmek için haftada birkaç saat okula gitmeyen çocukların, eğitim haklarından mahrum bırakıldıkları daha zararlı işlere hızla sürüklenebileceklerini ve insana yakışır bir iş bulma ve yoksulluk ve sömürü döngülerinden kurtulma ihtimallerini tehlikeye atabileceklerini hatırlatın. 28. slayttaki 2. maddeyi açıklayın. Daha fazla bilgi için slayt notlarına göz atın.
 7. Soru: Katılımcılara çocuk işçiliğinin topluluklar ve toplumlar üzerindeki geniş çaplı etkilerinden bazılarını belirtip belirtemeyeceklerini sorun. Katılımcılardan ne gibi yanıtlar geldiğine bakın. Katılımcılara çocuk

işçiliğinin topluluklar ve toplumlar üzerinde geniş çaplı etkileri olduğunu hatırlatın. 28. slayttaki 1. maddeyi açıklayın.

8. Topluluk düzeyinde çalışanlar için çocuk işçiliğinin kısmen sosyal normlardan kaynaklanabileceği yerlerde ek bir soru sorularak çocukların çalışmasının olası olumlu yönleri olup olmadığı ve bunların çocuk işçiliğinin çok daha ağır basan olumsuz yönlerine karşı nasıl dengeleyici bir rol oynadığı üzerinde durulabilir.

Uzaktan eğitim seçeneği: Farklı katılımcıları katkıda bulunmaya teşvik edin. Katılımcıların kameraları açık değilse katkıda bulunmak istediklerini belirtmek için el kaldırma fonksiyonunu kullanmaya teşvik edin. Aksi takdirde katkıda bulunmak isteyen katılımcıları gözden kaçırabilirsiniz.

8. Faaliyet (isteğe bağlı): Beden Haritalama
dakika

Süre: 25

1. Beden haritalama, çocuk işçiliğinin zararlı etkileri ile ilgili daha fazla bilgi edinmek için iyi bir yoldur. 29. slaytı gösterin.
2. Katılımcılardan:
 - * 3 gruba ayrılmalarını
 - * Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
3. Her gruba bir vaka çalışması verin ve katılımcılardan işleri aracılığıyla tanıdıkları benzer çocuk işçi olarak çalışan çocuklarla ilgili kendi deneyimlerini de kullanmalarını isteyin. Her bir grup tarım, inşaat, ev işleri, çaycılık ve sokak işçiliği gibi kriz döneminde yerel olarak yaygın/ilişkili çocuk işçiliğinin farklı bir türüne odaklanmalıdır. Kaynak belgesinde yerel olarak bağlamsallaştırılabilecek, önerilen vaka çalışmaları bulunmaktadır.
4. Katılımcılardan bir çocuk bedeni çizmelerini ve bu tür işlerin nasıl tehlikeli ve zararlı olabileceğini sunum kâğıtlarında/beyaz tahtalarda belirtmelerini isteyin.
5. Katılımcılardan, çocuk işçiliğinden kaynaklanabilecek zararlı etkileri ve çocukların belirli çalışma türlerinde maruz kaldıkları tehlikeleri göstermek için beden haritası üzerinde post-itler kullanmalarını isteyin.
6. Psikolojik, duygusal, fiziksel ve eğitsel etkilere odaklanmalarını, farklı etki türleri (ör. fiziksel, psikososyal vb.) için farklı renkte post-itler kullanmalarını isteyin.
7. Katılımcılar bu faaliyeti tamamlamak ve bulgularını tartışmak üzere genel oturuma dönmelidir. Mümkünse benzerlikleri; özellikle cinsiyet, yaş, etnik köken vb. ile ilgili farklılıkları gözetecek şekilde gruplandırın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Üç ara oda hazırlayın. Her odaya bir vaka çalışması verin ve katılımcıların odaya erişebilmeleri için bir bağlantı paylaşın. Sanal bir tahtaya bağlantı sağlayın. Sanal tahtalar önceden hazırlanmalıdır. Çocukları temsil etmek için basit resimler kullanabilir, kendiniz resim çizebilir veya internette resimler bulabilirsiniz. Yönergeleri sohbette paylaşın: Bu tip çocuk işçiliğinin bu çocuk üzerindeki olası etkileri nelerdir? *Psikolojik, duygusal, fiziksel ve eğitsel etkileri göz önünde bulundurun. Psikolojik ve duygusal etkiler için mavi, fiziksel etkiler için yeşil, eğitimsel etkiler için pembe ve diğerleri için sarı yapışkanlı kâğıtlar kullanın.* Gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlamak için ara odalar arasında dolaşın, ardından genel oturumda geri bildirimde bulunmak için ekran paylaşma fonksiyonu hakkında destek sağlayın.

9. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumun önemli noktalarını özetleyin.
2. 30. slayta geçin ve temel mesajları açıklayın.
3. Oturumu sonlandırmadan önce katılımcılara soruları veya yorumları olup olmadığını sorun.
4. Daha sonra yanıtlanmak üzere not edilen bir şey olup olmadığını kontrol edin ve bunların mümkün olan en kısa sürede yanıtlanmaya çalışılacağını açıklayın.

3. Oturum: Çocuk işçiliğine ilişkin durum değerlendirmesi ve analiz

SÜRE

- 105 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Herhangi bir bağlamda çocuk işçiliğini değerlendirmek ve analiz etmek için ihtiyaç duyulan temel bilgilerin bir kısmını listelemek (Ne Bilmemiz Gerekiyor)
- Kendi bağlamınızda veya herhangi bir bağlamda çocuk işçiliğine ilişkin durumsal veri toplama fırsatlarını belirlemek
- Çocuk işçiliğinin ihtiyaç değerlendirmesine nasıl entegre edilmesi gerektiğine dair temel unsurları tanımlamak.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Verileri; cinsiyete, yaşa, engelliliğe ve asgari çalışma yaşına/zorunlu eğitim yaşına göre ayırıştırın.
- Erişim, kaynaklar ve süre sınırlı olduğunda çocuk işçiliğini ön hızlı değerlendirmelere ve ihtiyaç değerlendirmelerine entegre edin.
- Erişim, kaynak ve zaman varsa çocuk işçiliğini, ihtiyaç değerlendirmelerine ve çocuk işçiliğine dair derinlemesine değerlendirme çalışmalarına entegre edin.
- Koordineli değerlendirme çerçeveleri, farklı sektörlerden veri toplamak için uyumlaştırılmış bir yaklaşım sunar.
- Çalışan çocukların yaşı, her hafta kaç gün ve kaç saat çalıştıkları, görevler, işin niteliği ve koşulları ve okul devamlılığı hakkında birincil veri toplamaya öncelik verin.
- Çocuk işçiliğini, içinde gerçekleştiği yerel bağlamda ele alın.
- Çocuk işçiliği ve EKBCİ hakkında veri toplarken oldukça hassas davranın.

MATERYALLER

- Her grup için büyük, renkli post-itler veya bantlı/yapışkanlı kartlar
- "Çocuk işçiliği ile ilgili bilmemiz gerekenler" başlıklı 7. Araç'ın kopyaları
- "Çocuk işçiliği bilgi kaynakları" başlıklı 8. Araç'ın kopyaları
- Çocuk işçiliğinin ölçülmesi başlıklı 9. Araç'ın kopyaları

HAZIRLIK

- Katılımcıların durum analizi gerçekleştirmeleri ya da analize katılmaları gerekip gerekmediğine bağlı olarak kolaylaştırıcıların bu oturumdan faydalanıp faydalanmayacaklarına önceden karar vermeleri gerekecektir.
- Aralarından seçim yapabileceğiniz 2 tartışma ve 2 faaliyet vardır. Katılımcılara bağlı olarak kolaylaştırıcıların hem tartışmaları hem de faaliyetleri oturuma dâhil edip etmeyeceklerini belirlemeleri gerekecektir.
- Faaliyet: Bu faaliyet, çocuk işçiliğinin ihtiyaç değerlendirmesine entegre edilmesiyle ilgilidir. İlgili tarihteki durum değerlendirmesinin hedef kitesine veya bağlamına uygun olarak bu faaliyette uyarlamalar yapılabilir. Çocuk koruma aktörleri ile gerçekleştiriliyorsa etkinliği hızlı bir çocuk koruma değerlendirmesi olarak çerçeveselendirin. Katılımcılar

birden fazla sektörden geliyorsa faaliyet çok sektörlü bir değerlendirme aracı olarak kurgulanabilir.

- **Faaliyet: Çocuk işçiliğine ilişkin verilerin toplanması.** Yerel bağlama daha uygun sorularla bu faaliyette uyarlamalar yapılabilir ya da oturumu tamamlamak için genel bir tartışma konusuna dönüştürülebilir. Her bir sorunun üzerinden geçerek katılımcılara cümleleri nasıl tamamlayacaklarına dair önerileri olup olmadığı sorulabilir.
- **17. ve 18. slaytlar bağlam içinde kullanılabilecek göstergelerle bağlamsallaştırılabilir.**

KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN İPUÇLARI

- **Kolaylaştırıcının ikincil veri incelemesini (İVİ) teşvik etmesi önemlidir.** İnsani kriz öncesinde çocuk işçiliğinin yaygın olduğu yerlerde bağlamdaki çocuk işçiliğine ilişkin çok miktarda bilgi mevcut olabilir. İkincil veri incelemesi (İVİ) yapılması hâlinde acil durumlarda gerekli olan tüm araçlar ve kanıta dayalı belgeler daha etkili ve verimli bir niteliğe bürünecektir. İVİ acil durumlarda maliyet ve zaman bakımından etkindir.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- **Bölüm 2.2: Durum analizi ve değerlendirmesi**
- **"Çocuk işçiliği ile ilgili bilmemiz gerekenler" başlıklı 7. Araç**
- **"Çocuk işçiliği bilgi kaynakları" başlıklı 8. Araç**
- **"Çocuk işçiliğinin ölçülmesi" başlıklı 9. Araç**
- **7. Vaka Çalışması: Çocuk işçiliğinin insani yardımda ihtiyaç değerlendirmesine entegre edilmesi**
- **8. Vaka Çalışması: "Lübnan'da hanehalkı anketleri yoluyla çocuk işçiliğinin ölçülmesi"**
- **9. Vaka Çalışması: Tarımda çocuk işçiliğinin ölçülmesi Derinlemesine değerlendirme yaklaşımlarının karşılaştırılması**

İzlenecek adımlar

1. Karşılama:

Süre: 5 dakika

- 1. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın.**
- 2. Beklenen öğrenme çıktılarının üzerinden geçin (3. slaytı gösterin). Eğitim sırasında cevaplayamadığınız tüm soruların daha sonra ele alınacağını açıklayın.**

3. İnsani yardım bağlamlarında çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği hakkında yeterli veri elde etmenin genellikle zor olduğunu; zaman, kaynak ve kapasite sınırlamalarının ve çocuk işçiliğinin genelde gizlenmesinin zorluklar yarattığını açıklayın. Yine de çocuk işçiliğinin etkili bir şekilde önlenmesi ve müdahale edilmesi, insani yardım bağlamında çocuk işçiliğine yönelik sağlam bir anlayış geliştirmekle mümkündür. Peki, bunu elimizden gelen en iyi şekilde nasıl yerine getirebiliriz?

2. Tartışma: Bilmemiz gerekenlerin tanımlanması
dakika

Süre: 15-20

1. Katılımcılardan 5 dakika boyunca yanlarındaki kişilerle birlikte etkili bir müdahale için insani yardım bağlamında çocuk işçiliği hakkında bilmemiz gereken temel bilgilerin neler olduğunu tartışmalarını isteyin. 5. slaytı gösterin.
2. İnsani yardım durumunda çocuk işçiliği ve çocuk işçiliği sistemi hakkında bilmemiz gerekenleri tanımlamanın önemli olduğunu açıklayın.
3. 5 dakika sonra sırasıyla her gruptan bir yanıt isteyin. Bazı bilgilerin bir taban çizgisi gerektirip gerektirmeyeceğini ve acil durum öncesinde gerekli olup olmayacağını tartışın.
4. 6. slaytı gösterin ve slayttaki bilmemiz gereken temel bilgiler ile katılımcıların yanıtlarını karşılaştırın.
5. 7. slayta geçin. Araç setindeki 7. aracın sektörler genelinde kapsamlı bir bilinmesi gerekenler listesi sağladığını açıklayın. Slaytın sosyoekonomik model üzerinden bilinmesi gerekenleri özetlediğini açıklayın.
6. 8. slayta geçin. Bilgi ihtiyaçlarımızı tanımlamanın hayati bir yönünün verilerin nasıl ayrıştırılacağını belirlemek olduğunu açıklayın. Belki de en önemli husus zorunlu eğitim yaşı (hem ilköğretim hem de ortaöğretim için) ve asgari çalışma yaşı aralıklarıdır. Bunların ülke içinde birbiriyle uyumlu olduğu umulur ancak her zaman öyle değildir. Uyumlu değilse koordinasyon yapıları uyumlu bir yaklaşımı desteklemelidir.
7. "Ne bilmemiz gerekiyor." çalışmasının amacının ikincil veri incelemesi ve birincil veri toplama dâhil olmak üzere çocuk işçiliği durum analizi için çerçeve oluşturmak olduğunu açıklayarak tartışmayı bitirin. Tüm konularda derinlemesine bilgiye nadiren ihtiyaç duyulur, bu nedenle zaman ve kaynaklar sınırlı olduğunda karar verme ve planlama için gerekli olan bilgilere öncelik verin.

Uzaktan eğitim seçeneği: İlk beyin fırtınası etkinliği için Mentimeter veya sanal tahta kullanarak, katılımcıların bireysel olarak veya bir ya da iki kişi ile birlikte ara odalarda etkinliği gerçekleştirmelerini sağlayın.

3. Giriş: Çocuk işçiliğine ilişkin verilerin toplanması **Süre: 10 dakika**

1. 9. slayta geçin. Durum analizinin, insani yardım bağlamlarında bilinçli kararlar almak için veri toplama ve analiz etme süreci olduğunu açıklayın. İdeal olarak çocuk işçiliğine ilişkin hâlihazırda var olan bilgileri toplamak için hazırlık aşamasıyla başlar ve müdahale sırasında yeni bilgiler elde edildikçe güncellenir çünkü çocuk işçiliğinin kapsamı, örüntüleri ve niteliği ile ailelerin başa çıkma stratejileri kriz sırasında önemli ölçüde değişebilir.
2. Katılımcılara insani yardım bağlamlarında durumsal analizin ikincil veri incelemesi (İVİ) ile başlaması gerektiğini açıklayın. 10. slayta geçin. Kolaylaştırıcının insani yardım faaliyetlerinin farklı aşamalarında İVİ'yi teşvik etmesi önemlidir. İVİ, çok çeşitli değerlendirme ve analizleri desteklemek için kilit bir araç olabilir ve güncel tutulursa kriz durumlarında genellikle sınırlı olan zamanın etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlar. 10. slaytı açıklayın. İkincil veriler başlangıç noktası olarak işlev görse de mevcut ve devam etmekte olan insani yardım durumlarında çocuk işçiliği ile ilgili bilgilerde genellikle boşluklar olacağını ve birincil veri toplamanın bu boşlukları doldurmamıza yardımcı olacağını açıklayın. 11. slaytı açıklayın. Hangi yaklaşımın kullanılacağı krizin türü ve aşamasının yanı sıra zaman uygunluğuna, erişime, insan kaynağına, mali kaynaklara ve teknik kaynaklara bağlı olacaktır.
3. Birincil veri toplama için farklı seçeneklerle karşı karşıya kalan insani yardım aktörleri çeşitli faktörleri göz önünde bulundurmalıdır. 12. slaytı açıklayın.
4. Koordineli ve uyumlu veri toplamayı desteklemenin yollarından biri, aynı çocuk işçiliği tanımlarının kullanıldığı koordineli bir çocuk işçiliği değerlendirme çerçevesi oluşturmaktır.
5. "Çocuk işçiliği ile ilgili bilmemiz gerekenler" başlıklı 7. Araç'ı ve "Çocuk işçiliği bilgi kaynakları" başlıklı 8. Araç'ı katılımcılara dağıtın ve daha fazla bilgi edinmeleri için katılımcılardan bu araçları okumalarını isteyin.

4. Tartışma: Koordineli çocuk işçiliği değerlendirme çerçeveleri

Süre: 15 dakika

1. 13. slayta geçin.
2. Soru: Katılımcılardan yanlarındaki kişilerle kendi bağlamlarında koordineli bir çocuk işçiliği değerlendirme çerçevesi oluşturup oluşturamayacaklarını ve oluşturacakları çerçevenin hangi unsurları içermesi gerektiğini 5 dakika boyunca tartışmalarını isteyin.
3. 5 dakika sonra odanın içinde dolaşarak her bir grubun yanıtını alın ve yanıtları sunum kâğıdına/tahtaya yazın.
4. 14. slaytı gösterin ve slayttaki temel unsurlarla katılımcıların yanıtlarını karşılaştırın.
5. Slayttaki tüm hususların ele alındığından emin olun.

Uzaktan eğitim seçeneği: İlk beyin fırtınası etkinliği için Mentimeter veya sanal tahta kullanarak katılımcıların bireysel olarak veya bir ya da iki kişi ile birlikte ara odalarda etkinliği gerçekleştirmelerini sağlayın.

5. Faaliyet: Çocuk işçiliğinin ihtiyaç değerlendirmesine entegre edilmesi

Süre: 30 dakika

1. 15. slaytı gösterin.
2. Katılımcılardan:
 - * Dört (4) gruba ayrılmalarını,
 - * Tartışma notları tutmak ve genel oturum sırasında geri bildirimde bulunabilmesini sağlamak için grup çalışmasını sunum kâğıtlarına ya da tahtalarına aktarmalarını,
 - * Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
2. Katılımcılara, zihinlerinde, bağlam içinde geniş bir yelpazedeki çocuk koruma ihtiyaçlarını ve kapasitelerini kapsayacak hızlı bir çocuk koruma değerlendirmesi yaptıklarını canlandırmalarını söyleyin.
3. Katılımcılardan bu değerlendirmede sorulabilecek, çocuk işçiliğini ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğini yansıtan 5-10 soru belirlemelerini isteyin. Katılımcılara 20 dakika verin.
4. Soruları hazırlarken şunları göz önünde bulundurmalarını isteyin:
 - * Bilgiye ne için ihtiyaçları var?
 - * İlgili diğer alanlar çocuğun çalışması, çocuk işçiliği veya en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği ile ilgili ne gibi unsurlar barındırılabilir? Çocuğun çalışması, çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği ile ilgili unsurlara, örneğin cinsel şiddet, psikososyal sıkıntı, tehlikeler ve yaralanmalar, eğitim, aile ayrılığı gibi hususlar hakkında sorular sorularak ulaşılabilir. Çocukların neden/nerede ve nasıl zorluklar yaşadığına dair sorulara yer vermek bu açıdan faydalı olabilir.

5. Her gruptan bulgularını genel oturumda sunmasını isteyin. Genel oturumun sonunda çocukların çalışmasının kabul edilebilir işler kapsamında mı, çocuk işçiliği mi yoksa en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinden mi olduğunu belirlemeye yardımcı olan temel bilgilerin (16. slayt), krizin çocuk işçiliği üzerindeki etkisini ele alan göstergelerin (17. slayt) ve diğer çocuk koruma ihtiyaçları ya da diğer sektörler aracılığıyla çocuk işçiliğine ilişkin verilerin doğrudan veya dolaylı göstergeler olarak tanımlanmasına yardımcı olabilecek göstergeleri vurgulayan 16, 17 ve 18. slaytları sunun.
6. 18. slayta geçin. Bu slaytta farklı sektörlerden birkaç gösterge yer almaktadır.

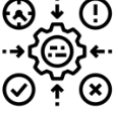
Uzaktan eğitim seçeneği: Dört ara oda hazırlamanız gerekir. Faaliyet yönergelerini (bk. yukarıdaki 2-4. maddeler) kopyalayıp sohbette paylaşın ve her gruba notlarını kaydetmeleri için bir sanal tahta bağlantısı verin. Grupları desteklemek için ara odalar arasında dolaşın ve genel geri bildirim sırasında sanal tahtaların ekranda paylaşılmasını sağlayın.

6. Giriş: Değerlendirmelerin uygulanması Süre: 10 dakika
 1. 20. slayta geçin. Çocuk işçiliğinin karmaşık niteliği ve en kötü biçimleri nedeniyle özellikle çocukların ve ailelerin doğrudan dâhil olduğu durumlarda, değerlendirmeler yapılırken bağlama duyarlı ve etik bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğunu açıklayın.
 2. Çocuk işçiliğinin ölçümünü güçlendirmek için dikkate alınabilecek bazı temel önlemleri vurgulayan 21. slaytı açıklayın. Slayt notlarına bakın.
 3. Son olarak çocuk işçiliğine ilişkin veri toplama sürecine çocukların nasıl güvenli bir şekilde dâhil edilebileceğini ele alın. Bu önemli bir konudur. 22. slaytı açıklayın.

7. Faaliyet: Çocuk işçiliğine ilişkin verilerin toplanması Süre: 15 dakika

3. Katılımcılardan:

- * küçük gruplara ayrılmalarını,
- * Tartışma notlarını tutmalarını ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak amacıyla grup çalışmalarını sunum kâğıtlarına veya beyaz tahtaya aktarmalarını,
- * genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.

1. Her gruba aşağıdaki cümlelerden 2 ya da 3 tanesini rastgele verin.
2. 23. slaytı gösterin. Katılımcılardan cümleleri ve ne şekilde tamamlanabileceklerini kendi gruplarında tartışmalarını isteyin.
3. Gerekliğinde soruları bağlama oturtun.
4. Katılımcılardan cümleleri tamamlamalarını isteyin:
 - a. Çocuk işçiliğinin çocuk koruma değerlendirmelerine entegre edilmesindeki zorluk...
 - b. Çocuk işçiliğinin sektörler arası değerlendirmelere entegre edilmesindeki zorluk...
 - c. Çocuk işçi olarak çalışan çocukların ... olması durumunda onları değerlendirmeye dâhil etmeliyiz (etmemeliyiz).
 - d. Çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri ... olması durumunda hızlı değerlendirmeye dâhil edilmelidir.
 - e. Çocuk işçiliği kuruluşlar arası bir çocuk koruma değerlendirmesine dâhil edilmemiş ancak çocuk işçiliği söz konusuysa...
 - f. Çocuk işçiliğini değerlendirmeye dâhil etmeyi düşünüyorsanız size tavsiyemiz...
5. Grupları tekrar genel oturuma alın. Gruplardan sırayla her bir soruya verdikleri yanıtları paylaşmalarını ve tartışmalarını isteyin. Grupların yanıtlarını sırasıyla dinleyin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Her biri yaklaşık 4 katılımcıdan oluşan ara odalar hazırlayın. Cümle listesini kopyalayıp sohbeğe yapıştırın ve her gruba 2-3 cümle verin. Ara odalarda dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın.

8. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumun önemli noktalarını özetleyin.
2. 24. slaytı gösterin ve temel mesajları açıklayın.
3. Oturumu sonlandırmadan önce katılımcılara soruları veya yorumları olup olmadığını sorun.
4. Daha sonra yanıtlanmak üzere not edilen bir şey kalıp kalmadığını kontrol edin ve bunları mümkün olan en kısa sürede yanıtlamaya çalışacağımızı belirtin.

4. Oturum: Çocuk işçiliği konusunda başkalarıyla etkin çalışma (Koordinasyon)

SÜRE

- 110 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Çocuk işçiliği konusunda koordinasyon sağlarken 4-5 kilit nokta ortaya koymak.
- Bu bağlamda çocuk işçiliği ile ilgili koordinasyon sağlamak için kilit paydaşları ve fırsatları belirlemek.
- Çocuk işçiliği ile ilgili koordinasyonu güçlendirmek için kendi bağlamındaki temel eylemleri tartışmak.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Bir bağlamda çocuk işçiliğinin koordine edilmesinin çeşitli yolları vardır. Bu nedenle koordinasyon çok sektörlü olmalı, hükûmet ve farklı alanlarda çalışan diğer ilgili aktörleri kapsamalıdır.
- Her daim aktörler, sektörler ve mevcut koordinasyon yapıları arasında uyum sağlanmaya çalışılmalıdır.
- Etkili koordinasyon; değerlendirme, farkındalık artırma ve savunuculuk, çocuk işçiliğinin tespiti ve yönlendirme yolları gibi bir dizi faaliyeti destekleyebilir.

GEREKLİ EK MATERYALLER

- Her grup için büyük, renkli post-it veya bantlı/yapışkanlı kartlar
- Testin kopyaları (bk. kaynak belgesi)
- "Koordinatör kontrol listesi" başlıklı 6. Araç'ın kopyaları

HAZIRLIK

- Kolaylaştırıcıların, katılımcıların bu oturumdan fayda sağlayıp sağlamayacağına önceden karar vermeleri gerekecektir.
- Bu faaliyet 2 bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde, bağlamdaki çocuk işçiliğinin koordinasyonunun güçlü ve zayıf yönleri tanımlanmaktadır. 2. bölümde, bağlamdaki çocuk işçiliğinin koordinasyonunu güçlendirmenin yolları tanımlanmaktadır. 2. bölümün ardından faaliyetin ikinci bölümünde gerçekleştirilen grup çalışması üzerine bir tartışma yapılır. Katılımcılar tarafından verilen yanıtlar gözden geçirilir ve araç setindeki iyi uygulamalarla karşılaştırılır.

- Katılımcılara bağılı olarak kolaylaştırıcıların hem tartışmaları hem de faaliyetleri oturuma dâhil edip etmeyeceklerini belirlemeleri gerekecektir.

KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN İPUÇLARI

- Faaliyet ve tartışma oturumu, çocuk işçiliği konularının veya unsurlarının yerel koordinasyonunda zorlukların olduğu yerlerde iyi bir fırsat olabilir. Zira sektörler içinde, sektörler arasında veya kalkınma aktörleri ile birlikte çalışarak yerel sorunları tartışma ve zayıf yönleri güçlendirmenin yollarını belirleme fırsatı sağlayabilir.

▪

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 2. Kaliteli bir müdahalenin sağlanması
- 2.1. Koordinasyon
 - 6. Araç: Koordinatör Kontrol Listesi
- 3.1. Çocuk işçiliğine yönelik programa dayalı çerçeve
- 3. Vaka çalışması: Türkiye'de Çocuk İşçiliği Teknik Grubu
- 4. Vaka çalışması: Suriye'deki silahlı çatışmalarla bağlantılı çocuk işçiliğinin ele alınmasına yönelik çabaların koordine edilmesi

İzlenecek adımlar

1. Karşılama: Süre: 5 dakika

1. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın.
1. Beklenen öğrenme çıktılarının üzerinden geçin (3. slaytı gösterin). Eğitim sırasında cevaplayamadığınız tüm soruların daha sonra ele alınacağını açıklayın.
2. Çocuk işçiliğinin karmaşık niteliği, çocuk işçiliğinin önlenmesi ve çocukların çocuk işçiliğinden kurtarılması için gereken hizmetleri sağlamak üzere toplumun tüm düzeylerinde ve birden fazla sektörde çok çeşitli kalkınma ve insani yardım aktörleri arasında güçlü bir iş birliği gerektirdiğinden koordinasyonun etkili bir çocuk işçiliği müdahalesinin temel bileşenlerinden biri olduğunu açıklayın. Ancak kriz öncesinde çocuk işçiliğini ortadan kaldırmak için çalışan aktörler, kriz sırasında müdahale edenlerden farklı olabilir ve bu durum, çeşitli sektörler ile insani yardım ve kalkınma aktörleri arasındaki belirsiz yetki tanımları nedeniyle daha da karmaşık hâle gelebilir. Dolayısıyla koordinasyon her zaman ilgili, çok sektörlü aktörleri bir araya getirmeyi, mevcut uzmanlıklardan faydalanmayı, çalışmaların mükerrerliğini önlemeyi ve etkilenen çocuklar ve aileler için en iyi

uygulamaları ve hesap verebilirliği teşvik etmek için yaklaşımları uyumlu hâle getirmeyi amaçlamalıdır.

2. **Giriş: Çocuk işçiliğine yönelik koordinasyon yapısının oluşturulması** Süre: 10 dakika
 1. 4. slaytı gösterin. Çocuk işçiliğinin koordinasyonunda ilk adımın, çocuk işçiliğinin ele alınmasından, mevzuattan ve politikadan sorumlu hükûmet yetkililerinin ve ulusal kurumların belirlenmesi olduğunu açıklayın.
 2. 5. slaytta çocuk işçiliğine yönelik olası koordinasyon yapıları gösterilmektedir.
 3. Çocuk işçiliğine yönelik uygun bir koordinasyon yapısı oluşturulurken mevcut çocuk koruma sektörü ve diğer sektörlerin bağlam için en uygun yapıya karar vermesi gerekecektir. 6.slaytı gösterin ve açıklayın.
 4. 7. slayta geçin. Çeşitli aktörlerin koordinasyona katılımını kolaylaştırmaya yardımcı olmak önemlidir.
 5. 8. slaytı gösterin. Çocuk işçiliğine yönelik koordinasyonun geniş kapsamlı temel işlevlere sahip olduğunu ve insani yardım faaliyetlerinin tüm aşamalarında gerekli olduğunu açıklayın.
3. **Faaliyet: Bağlamda çocuk işçiliğinin koordine edilmesi** Süre: 50 dakika
 1. 9. slaytı gösterin.
 2. Katılımcılardan:
 - * 4 gruba ayrılmalarını (aynı yerden/bağlamdan katılımcılar varsa aynı grupta yer almalarını),
 - * Tartışma notlarını tutmalarını ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak amacıyla grup çalışmalarını sunum kâğıtlarına veya beyaz tahtaya aktarmalarını,
 - * Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
 3. Katılımcılardan kendi bağlamlarında çocuk işçiliğine yönelik nasıl bir koordinasyon sağlanabileceğini grup içinde tartışmalarını ve kendi deneyimlerini paylaşmalarını isteyin.
 4. Katılımcılardan kendi bağlamlarında çocuk işçiliğine yönelik koordinasyonun olumlu ve olumsuz yönlerini içeren bir liste hazırlamalarını isteyin. (15 dakika)
 5. Genel oturumda tekrar bir araya gelin ve her gruptan 2 ya da 3 olumsuz ve olumlu yönü içeren listelerini paylaşmalarını isteyin. Hepsini ana sunum kâğıdına yazın.

6. Her grup 2 ya da 3'er olumsuz ve olumlu yön paylaştıktan sonra tüm gruba başka olumlu ya da olumsuz yön kalıp kalmadığını sorun ve kalanları ana sunum kâğıdına yazın. (10 dakika).
7. Katılımcılardan gruplarına dönmelerini ve bu bağlamda çocuk işçiliğine yönelik koordinasyonun nasıl güçlendirilebileceğini tartışmalarını isteyin. 10. slayta geçin.
8. Katılımcıları farklı insani yardım ve kalkınma konularını yerel yapılar içinde koordine etme deneyimlerinden yararlanmaya teşvik edin.
9. Her gruba aşağıdaki alanlardan birini verin ve bu alanları güçlendirmek için neler yapılabileceğini belirlemelerini isteyin: (20 dakika)
 - * Çocuk işçiliği konularında koordinasyon yapıları mevcut mu? (koordinasyonun hangi düzeyde gerçekleştiğini, liderliği, katılımı, etkinliği vb. göz önüne alarak)
 - * Diğer kilit aktörlerle ilişkiler veya ağlar mevcut mu? (diğer sektörlerdeki koordinasyon grupları, hükûmet, hâlihazırda mevcut olan koordinasyon yapıları)
 - * Koordinasyon grubunun hazırlık aşamasında çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etme için yürüttüğü faaliyetler (durum analizi, araçlar, kapasite vb.)
 - * Koordinasyon grubunun müdahale aşamasında çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etme için yürüttüğü faaliyetler (durum analizi, araçlar, kapasite vb.)
10. Katılımcıları genel oturuma geri alın ve tartışma ve slaytlarla devam edin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Dört ara oda hazırlamanız gerekmektedir. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 3. ve 4. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın.

Grupların not alabileceği bir sanal tahta bağlantısı paylaşın. Katılımcıları ilk geri bildirim için genel oturuma geri alın ve her gruptan gelen en önemli 2-3 maddeyi sanal tahta ya da slayt üzerine not alın.

Soru listesini (yukarıdaki 9. madde) sohbete yapıştırın, her gruba bir soru verin ve etkinliğin ikinci bölümü için aynı gruplarla ara oda aşamasını tekrar gerçekleştirin.

4. Tartışma: Bağlamda çocuk işçiliğine yönelik koordinasyonun iyileştirilmesi
Süre: 20 dakika
 1. Soru: İlk gruptaki katılımcılardan çocuk işçiliği sorunlarını koordine edebilecek yapıları iyileştirmek için bazı öneriler getirmelerini isteyin. Diğer gruplardan tartıştıkları konuyla ilgili ele aldıkları ve önemli buldukları daha önce bahsi geçmemiş noktaları paylaşmalarını isteyin.

2. Katılımcıların yanıtlarına bakın ve teyit edin/araç setinden iyi uygulamalar ekleyin (11. slaytı açıklayın).
3. Bir sonraki gruptaki katılımcılardan çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahale edilmesi ile ilgili koordinasyonunu güçlendirmek için mevcut ilişkileri veya ağları iyileştirmeye yönelik önerilerini paylaşmalarını isteyin. Diğer gruplardan tartıştıkları konuyla ilgili ele aldıkları ve önemli buldukları daha önce bahsi geçmemiş noktaları paylaşmalarını isteyin.
4. Katılımcıların yanıtlarına bakın ve teyit edin/ekleme yapın (12. slaytı açıklayın).
5. Koordinasyonu iyileştirmek ve çocuk işçiliği üzerinde etkisi olan belirli alanlarla ilgili işlevsel ilişkiler ve ağlar kurmak için alınması gereken belirli sektörel ve çok sektörlü önlemler olduğunu açıklayın. 13. ve 14. slaytları gösterin ve açıklayın.
6. Bir sonraki gruptaki katılımcılardan, kendi koordinasyon gruplarının hazırlık sürecinde çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahale edilmesi çalışmalarını geliştirmek için yürüttükleri veya yürütebilecekleri hazırlık faaliyetlerini paylaşmalarını isteyin:
7. Katılımcıların yanıtlarına bakın ve teyit edin/ekleme yapın. 15. slaytı açıklayın.
8. Son gruptaki katılımcılardan, kendi koordinasyon gruplarının müdahale aşamasında çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahale edilmesi çalışmalarını geliştirmek için yürüttükleri veya yürütebilecekleri müdahale faaliyetlerini paylaşmalarını isteyin:
9. Katılımcıların yanıtlarına bakın ve teyit edin/ekleme yapın. 16. slaytı açıklayın.

7. Faaliyet: Çocuk İşçiliğine Yönelik Koordinasyon Sınavı **Süre: 10 dakika**

1. 17. slayt. Katılımcılara faaliyetin kaynaklar belgesinde yer alan sınavı dağıtın ve koordinasyon konusundaki kavrayışlarını pekiştirmek için soruları yanıtlamalarını isteyin. Genel oturumda cevapların üzerinden geçin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Sınavı katılımcıların bireysel olarak üzerinde çalışabilecekleri bir Word belgesi olarak sunun ya da sınavı Mentimeter veya Kahoot gibi çevrim içi bir araçta oluşturun ve sınavı genel oturumda uygulayın.

8. Kapanış **Süre: 5 dakika**

5. Kilit mesajları özetleyin. 24. slaytı gösterin.

2. Oturumu kapatmadan önce katılımcılara herhangi bir soruları ya da yorumları olup olmadığını sorun.
3. Daha sonra yanıtlanmak üzere not edilen bir şey kalıp kalmadığını kontrol edin ve bunları mümkün olan en kısa sürede yanıtlamaya çalışacağımızı belirtin.

5. Oturum: İnsani yardım aktörleri için çocuk işçiliğini önlemeye ve müdahale etmeye yönelik temel eylemler (1)

SÜRE

- 120 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Her bir sosyoekonomik seviyeden çocuğun çocuk işçiliğine karşı kırılganlığını etkileyen 2 risk faktörü ve 2 koruyucu faktör belirlemek.
- İnsani yardım bağlamında çocuk işçiliği programına ilişkin çerçeveyi kısaca açıklamak.
- Kendi programlarının çocukları çocuk işçiliği riskine daha fazla maruz bırakma ihtimalini değerlendirmek ve bunu azaltmak veya önlemek için gereken adımları saptamak.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Risk faktörleri koruyucu faktörlerden daha ağır bastığında çocuklar hızla çocuk işçiliğine sürüklenebilir.
- Bütün insani yardım aktörleri insani yardım faaliyetleriyle ilişkilendirilen çocuk işçiliğini önlemekten sorumludur.
- Sistemleri güçlendirmek ve çocukları çocuk işçiliğinden korumak için bütüncül, tamamlayıcı ve entegre bir programa dayalı çerçeve üzerinde çalışılmalı ve bu doğrultuda harekete geçilmelidir.
- Zaman ve kaynaklar kısıtlı olduğunda, EKBÇİ'yi önlemek için pratik önleyici tedbirler uygulamaya konmalıdır.

GEREKLİ EK MATERYALLER

- Her grup için büyük, renkli post-it veya bantlı/yapışkanlı kartlar

- Faaliyet için örnek çocuk vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)
- Faaliyet için örnek programlama vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)
- Risk değerlendirmesi belgesi örneği.
- Risk değerlendirmesi yanıt belgesi örneği.

HAZIRLIK

- **Faaliyet: Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler** Bu faaliyette katılımcılardan çocuk işçiliği mağduru çocuklar için risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri belirlemeleri istenir. Grubun büyüklüğüne ve becerisine veya düzeyine göre faaliyette uyarlamalar yapılabilir. Gruba bağlı seçenekler arasında şunlar yer almaktadır:
 - * Her grup bir seviyeyi ele alacak şekilde sosyoekonomik modelin dört seviyesinde çocuk işçi olarak çalışan bir çocuğa ilişkin vaka çalışmasının kullanılması.
 - * Her grubun sosyoekonomik modelin 4 seviyesini de ele aldığı, sosyoekonomik modelin 4 seviyesinde de çocuk işçi olarak çalışan bir çocuğa ilişkin tek bir vaka çalışması.
 - * Çocuk işçi olarak çalışan ve farklı gruplara mensup çocukların sayısı (farklı yaş, cinsiyet ve iş tanımlarını yansıtacak şekilde) ve her grubun sosyoekonomik modelin bir seviyesi üzerinde çalışması. Orta düzey katılımcılar için katılımcılara kendi bağlamları/toplulukları ile ilgili olacak şekilde çocuk işçiliği eğitimi vaka çalışmaları listesinden karşılaştırma yapmaları için 3 tanım verilmesi tavsiye edilir.
- **Faaliyet: İnsani yardım faaliyetleri kapsamında çocuk işçiliğini önlerken zarar vermeme ilkesinin gözetilmesi**
 Bu faaliyette katılımcılardan, çocuk işçiliği ile bağlam içerisinde tanımları verilen insani yardım müdahalesi arasında görülen, bunların birbiriyle ilişkili risklerini artıran risk faktörlerini belirlemek için bir vaka çalışması üzerinde düşünmeleri istenir. Katılımcılara ve eğitimin bağlamına göre bu oturum, katılımcıların kendi programlarını analiz ettikleri ve kendi programlarına ilişkin riskleri ile risk önleme ve azaltma stratejilerini belirledikleri daha uzun ve derinlemesine düşünmeye dayalı bir oturum hâline getirilebilir. Kolaylaştırıcılar bu pakette yer alan programlamaya ilişkin vaka çalışmalarını kullanabilir veya bunları kendi bağlamlarına uyarlayabilir.
 Daha kısa olan oturumu kullanıyorsanız katılımcıları buldukları yere/dâhil oldukları program türüne vb. göre gruplara ayırın. Kendi programlarını/deneyimlerini kullanacakları için örnek bir vaka vermeyin.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 3.1. Çocuk işçiliğine yönelik Program Çerçevesi
- 3.2. Çeşitli bağlamlarda programlama
- 3.3. Önleme
- 5. Araç: İnsani yardım faaliyetleriyle ilişkili çocuk işçiliği risklerinin önlenmesi
- 6. Araç: Koordinatör kontrol listesi
- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
- 13. Araç: Yaş doğrulaması

İzlenecek adımlar

Karşılama
dakika

Süre: 5

1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın, oturumda insani yardım bağlamlarında çocuk işçiliğine duyarlı ve çocuk işçiliğini ve en kötü biçimlerini önlemeye yönelik tedbirleri kapsayan temel hizmetleri sunmak için gereken bazı temel bilgi ve becerilerin edinilmesine odaklanılacağını açıklayın.
 2. Oturumda hem çocukları çocuk işçiliği riskine maruz bırakan hem de onları çocuk işçiliğinden korumaya yardımcı olan faktörlere odaklanılacağını, bunun insani yardım faaliyetlerinde çocuk işçiliğine müdahale ve önleme için kabul görmüş program çerçevesi dâhilinde yapılacağını ve önleme konusuna daha detaylı bakılacağını açıklayın. Önleme, tüm sektörel faaliyetlerin kapsamında yer almakla ve oturumların çoğunda ele alınacak olmakla birlikte, bu oturumda kaynakların ve zamanın sınırlı olduğu insani yardım bağlamlarında hızlı önleme faaliyetlerine bakılacaktır.
 3. 3. slayta geçin. Öğrenme çıktılarını açıklayın.
1. Giriş: Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler Süre: 5 dakika
 1. Katılımcılara insani krizlerde çocukların çocuk işçiliğine karşı kırılganlığını daha da artırabilecek ve aynı zamanda mevcut koruyucu faktörleri etkileyebilecek yeni risk faktörlerinin ortaya çıktığını hatırlatın. 5. slaytı açıklayın.
 2. Risk faktörleri birikip koruyucu faktörlerden daha ağır bastığında, çocuklar okulda veya kabul edilebilir işlerde çalışmaktan hızla çocuk işçiliğine veya en kötü biçimlerine sürüklenir. Öte yandan, krizlerden

etkilenen ülkelerde yaşayan tüm çocuklar çocuk işçiliğine maruz kalmamaktadır. Bu da çocukların, ailelerin, toplulukların ve toplumun direncini artıran ve çocukları çocuk işçiliğinden korumaya yardımcı olan önemli koruyucu faktörlerin de olduğu anlamına gelmektedir.

3. Çocuk işçiliğini etkili bir şekilde önlemek ve müdahale etmek için, çeşitli düzeylerde mevcut olduklarından çocuk işçiliğini etkileyen risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri belirlemek ve anlamak önemlidir. Bunları anladığımızdan emin olmak için şimdi kısa bir faaliyet yapacağız.

2. Faaliyet: Çocuk işçiliği riski altındaki çocuklara yönelik risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri anlamak

Süre: 30 dakika

1. Bağlama göre en faydalı yaklaşımın hangisi olduğuna karar verin. (Hazırlık notlarına göz atın).
2. Katılımcılardan:
 - * Gruplara ayrılmalarını,
 - * Tartışma notlarını tutmalarını ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak amacıyla grup çalışmalarını sunum kâğıtlarına veya beyaz tahtaya aktarmalarını, Faaliyeti 4 seviyenin tamamında gerçekleştiriyorsanız sosyoekonomik modeli kullanın.
 - * Genel oturumda geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.

3. 5. slaytı gösterin. Katılımcılardan vaka çalışmaları veya sosyoekonomik model seviyesine ilişkin risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri tartışmalarını ve tanımlamalarını isteyin. Ev ve iş yaşamları ve insani hizmet ve yardımlara erişimleri göz önünde bulundurulduğunda çocukları çocuk işçiliğine karşı daha fazla veya daha az kırılgan hâle getiren benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
4. Katılımcılardan koruyucu faktörler ve risk faktörleri için farklı renklerde kartlar veya post-itler kullanmalarını ve farklılıkları not etmeyi unutmamalarını isteyin. Vaka çalışmalarını dağıtın.
5. Her gruptan bulgularını genel oturumda sunmasını isteyin. Tüm kilit risk faktörlerinin ve koruyucu faktörlerin belirlendiğinden emin olmak için 6. slaytı kullanın.
6. Gerekli şekilde her grubun yanıtlarını bir ana sunum kâğıdına yazın.
7. Faaliyeti, katılımcıların son sözlerini veya sorularını alarak sonlandırın.

Dört (4) ara oda hazırlamanız ve her gruba sosyoekonomik modelin bir seviyesini atamanız gerekir. Şu yönergeleri kopyalayıp sohbete yapıştırın:

Grup olarak vaka çalışmalarını okuyun ve tartışın: Bu vaka çalışmalarında sosyoekonomik modelin bu seviyesindeki risk faktörleri ve koruyucu faktörler nelerdir? Bu 3 vaka çalışmasında, çocukların ev ve iş yaşamlarında onları daha fazla veya daha az kırılgan hâle getiren benzerlikler ve farklılıklar nelerdir? Sanal tahta üzerine notlar alın. Risk faktörleri için mavi, koruyucu faktörler için sarı yapışkan kâğıtlar kullanın. Vaka çalışmalarının ve sanal tahtaların bağlantılarını paylaşın. Ara odalar arasında dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın

4. Programa Dayalı Çerçeveye Giriş Süre: 15 dakika

- 1. Risk faktörleri ve koruyucu faktörler üzerine yaptığımız çalışmalarda da gördüğümüz üzere çocuk işçiliği asla tek bir risk faktörünün doğrudan sonucu değildir. Daha ziyade risk faktörlerinin üst üste gelerek birikmesinin ve koruyucu faktörlerin eksikliğini kırılganlığı artırmasının bir sonucudur.**
- 2. Bu da çocuk işçiliğine yönelik çok yönlü bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğu anlamına gelmektedir zira hiçbir kuruluş veya sektör, insani bir kriz sırasında çocukları çocuk işçiliğinden kurtarmak veya çocuk işçiliğini önlemek için gereken tüm hizmetleri sunamaz.**
- 3. Strateji ve müdahale planlaması bu yaklaşımın geliştirilmesine ve uygulanmasına yardımcı olabilir. 8. slaytı açıklayın.**
- 4. 9. slayta geçin. Bu slaytın çocuk işçiliğine yönelik program çerçevesini anlamamıza yardımcı olduğunu açıklayın. İnsani yardım ortamlarında güçlü bir programa dayalı çerçeve ile sistemleri güçlendirmeye ve sosyoekonomik modelin farklı seviyelerinde çocukları çocuk işçiliğinden korumaya yönelik bütüncül, tamamlayıcı ve entegre önleme ve müdahale eylemleri geliştirilmelidir. Çocuk işçiliği ile ilgili çocuk koruma programlarına tam olarak uysa da çocuk işçiliği mağduru çocukların karşılaştığı sorunların çeşitliliği, temel nedenleri ve çocuk işçiliğini etkileyen ve birbirleriyle ilişkili olan farklı öğeler ve faktörler, çocuk işçiliğinin etkili bir şekilde önlenmesi, buna karşı hazırlıklı olunması ve müdahale edilmesi için birden fazla sektörün katılımının kritik önem taşıdığı anlamına gelmektedir.**
- 5. 10. slayta geçin. Çocukların çocuk işçiliğine sürüklenmesini önlemek, önemli risk faktörlerini ve risk altındaki çocukları hızla tespit etmek, krizle ilişkili olan veya krizin daha da kötüleştirdiği risk faktörlerini azaltmak ve çocuklar ve aileleri için koruyucu faktörleri güçlendirmek ve teşvik etmek için insani kriz sırasında önleme ve müdahale eylemlerinin birbirini tamamlayıcı nitelikte olması gerektiğini açıklayın. Müdahale eylemlerinde, en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği de dâhil**

olmak üzere çocuk işçi olarak çalışan çocukların ihtiyaçları ele alınmalıdır.

6. **11. slaytı gösterin.** Şimdi önleme konusuna daha fazla odaklanacağımızı ancak önlemenin hem hazırlık hem de müdahale aşamalarında farklı sektörler genelinde gerçekleştirilebileceğini açıklayın. Aniden ortaya çıkan acil durumlar gibi ortamlarda alınan hızlı önleme tedbirleri, en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine veya bu riske maruz kalan çocukların karşılaştığı en acil ve ciddi endişelerden bazılarının üstesinden gelmeye yardımcı olabilir. Ayrıca insani yardım faaliyetleri ve programlamasıyla ilişkili potansiyel riskleri belirlemek ve önlemek için alabileceğimiz tedbirlere daha ayrıntılı olarak bakacağız.
 7. **12. slayta geçin.** Zaman ve kaynaklar sınırlı olduğunda insani krizin hemen ardından ortaya çıkan veya daha da kötüleşen en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin ve diğer ciddi biçimlerinin önlenmesi için pratik önleyici tedbirlerin alınması gerektiğini açıklayın. Bu tedbirler arasında risk altındaki çocuklara, ailelere ve gruplara bilgi sağlamak; temel ihtiyaçlara ve gıda güvenliğine, eğitime, çocuk koruma, (doğum) kayıt ve belgelendirme hizmetlerine erişimi kolaylaştırmak; risk altındaki çocukları ve bakım verenleri güvenli ve koruyucu ortamlar yaratmak için bireysel yollarla desteklemek; koordinasyonu teşvik etmek ve sınırları, yasaları, politikaları uygulayan ve izleyen hizmet sağlayıcıları güçlendirmek üzere çalışmak vb. sayılabilir.
9. **Giriş: İnsani yardım faaliyetleri ile ilişkilendirilen çocuk işçiliğinin önlenmesi**

Süre: 10 dakika

1. **Önemli ilişkin belki de en önemli önceliklerden birinin insani yardım faaliyetlerinin kesinlikle çocuk işçiliğine yol açmaması gerektiği olduğunu açıklayın. 13. slaytı açıklayın.**
2. **İnsani yardım faaliyetleriyle ilişkili çocuk işçiliğini önlemek için kararlı adımlar atmamız gerektiğini açıklayın. 14. slaytı açıklayın.**
3. **15. slaytı gösterin.** Koruma politikaları, davranış kuralları ve Cinsel Sömürü, İstismar ve Tacizden Koruma tedbirlerinin krizden etkilenen toplulukları zarar görmekten korumayı amaçladığını açıklayın. Ne yazık ki insani yardım aktörleri, hükûmetler, BM, yerel, ulusal ve uluslararası STK'ler, gönüllüler, yükleniciler, tedarik zinciri ortakları, askerî aktörler ve kolluk kuvvetleri, işverenler ve özel sektör aktörlerinin hepsi, çocukları bir evde ev işlerinde çalıştırmak veya çocuk işçi çalıştıran tedarikçilerle iş yapmak veya insani yardım karşılığında cinsel tatmin elde etmek gibi bireysel eylemler yoluyla zaman zaman suistimal

edilebilecek ve krizden etkilenen çocukların çocuk işçiliğinde sömürülmesiyle sonuçlanabilecek bir güç konumuna sahiptir. Herhangi bir şekilde insani yardımla ilişkili olan herkesin, profesyonel ve kişisel yaşamlarında çocukları çocuk işçiliğinin her türünden korumakla sorumlu olması önemlidir. Bu, bağlama özgü geniş önlemler tasarlayıp uygulayarak ve tüm personel ve çalışanlar ile çocuklar, ergenler ve topluluklar arasında eğitim ve farkındalık yaratma yoluyla kapasite oluşturarak sağlanabilir.

10. Faaliyet: Zarar Vermeme

a. Vaka çalışmalarına dayalı, daha kısa faaliyet.

1. 16. slaytı gösterin. Süre: 50 dakika
2. Katılımcılara bu faaliyette her gruba daha önce insani yardım faaliyetleriyle ilişkili çocuk işçiliği risklerini artırdığı bilinen bir program örneği verileceğini açıklayın.

8. Katılımcıları 5'li gruplara ayırın ve katılımcılardan:

Tartışma notlarını tutmalarını ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak amacıyla grup çalışmalarını sunum kâğıtlarına veya tahtaya aktarmalarını,

*Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.

3. Her gruba bir vaka çalışması ve kaynak belgelerden örnek bir risk değerlendirme belgesi verin.
4. Katılımcılardan kendilerine verilen program örneği ile ilgili potansiyel çocuk işçiliği risk faktörlerini belirlemelerini isteyin. Farklı programlama unsurlarıyla ilişkili riskleri belirlemek amacıyla kendilerine verilen örnek için bir risk değerlendirmesi yapmalarını isteyin.
5. Katılımcılardan a) bu risklerin gerçekleşmesini önleyebilecek ya da b) gerçekleştikten sonra etkilerini hafifletebilecek tedbirleri belirlemelerini isteyin. (20 dakika)
6. Grupları genel oturuma geri alın ve tartışmalardan elde ettikleri temel hususları sunmalarını isteyin. (20 dakika)

Her grup sunumunu yaptıktan sonra **17. ve 18. slaytları ve "İnsani yardım faaliyetleriyle ilişkili çocuk işçiliği risklerini önleme aracı" başlıklı broşürü sunarak Gazze ve Ürdün vaka çalışmasının üzerinden geçin. (10 dakika)**

Uzaktan eğitim seçeneği: Her biri yaklaşık beş (5) katılımcıdan oluşan ara odalar hazırlayın. Faaliyet yönergelerini (yukarıdaki 4. ve 5. maddeler)

kopyalayıp sohbete yapıştırın ve vaka çalışması ile risk değerlendirme belgelerine erişim için gerekli bağlantıları paylaşın. Ara odalarda dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın.

b. Yansıtma etkinliğinde kendi programınızın çocuk işçiliği risklerini nasıl etkileyebileceğini ve azaltabileceğini belirlemeye yönelik uyarlamalar yapın: Süre: 50 dakika

1. Slaytta uyarlamalar yapın.
2. Katılımcıları mümkün olduğunca kuruluş, faaliyet yeri veya program türüne göre gruplandırın. Kendi programlarını/deneyimlerini kullanacakları için örnek bir vaka vermeyin.
3. Bunun yerine katılımcılardan kendi programları üzerinde düşüncelerini ve müdahaleleriyle ilişkili olası çocuk işçiliği risk faktörlerini belirlemelerini isteyin. Risk değerlendirmesini katılımcılara dağıtın ve kendi programları için risk değerlendirmesi yapmalarını isteyin.
4. Programlamanın ailelerin ve çocukların zamanlarını nasıl kullandıkları, okula devamlılık, itici ve çekici faktörler, risk faktörleri ve koruyucu faktörler, ötekileştirilmiş ve risk altındaki çocukların ve ergenlerin dâhil edilmesi, izleme ve değerlendirme, olası yetki istismarları, fiziksel veya psikososyal tehlikelere maruz kalma gibi konulardaki değişiklikleri nasıl etkilediğini göz önünde bulundurmalarını hatırlatın.
5. Risk değerlendirmesi tamamlandıktan sonra, katılımcılardan a) bu risklerin gerçekleşmesini önleyebilecek ya da b) gerçekleştikten sonra etkilerini hafifletebilecek tedbirleri belirlemelerini isteyin.
6. Grupları genel oturuma geri alın ve tartışmalardan elde ettikleri temel hususları sunmalarını isteyin.
7. Her grup sunumunu yaptıktan sonra insani yardım ortamlarında tespit edilen olası riskler ve azaltıcı faktörler hakkında küresel düzeyde elde edilen bulguları özetleyin. Katılımcılara "İnsani yardım faaliyetleriyle ilişkili çocuk işçiliği risklerinin önlenmesi" aracının bir kopyasını verin. Aracın genel bir özetini sunun.
8. Ülke düzeyinde nasıl uygulandığına dair 2 vaka çalışmasının üzerinden geçerek özetleyin. (17. ve 18. slaytlar)

Uzaktan eğitim seçeneği: Yukarıda seçtiğiniz yönergeler göre ara odalar hazırlayın. Faaliyet yönergelerini (yukarıdaki a bölümündeki 4. ve 5. maddeler) kopyalayıp sohbete yapıştırın ve risk değerlendirme belgelerine erişim için gerekli bağlantıları paylaşın. Ara odalarda dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın.

6. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumun temel mesajlarını özetleyin. 19. slayta geçin.
2. Oturumu kapatmadan önce katılımcılara herhangi bir soruları ya da yorumları olup olmadığını sorun.
3. Daha sonra yanıtlanmak üzere not edilen bir şey olup olmadığını kontrol edin ve bunları mümkün olan en kısa sürede yanıtlamaya çalışacağımızı açıklayın.

6. Oturum: İnsani yardım aktörleri için çocuk işçiliğini önlemeye ve müdahale etmeye yönelik temel eylemler (2)

SÜRE

- 145 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Çocuk işçi olarak çalışan çocukların insani yardım hizmetleri aracılığıyla tespit edilebileceği ve bu bağlamda daha yetkin hizmetlere güvenli bir şekilde yönlendirilebileceği yolları tanımlamak.
- Programlama yaklaşımlarını değerlendirerek çocuk işçi olarak çalışan çocuklara ulaşmada karşılaşılan dört (4) zorluğu tespit etmek.
- Programlama yaklaşımlarını değerlendirerek çocuk işçi olarak çalışan çocuklara erişimi artırmak için yapılabilecek dört (4) iyileştirmeyi belirlemek.
- Yerinden edilme durumunda, temel insani yardım programlarında, çocuk işçi olarak çalışan veya risk altındaki çocukların ihtiyaçlarını daha iyi karşılayacak şekilde nasıl uyarlamalar yapılabileceğine dair 3-4 örnek verin.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Çocuk işçiliği, farklı sektörleri ve sistemleri kapsayan geniş bir yelpazedeki temas noktaları aracılığıyla tespit edilebilir.

- Net giriş noktalarına sahip, koordinasyon ve güvenliğin sağlandığı çok sektörlü yönlendirme yollarına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Çocuk işçiliğinin ve en kötü biçimlerinin belirtilerinin farkında olun, riskleri anlayın ve uygun hizmetlere güvenli bir şekilde yönlendirme yapın.
- Çocuk işçi olarak çalışan veya çocuk işçiliği riski altında olan çocukları desteklemek ve onlara ulaşmak için fırsatlar yaratın.

GEREKLİ EK MATERYALLER

- Faaliyet için çocuk işçiliği ve programlarla ilgili örnek vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)

HAZIRLIK

- **Faaliyet: İnsani yardım faaliyetlerinde çocuk işçiliğinin ele alınması için mevcut hizmetlerin haritalandırılması**
Bu faaliyette katılımcılardan çocuk işçiliğinin ve en kötü biçimlerinin önlenmesine ve bunlara müdahale edilmesine katkıda bulunan insani yardım faaliyetlerini haritalandırmaları istenir. Kolaylaştırıcılar katılımcıların profilini anlamalıdır. Örneğin katılımcıların hepsi belirli bir sektörden geliyorsa bu sektörle ilgili faaliyetlerle başlayın ve katılımcıları çalıştıkları yere, kuruluşa veya temaya göre gruplandırın. Belirli bir çocuk işçiliği programındaki uygulayıcı ortaklara eğitim veriliyorsa veya kuruluşlar arası veya koordinasyon gruplarıyla çalışılıyorsa etkinliğin odak noktası yerel, bölgesel veya ulusal düzeyde daha kapsamlı çocuk işçiliği ve ilgili hizmetler olabilir. Faaliyet, belirli bir programın veya bağlamın parametrelerine göre uyarlanabilir. Katılımcılar farklı sektörlerde faaliyet gösteriyorsa gruplar sektörlere göre oluşturulabilir ve 1. ve 2. Bölümün tüm sektörel grupları kapsayan tek bir bölümde birleştirilmesi tercih edilebilir. Buna kolaylaştırıcıların karar vermesi gerekecektir. Bu oturumdaki bir sonraki faaliyette de gruplar aynı olmalıdır.
- **Faaliyet: Çocuk işçi olarak çalışan çocukların insani yardım hizmetlerine ve faaliyetlerine nasıl eriştiklerini anlamak: Katılımcılar farklı yerlerden veya bağlamlardansa ya da tartışılacak veya üzerinde düşünülebilecek ortak programlama unsurları yoksa. Bu oturumda, kaynak belgesinde bulabileceğiniz vaka çalışmalarına dayalı daha genel bir faaliyet kullanılabilir.**

KOLAYLAŖTIRICILAR İÇİN İPUÇLARI

- Nihayetinde bu oturum, her bir gruptan elde edilen sonuçların özetlenmesi için zamanın nasıl kullanılacağı yani planlanan müdahalelerin, hizmetlerin, desteğin çocuk işçi olarak çalışan çocuklara nasıl ulaştırılacağı ile ilgilidir. Bunlar daha sonraki oturumlarda kullanılacaktır.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 6. Araç: Koordinatör kontrol listesi
- 15. Araç: Çocuk işçiliğinin belirtileri
- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
- 4. Araç: Engellilik ve çocuk işçiliği
- 17. Araç: Vaka çalışanları için rehberlik
- 3.5. Çocuk koruma
- 3.6. Eğitim
- 3.7. Erken çocukluk gelişimi
- 3.8. Teknik ve mesleki eğitim ve öğretim
- 3.9. Gıda güvenliği, geçim kaynakları ve ekonomik güçlendirme programları 114 3.10. Sağlık Hizmetleri

İzlenecek adımlar

1. Karşılama:

Süre: 5 dakika

1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın ve bu oturumun bir önceki oturumu temel alarak çocuk işçiliğinin ve en kötü biçimlerinin önlenmesi ve ele alınmasına yönelik tedbirleri kapsayan ve bu konuda duyarlı insani yardım hizmetleri sunmak için gerekli bilgi ve becerilerin edinilmesini amaçladığını açıklayın.
2. 3. slaytı gösterin ve öğrenme hedeflerini açıklayın.
3. 4. slaytı gösterin. Katılımcılara çocuk işçiliğine yönelik program çerçevesini hatırlatın, zira çocuk işçi olarak çalışan çocuklara ulaşmaya yönelik tedbirleri ve düzenlemeleri belirlemek ve güçlendirmek için bir dizi hizmet ve seviyeye bakılacaktır.

1. Tartışma: İnsani yardım faaliyetleri yoluyla çocuk işçiliği riski altında olan veya çocuk işçi olarak çalışan çocukların güvenli bir şekilde tespit edilmesi

Süre: 20 dakika

1. Katılımcılardan partnerleriyle birlikte kendi bağlamlarında çocuk işçiliğinin tespit edilebileceği bazı olası temas noktalarını ve yollarını tartışmalarını isteyin. 5-10 dakika sonra katılımcılardan ortaya koydukları fikirlerden birini ya da birkaçını paylaşmalarını isteyin ve bunları bir sunum kâğıdına yazın. 6. slaytı gösterin.
2. 7. slayta geçin. Her bağlam kendine özgü olsa da çocuk işçiliğini tespit etmek için insani yardım durumlarında ortak olan bazı olası temas noktaları vardır. Slaytı açıklayın.
3. 8. slayta geçin. İnsani yardım aktörlerinin çocuk işçi olarak çalışan çocukları güvenli bir şekilde tespit etmesi gerektiğinde göz önünde bulundurulması gereken bazı temel hususlar olduğunu açıklayın.
4. 9. slayta geçin. Katılımcılardan çocukların kendi faaliyet yerlerinde çocuk işçiliğine maruz kalabileceklerini bildikleri bazı yolları partnerleriyle birlikte tartışmalarını isteyin. Kendi bağlamlarındaki bazı önemli belirtiler ya da göstergeler nelerdir? 5 dakika sonra katılımcılara insan ticareti ya da kölelik söz konusu olsaydı bu belirtilerin ya da göstergelerin farklı olup olmayacağını sorun. 5 dakika sonra katılımcılardan çocuk işçiliği için bir, insan ticareti ve kölelik için bir fikir paylaşmalarını isteyin ve bunları bir sunum kâğıdı üzerinde toplayın. Çocuk işçiliğinin belirtilerine ilişkin 10. ve 11. slaytları gösterin.
5. Hepimizin çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için faydalı olabilecek sektörlerde veya hizmetlerde çalıştığımızı, aynı zamanda farkında olmamız gereken doğal riskler olduğunu açıklayın. 12. slayta geçin. Risklerin farkında olmalıyız ve daima güvenli bir şekilde yönlendirmeler yapmalıyız. Güvenli yönlendirmeye ilişkin 13. slaytı gösterin.

2-3 kişilik ara odalar hazırlayın ve katılımcıların fikirlerini kaydedebilecekleri bir sanal tahta bağlantısı paylaşın. Çiftler hâlindeki ikinci tartışma için aynı ara odaları yeniden kullanın.

2. Faaliyet: İnsani yardım faaliyetlerinde çocuk işçiliğinin ele alınması için mevcut hizmetlerin haritalandırılması

Süre: 30-45 dakika

1. Katılımcıları nasıl gruplandırmanız gerektiği konusunda yukarıda belirtilen hususlara bakın: örneğin faaliyet gösterdikleri yere veya sektöre göre vb.

2. Katılımcılardan:

* Önceden kararlaştırıldığı gibi gruplara ayrılmasını,

- * Tartışma notlarını tutmalarını ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak amacıyla grup çalışmalarını sunum kâğıtlarına veya beyaz tahtaya aktarmalarını,
 - * Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
3. 15. slaytı gösterin. Katılımcılardan çocuk işçi olarak çalışan çocukları tespit edebilecek veya çocuk işçiliğinin ve en kötü biçimlerinin önlenmesine ve ele alınmasına katkıda bulunabilecek mevcut veya süregelen faaliyetleri belirlemelerini isteyin. Şu anda gerçekleştirilmeyen ancak gerçekleştirilme potansiyeli olan faaliyetler de bunlar arasında yer alabilir. Katılımcılara bağlı olarak bunlar çocuk koruma/koruma/eğitim vb. alanlarında olabilir.
 4. Katılımcılardan cevaplarını yazmalarını (mümkünse tek bir renkli yapışkanlı kâğıda) ve önlemeye mi, müdahaleye mi yoksa her ikisine birden mi katkıda bulduklarını düşündüklerine göre sunum tahtasına yerleştirmelerini isteyin.
 5. Katılımcılara bu faaliyeti gerçekleştirirken bölgedeki farklı nüfus dinamikleri, çeşitlilik ve ötekileştirme ile erişimi etkileyen uygunluk veya hedefleme kriterlerinin olup olmadığını göz önünde bulundurmanın önemli olduğunu söyleyin.
 6. Katılımcılara bunun için 10-15 dakika verin.
 7. 16. slaytı gösterin. Etkinliğin bu kısmı tamamlandıktan sonra katılımcılardan kendi sektörleri dışındaki diğer sektörlerin kapsamına giren faaliyetleri belirlemelerini isteyin. Mümkünse farklı sektörler için farklı renklerde yapışkanlı kâğıtlar kullanarak bunları yazın ve önleme, müdahale veya her ikisine de katkıda bulunma durumuna göre sunum kâğıdında tekrar gruplandırın.
 8. Katılımcılara bunun için 10-15 dakika verin.
 9. Her gruptan bulgularını genel oturumda sunmasını isteyin. Bağlamda faydalı olması hâlinde tüm katkıları bir ana sunum kâğıdına yazın ve gruplandırın. Bu gruplara ve sunum kâğıtlarına biraz sonra döneceğinizi belirtin.
 10. Katılımcıların son sözlerini veya sorularını alarak faaliyeti sonlandırın.
- Uzaktan eğitim seçeneği: Yukarıda listelenen hususlara göre ara odalar hazırlayın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 3. ve 5. maddeler) kopyalayıp sohbete yapıştırın ve sanal tahta bağlantıları paylaşın. Gruplara ek adıma ilişkin yönergeleri (yukarıdaki 7. madde) içeren bir yayın mesajı gönderin veya ek adımı açıklamak için katılımcıları genel oturuma geri alın. Genel geri

bildirim oturumu sırasında ekran paylaşımı sağlayın ve önemli noktaları sanal bir tahta veya slayt üzerinde toplayın.

3. Giriş: Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara ulaşmak için fırsatlar yaratmak

Süre: 15 dakika

- 1. 17. slaytı açıklayın. İnsani yardım hizmetleri ve faaliyetleri, insani krizden etkilenen çocuklar ve haneler için bir can simidi olabilirken çalışan veya çocuk işçiliği mağduru olan çocuklar ve ergenler ile onların bakımından sorumlu kişiler genellikle bu hizmetlere erişememektedir. Bu kişiler bir dizi kırılma ile karşı karşıya kalabilir ya da yaptıkları işin niteliği ve çalışma zamanları hizmetlere erişimlerinin ya da hizmetler tarafından hedeflenmelerinin önünde engel teşkil edebilir. Çocuk işçiliğinin endişe kaynağı olduğu bölgelerde, insani yardım faaliyetlerinin ve hizmetlerinin çocuk işçi olarak çalışan çocuklara ve ergenlere ulaşmasını sağlamaya gayret edilmelidir.**
- 2. 18. slaytı açıklayın. Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara ulaşmanın önemli bir ayağı güven inşa etmektir. Çocuk işçi olarak çalışan çocuklarla çalışırken ve onlara hizmet sunarken yardımsever ve çocukların ve bakımından sorumlu kişilerin suçlanmadığı bir ortam yaratmamız önemlidir. Çocuk işçiliği yasa dışı bir faaliyet olduğundan, birçok aile çocuk işçiliği tespiti hâlinde ceza almaktan korktukları için yardım isteme veya faaliyet ve hizmetlerden yararlanma konusunda isteksiz olabilir.**
- 3. 19. slaytı açıklayın. Çocuk işçiliği söz konusu olduğunda ergenler kendilerine özgü risklerle karşı karşıya kalabilir. Pek çok kültürde ve genellikle kriz ortamlarında ev işlerinde daha fazla sorumluluk üstlenmek veya aile gelirine katkıda bulunmak için okuldan alınır. Burada çocuk işçiliğine ve en kötü biçimlerine maruz kalma olasılıkları daha yüksektir ve çeşitli tehlikeler, şiddet, istismar ve sömürüyle karşı karşıya kalabilirler. İnsani yardım aktörleri bu kişilerin özel ihtiyaçlarını ve risklerini bilmeli ve sömürü ve istismarın önlenmesine ve fiziksel ve psikososyal iyi olma hâline katkıda bulunacak stratejiler geliştirmelidir.**
- 4. 20. slaytı açıklayın. Birçok bağlamda, risk altında olan veya çocuk işçi olarak çalışan ergen kız çocuklarına ulaşmak için özel çaba sarf edilmesi gerekecek ve özel yaklaşımlara ihtiyaç duyulacaktır.**

4. Faaliyet: Mevcut hizmetlerle çocuk işçiliği nasıl etkin bir şekilde tespit edilir ve mağdurlara nasıl ulaşılır

Süre: 35 dakika

1. Bu oturumda da bir önceki faaliyetteki hazırlığın aynısını yapın. Alıştırma için toplam 30 dakika verileceğini açıklayın. Slaytlarda ve sorularda gerekli uyarlamaları yapın.
2. Katılımcılardan:
 - * Önceden kararlaştırıldığı gibi gruplara ayrılmalarını,
 - * Tartışma notları tutmak ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak için grup çalışmasını sunum kâğıtlarına veya tahtaya aktarmalarını,
 - * Genel oturumda geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
3. Katılımcılara bir önceki oturumdaki faaliyette verilen yanıtları/tahtaları gösterin/hatırlatın.
4. 21. slaytı gösterin.
5. 1. Bölüm: Katılımcılardan ilk faaliyette belirlenmiş olan programlama ve yaklaşımlar üzerinde düşünmelerini isteyin.
 6. Risk altında olan veya çocuk işçi olarak çalışan çocukların tespit edilip bu insani yardım hizmetlerine ve faaliyetlerine dâhil edilmesinin farklı yollarını dikkate almalısınız. (Bu, nasıl meydana geliyor? Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara ulaşmak için herhangi bir özel çaba sarf edildi mi?)
 7. Bu çabalar ne kadar etkili? Boşluklar var mı?
 8. Çocukların nasıl tespit edilebileceğini belirtmek için başka, nasıl dâhil edileceklerini belirtmek içinse başka renk yapışkanlı kâğıt kullanıp sunum kâğıtlarının/tahtaların üzerine yerleştirin. Katılımcıların bölgedeki yaş, cinsiyet, din, mülteci statüsü gibi farklı nüfus dinamiklerini göz önünde bulundurmaları önemlidir. Gruplara bunun için 10-15 dakika verin.
9. 22. slaytı gösterin.
- 10.2. Bölüm: Katılımcılardan diğer sektörlerdeki (koruma, geçim kaynakları, eğitim, su ve sanitasyon, barınma, kamp yönetimi vb.) programlama ve yaklaşımlar üzerine düşünmelerini isteyin. Çocuk işçiliği riski altında olan veya çocuk işçi olarak çalışan çocukların tespit edilip bu insani yardım hizmetlerine ve faaliyetlerine dâhil edilmesinin farklı yollarını göz önünde bulundurun. (Bu nasıl meydana geliyor? Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara ulaşmak için özel çaba sarf ediliyor mu? Bu çabalar ne kadar etkili? Boşluklar var mı?)

11. Katılımcılardan çocukların nasıl tespit edilebileceğini belirtmek için başka, çocukların nasıl dâhil edildiğini veya onlara nasıl ulaşıldığını belirtmek için başka bir renk yapışkanlı kâğıt kullanmalarını isteyin. Katılımcıların bölgedeki cinsiyet, din, mülteci statüsü gibi farklı nüfus dinamiklerini göz önünde bulundurmaları önemlidir.
12. Her gruptan bulgularını genel oturumda sunmalarını isteyin. Bağlamda faydalı olması hâlinde tüm katkıları bir ana sunum kâğıdına yazın ve gruplandırın. Bu faaliyetlerin sonuçları daha sonraki oturumlarda kullanılacaktır, dolayısıyla bunları saklamayı unutmayın.
13. Katılımcıların son sözlerini veya sorularını alarak faaliyeti sonlandırın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Yukarıda listelenen hususlara göre ara odalar hazırlayın. Referans olarak kullanılmak üzere bir önceki oturumdaki sanal tahtaların bağlantılarını yeniden paylaşın. Çalışma yönergelerini (6. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Katılımcıları ara odalara alın ve faaliyetin ilk bölümünü gerçekleştirin. Grubu genel oturuma geri alın ve 2. bölümü açıklayın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 9. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Ara odaları aynı gruplarla tekrar oluşturun. Grupları gerekli şekilde desteklemek için ara odalar arasında dolaşın.

5. Faaliyet: Çocuk işçi olarak çalışan çocukların insani yardım hizmetlerine ve faaliyetlerine nasıl erişebileceğini anlamak

Süre: 20 dakika

1. 23. slaytı gösterin. Katılımcılara bu faaliyette, çocukların insani yardım faaliyetlerine erişimini ve destek almasını engelleyen bazı unsurları tespit etmek için vaka çalışmalarından faydalanacağımızı açıklayın.
14. Katılımcılardan:
 - * Küçük ve son faaliyetten farklı gruplara ayrılmalarını,
 - * Tartışma notlarını tutmalarını ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak amacıyla grup çalışmalarını sunum kâğıtlarına veya beyaz tahtaya aktarmalarını,
 - * Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
2. Her gruba çocuk işçiliğinin bir türünü, karşılaştıkları bazı riskleri ve yerelde/bağlamda mevcut olan çocuk koruma/insani yardım müdahalesinin ortak bileşenlerinin bir listesini içeren bir vaka çalışması verin.
3. Her gruptan 15 dakika boyunca bu çocuğun çocuk işçiliğinden kurtulmak için ihtiyaç duyduğu hizmetlere erişememesinin nedenlerini tartışmalarını isteyin.

4. Bu çocuğun insani yardım faaliyetlerine ve desteğe daha iyi erişim sağlayabilmesine yardımcı olabilecek bazı somut eylemler belirleyin.
5. Genel oturum sırasında tüm katkıları not edin ve bağlamda faydalı olacaksa bir ana sunum kâğıdı üzerinde gruplandırın.
6. Katılımcıların son sözlerini veya sorularını alarak faaliyeti sonlandırın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Son faaliyetteki gruplardan farklı gruplar olacak şekilde ara odalar hazırlayın. Her gruba bir vaka çalışması verin ve bunlara paylaşımlı bir sürücü üzerinden erişmeleri için gerekli bağlantıyı paylaşın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 4. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Ara odalar arasında dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın

6. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumun temel mesajlarını özetleyin. 24. slaytı gösterin.
2. Oturumu sonlandırmadan önce katılımcılara soruları veya yorumları olup olmadığını sorun.
3. Daha sonra yanıtlanmak üzere not edilen bir şey olup olmadığını kontrol edin ve bunları mümkün olan en kısa sürede yanıtlamaya çalışacağımızı açıklayın.

7. Oturum: Çocuk işçiliğine yönelik iletişim ve savunuculuk yaklaşımları

SÜRE

- 180 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Kursun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Çocuk işçiliği konusunda mesaj vermeyi ve savunuculuğu farklı gruplara göre (çocuklar, ebeveynler, topluluk üyeleri/liderleri vb.) nasıl düzenleyeceğini açıklamak.
- Farkındalık yaratma ve duyarlılaştırma konularında stratejiler belirlemek.
- İlgili ve bağlamsal temel farkındalık ve savunuculuk mesajları oluşturmak.
- Çocukların farkındalık girişimlerine nasıl güvenli bir şekilde katılabileceklerini ve liderlik edebileceklerini tanımlamak

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Çocuk işçiliği konusunda yerel normları ve görüşleri anlamalısınız.

- İletişim ve savunuculuk, etkili çocuk işçiliği önleme ve müdahale programlamasının ana bileşenidir ve çalışan çocukları güçlendirmek için güçlü bir araçtır.
- Tüm iletişim ve savunuculuk, kanıtlara ve durum analizine, ayrıca çocukların çocuk işçiliğinden yasal olarak korunmasına dayandırılmalıdır.
- Tüm iletişim ve savunuculuk yöntemleri çocukları korumalı ve onların üstün yararını desteklemelidir.

MATERYALLER

- Faaliyet için çocuk işçiliği ve programlarla ilgili örnek vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)
- Savunuculuk çerçevesinin/tablosunun kopyaları.
- Zamanlayıcı

HAZIRLIK

- Faaliyetin 1. Bölümü: Çocuk işçiliğine ilişkin sosyal normların tartışılması. Bu faaliyette kullanılan önerme bağlama ve eğitim grubuna göre uyarlanmalıdır. Önermenin topluluğun normlarında sıkça rastlanan ve tüm katılımcılar için anlaşılması kolay bir fikir veya değer olarak formüle edildiğinden emin olun. Küresel deneyimlerden edinilen bazı örnekler şu şekildedir:
 - "Aileler son derece yoksul olduğu için çocuk işçiliği gereklidir."
 - "Kız çocukları evde çalıştıklarında daha iyi durumda ve daha güvende olurlar."
 - "Ben çocukken çalıştım; yani bu, çocuklar için iyi bir şey ve hiçbir zararı yok."
 - "Çocukların yaptığı iş onlar için çok zorlayıcı değil, bu yüzden çok da zararlı değil."
 - "Ekonomi çocuk işçiliği sayesinde iyi gidiyor. Ekonomi güçlenme dönemlerinde çocuk işçiliğinin olması kaçınılmaz."
 - "Çocuklar işlerini bitirdikten sonra kolayca okula dönebilirler."
- Bu oturumdaki 2-4 numaralı faaliyetler, çocuk işçiliğini önlemeye ve müdahale etmeye yönelik mesajlar, iletişim stratejileri ve savunuculuk eylemleri geliştirmeye yöneliktir. Eğitimin bağlamına göre faaliyetler birinci, ikinci veya tüm bölümleri dâhil edilerek gerçekleştirilebilir. Ekiplerin kendi (çocuk dostu) farkındalık artırma araçlarını geliştirdikleri veya bu oturumda yapılacakları çalışan çocuklarla birlikte gerçekleştirmek üzere eğitim aldıkları 2 veya 3 saatlik bir çalışma oturumu şeklinde genişletilebilir. Katılımcılar kuruluş, sektör, program vb. gibi unsurlara göre gruplandırılabilir. Ayrıca 3 faaliyette de aynı gruplarda kalabilirler.

- Biri doğal afet bağlamları ve diğeri çatışma bağlamları ile ilgili olmak üzere, aralarından seçim yapılabilecek 2 vaka çalışması vardır ancak kolaylaştırıcılar tarafından daha fazla vaka çalışması geliştirilebilir veya uyarlanabilir.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 13. Araç: Çocuk işçiliğine ilişkin temel mesajlar
- 4.1. İletişim ve savunuculuk
- 23. Vaka Çalışması: Suriye müdahalesinde mesaj verme ve farkındalık yaratma
- 3.11. Çocuk işçiliği sistemlerinin, politikalarının ve mevzuatının güçlendirilmesi
- 4.5. Hesap verebilirlik

İzlenecek adımlar

1. Karşılama:

Süre: 5 dakika

1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın ve insani yardım faaliyetlerinde çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için etkili mesaj verme ve savunuculuk yaklaşımlarını inceleyeceğimizi açıklayın.
2. 3. slaytı gösterin ve oturumun öğrenme çıktılarını açıklayın.

2. Faaliyetin 1. Bölümü: Çocuk işçiliğine ilişkin sosyal normların tartışılması.

Süre: 30 dakika

1. 4. slaytı gösterin. Katılımcıları 2 gruba ayırın. Her gruptaki kişilerin isimlerini kaydedin.
2. İki grubun bir önermeyi tartışacağını açıklayın. Gruplardan birini önermeyi desteklemekle, diğer grubu ise önermeye karşı çıkmakla görevlendirin.
3. Gruplara önermeyi sunun: "Çalışmak mülteci çocuklar için eğitimden daha iyi bir seçenektir." (Bu önerme, bağlama ve eğitim grubuna göre uyarlanabilir, bk. yukarıdaki hazırlık bölümü). Slaytta gerekli uyarlamaları yapın.
4. Sadece söz verilen kişinin konuşabileceğini, her bir kişinin önermeyi desteklemek ya da karşı çıkmak için bir neden öne sürmek üzere 30 saniyesi olacağını açıklayın.
5. Tartışmayı başlatın. İlk olarak önermeyi destekleyen gruptan bir kişi söz alabilir. Kendisine 30 saniye verin ve süre tutun. Ardından

önermeye karşı çıkacak gruptan bir kişiye söz verin. Grubun büyüklüğüne bağlı olarak herkes söz alana kadar bu şekilde devam edin. Bu, eğitimde daha sessiz kalanlara söz vermek için iyi bir fırsattır. Katılımcıları söz alan kişiyi dikkatle dinlemeleri konusunda uyarın. Zira daha önce dile getirilenler tekrarlanmamalı, karşı gruptaki kişilerin söylediklerine karşılık verilmesi hedeflenmelidir.

6. Etkinliğin sonunda tartışma sırasında ifade edilen farklı görüşleri değerlendirin. İnsanların bu görüşleri ifade ederken nasıl hissettiklerini ve faaliyet gösterdikleri toplulukta bu görüşlerin nasıl ifade edildiğini sorun.
7. Çocukların, bakım verenlerin ve topluluk üyelerinin çocuk işçiliğini kabul etmelerine veya desteklemelerine yol açabilecek farklı görüş ve nedenleri iyi anlamamızın önemli olduğunu açıklayarak etkinliği tamamlayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Bu faaliyet genel oturumda gerçekleştirilir ancak katılımcılardan grup numaralarını veya isimlerinin başına

Katılıyorum/Katılmıyorum ifadesini eklemelerini istemek faydalı olabilir.

Böylece herkes, kişilerin tartışmanın hangi tarafında olduğunu net bir şekilde görebilir.

3. Giriş: İnsani yardım faaliyetlerinde çocuk işçiliğine yönelik iletişim ve savunuculuk yaklaşımlarında temel eylemler ve hususlar

Süre: 10 dakika

1. İletişim ve savunuculuk faaliyetleri yürütmemiz gerektiğinde üzerine düşünmemiz gereken pek çok temel husus vardır. 6. slaytı açıklayın.
2. İletişim ve savunuculukta çalışan çocukların korunması, "zarar vermeme" ve çocuğun üstün yararı ilkelerine öncelik verilmesi, gizlilik, veri koruma ve görüntülerle ilgili kılavuz ilkelere uyulması ve ayrımcılık, zorbalık, nefret söylemi ve yanlış bilgilendirmenin önlenmesi ve ele alınması esastır. 7. slaytı açıklayın.

4. Faaliyetin 2. Bölümü: Çocuk işçiliğine ilişkin mesajların tasarlanması

Süre: 35 dakika

1. Katılımcılardan 5 gruba ayrılmalarını isteyin. Katılımcılardan:
 - * Tartışma notları tutmak ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak için grup çalışmasını sunum kâğıtlarına veya tahtaya aktarmalarını,
 - * Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
2. Her grup hedef gruplardan biri üzerinde çalışmalıdır:

- Risk altındaki çocuklar (henüz çalışmayan veya çocuk işçiliğine maruz kalmamış)
 - Tehlikeli çocuk işçiliği ve diğer en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği de dâhil olmak üzere çalışan çocuklar
 - Çalışan çocukların bakımından sorumlu kişiler
 - Diğer topluluk üyeleri (Grup, hedef alınacak hizmet sağlayıcılar da dâhil olmak üzere 2-3 ilgili topluluk üyesi veya aktör belirleyebilir.)
 - İşverenler
3. 8. slayta geçin. Katılımcılara alıştırma belgesinde yer alan ve gençlerin çalıştıkları işlerde ve yaşadıkları topluluklarda karşılaştıkları temel risk ve tehlikelerden bazılarını vurgulayan vaka çalışmalarını ve bağlamı verin.
 4. Katılımcılardan, hedeflenen çocuk işçiliği örnekleri/türü, ilişkili riskler ve çocuk işçiliğine yönelik mevcut itici/çekici faktörlere dayalı olarak kendi hedef grupları için temel mesajlar üzerinde düşünmelerini ve mesajlar tasarlama isteyin.
 5. Katılımcılara topluluklarındaki farklı nüfus gruplarını dikkate almaları gerektiğini hatırlatın.
 6. Katılımcılardan mesajlarını genel oturumda sunmalarını isteyin.
 7. Alıştırmayı tamamlayın ve 9. slaytı açıklayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: 5 ara oda hazırlayın ve her odaya bir hedef grup verin. Vaka çalışmalarının bağlantılarını paylaşın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 4. ve 5. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Ara odalarda dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın.

5. Giriş: İletişim stratejileri oluşturmak

Süre: 15 dakika

1. 11. slaytı gösterin. Çocuk işçiliğine ilişkin mesaj stratejisinin her zaman şunları kapsamı gerektiğini açıklayın:
 - Çocuk işçiliğine ilişkin yasal çerçevenin ve çocukların UNCORK ve ulusal mevzuat kapsamındaki yasal korumalarının anlaşılması.
 - Aileler, topluluklar, işverenler, insani yardım aktörleri veya çalışan çocuklar gibi mesaj verme ve farkındalık yaratma ile ilgili farklı hedef gruplara dair ayrıntılar.
 - Hedef gruba ve konuya, mevcut iletişim yöntemlerine ve kanallarına ve ilgili prosedürlere bağlı olarak mesajların nasıl uyarlanacağına ve iletilmeleri için çeşitli yöntemlerin nasıl kullanılacağına ilişkin ayrıntılar.
2. 12. slayta geçin. Çocuk işçiliğine ilişkin bir mesaj ve iletişim stratejisi geliştirmeye yönelik temel eylemleri açıklayın.

3. 13. slayta geçin. Çocuk işçiliğine ilişkin mesajları entegre etmek için çok çeşitli stratejik fırsatlar olduğunu açıklayın.
4. 14. slayta geçin. Güvenli ve uygun olduğu durumlarda çocukların ve ergenlerin iletişim ve farkındalık yaratma stratejilerine katılmalarının önemli olduğunu açıklayın. Güvenli katılımı ilgili slaytı açıklayın.

6. Faaliyetin 3. Bölümü: Çocuk işçiliğine yönelik iletişim stratejilerinin oluşturulması

Süre: 45 dakika

1. 15. slaytı gösterin. Katılımcılardan aynı gruplarla geliştirilen mesajları yaymak ve söz konusu hedef grup arasında farkındalık yaratmak için bağlam içinde başarılı olabilecek bir strateji oluşturmalarını isteyin (vaka çalışmalarını kullanın).
2. Strateji olası fırsatları, kilit aktörleri, iletişim kanallarını, olası riskleri, hassas konuları ve önemli olduğunu düşündükleri diğer temel hususları kapsamalıdır.
3. Katılımcılardan şunları tartışmalarını ve değerlendirmelerini isteyin:
 - Daha önce kullanılan başarılı yaklaşımlar
 - Bağlamda çocuk işçiliğine/EKBÇİ'ye maruz kalan çocukların güvenli bir şekilde katılım sağlayıp sağlayamayacağı
 - Sosyal normları ele almanın bağlam içindeki etkili yolları
 - Topluluklarındaki farklı nüfus grupları
4. Katılımcılardan stratejilerini genel oturumda sunmalarını ve oluşturulan stratejiler bakımından hedef gruplar arasındaki benzerlik ve farklılıkları tartışmalarını isteyin.
5. Faaliyeti katılımcıların sorularını ve görüşlerini alarak tamamlayın. Daha önceki oturumlarda oluşturulan gruplarla ara odalar hazırlamak için gerekli hazırlığı yapın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 1-3. maddelere dayalı olarak) kopyalayıp yapıştırın. Ara odalarda dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın.

7. Giriş: Çocuk işçiliğine yönelik savunuculuk

Süre: 10 dakika

1. 17. slaytı gösterin: İnsani yardım durumlarında savunuculuğun farklı şekillerde ve ulusal, ulus altı ve yerel düzeylerde gerçekleştirilebileceğini açıklayın. Hazırlık ve müdahale sırasında çocuk işçiliğinin/en kötü biçimlerinin profilini yükseltmek, çocuk işçiliğine karşı hazırlık, önleme ve müdahale eylemleri için kaynak geliştirmek veya çocuk işçiliğine maruz kalan ya da maruz kalma riski altında olan çocukları daha iyi kapsayacak veya onlara fayda sağlayacak şekilde yasalarda, politikalarda veya programlarda değişiklik yapmak için

çocuk işçiliğine yönelik hedef odaklı savunuculuk faaliyetleri gerçekleştirilmesi gerekebilir.

8. Faaliyetin 4. Bölümü: Çocuk işçiliğinin önlenmesi için savunuculuğun güçlendirilmesi

Süre: 40 dakika

1. 18. slayta geçin.
2. Aynı (veya farklı) küçük gruplar oluşturun ve her gruba aşağıdaki kategorilerden birini verin:
 - Bağışçılar
 - Hükûmet
 - Diğer sektörler (eğitim, geçim kaynakları, CECUM)
 - İşverenler
 - Çocuk koruma aktörleri
3. Katılımcılardan daha önceki vaka çalışmasına geri dönmelerini ve kendi hedef gruplarına yönelik savunuculuk öncelikleri ve mesajları tasarlamak için kaynaklar belgesindeki tabloyu kullanmalarını isteyin. Bağlam içinde farklı nüfus grupları adına savunuculuk yaparken önceliklerin ve mesajların nasıl farklılaşabileceğini düşünmeleri gerektiğini hatırlatın.
4. Alıştırma devam ederken "önemli hükûmet yetkilisi", "ABD'den yeni gelen ve sadece 1 günlüğüne burada olan bağışçı", "Cenevre'den gelen küresel gıda güvenliği ve geçim kaynakları kümesi koordinatörü" gibi rollerden geldiği varsayılan acil bilgilendirmeler yapın.
5. Bu bilgilendirmeler söyleyebilecekleri/söylemeyi planladıkları şeyleri nasıl değiştiriyor?
6. Gruplardan nihai mesajlarını ve stratejilerini sunmalarını isteyin.
7. Faaliyeti katılımcıların sorularını ve görüşlerini alarak tamamlayın.
8. Etkili savunuculuk eylemleri tasarlamaya yönelik iyi uygulamalardan bazılarını açıklamak için 19. slaytı gösterin.

Ara odaları yeniden açmak veya grupları yeniden düzenlemek için hazırlık yapın. Her bir ara odaya yukarıdaki 2. maddede belirtilen kategorilerden birini verin. Vaka çalışmasının bağlantısını yeniden paylaşın ve kaynak belgelerindeki ilgili tablonun bağlantısını paylaşın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 2. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Gruplar çalışırken yukarıdaki 4. maddede belirtilen acil mesajları yayınlayın veya grupları ziyaret ederek bu değişikliklerden bahsedin.

7. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumun temel mesajlarını özetleyin. 20. slayta geçin.

2. Oturumu sonlandırmadan önce katılımcılara soruları veya yorumları olup olmadığını sorun.
3. Daha sonra yanıtlanmak üzere not edilen bir şey olup olmadığını kontrol edin ve bunları mümkün olan en kısa sürede yanıtlamaya çalışacağımızı açıklayın.

8. Oturum: Çocuk işçiliğini ele almak için topluluklarla birlikte çalışma

SÜRE

- 105 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar:

- Toplulukların sahip olduğu normların ve tutumların çocuk işçiliğini olumlu veya olumsuz yönde nasıl etkileyebileceğini tartışabilecek,
- Çocuk işçi olarak çalışan çocukların topluluk düzeyinde/topluluk tarafından yürütülen faaliyetlere katılımlarının nasıl sağlanabileceğini tanımlayabilecek,
- Çocuk işçiliği konusunda topluluklarla çalışırken karşılaşılan yaygın zorlukların üstesinden nasıl gelinebileceğini açıklayabilecektir.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Topluluklar, insani yardım ortamlarında çocuk işçiliğine yönelik risk faktörlerinin önlenmesinde ve bunlara müdahale etmede önemli bir rol oynamaktadır.
- Topluluk düzeyindeki aktörler de çocuk işçi olarak çalışan çocukların tespit edilmesinde ve bu çocukların resmî ve resmî olmayan aktörler ve hizmet sağlayıcılarla bir araya getirilmesinde kilit bir rol oynayabilmektedir.
- Topluluklar, koruyucu yapıların sekteye uğradığı ya da yetersiz kaldığı durumlarda ya da çocuk işçiliğine göz yuman sosyal normlar inanç ve tutumlara derinlemesine yerleştiğinde bir risk kaynağı da olabilmektedir.

MATERYALLER

- Faaliyet ve savunuculuk tablosu için örnek vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 3.5. Çocuk koruma
- 3.5.1. Çocuk koruma stratejileri yoluyla çocuk işçiliğinin ele alınması
- 1. Araç: Çocuk işçiliği risk faktörleri ve koruyucu faktörler
- 3. Araç: Çocuk işçiliğinin psikososyal etkisi
- 4. Araç: Engellilik ve çocuk işçiliği
- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
- 15. Araç: Çocuk işçiliğinin belirtileri
- 12. Araç: Çocuk işçiliğine ilişkin temel mesajlar
- 18. Vaka Çalışması: Lübnan'da tarımda çocuk işçiliğine yönelik kapsamlı merkez temelli önleme ve müdahale
- 19. Vaka çalışması: Burkina Faso'da ev işlerinde çalışan ergen kız çocukları için toplum temelli bakım ve mentörlük

İzlenecek adımlar

1. Karşılama dakika

Süre: 5

1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın ve insani yardım bağlamlarında çocuk işçiliğiyle mücadeleye yönelik topluluk düzeyindeki stratejileri inceleyeceğimizi açıklayın.
2. 3. slaytı gösterin ve oturumun öğrenme çıktılarını açıklayın.

2. Giriş: Topluluk normlarının ve çocuk işçiliğine ilişkin tutumların anlaşılması

Süre: 5 dakika

1. 4. slaytı gösterin. Toplulukların, insani yardım durumlarında çocuk işçiliğine yönelik risk faktörlerinin önlenmesinde ve bunlara müdahale etmede önemli bir rol oynadığını açıklayın. Dünyanın her yerinde toplulukların çocukların eğitimini desteklemek, topluluğun geçim kaynaklarını yeniden tesis etmek ve çocuk ve ergenleri çocuk işçiliği de dâhil olmak üzere çeşitli risklerden korumak için örgütlendikleri görülmektedir. Topluluk düzeyindeki aktörler de çocuk işçi olarak çalışan çocukların tespit edilmesinde ve bu çocukların resmî ve resmî olmayan aktörler ve hizmet sağlayıcılarla bir araya getirilmesinde kilit bir rol oynayabilmektedir. Ancak topluluklar, koruyucu yapıların sekteye uğradığı ya da yetersiz kaldığı durumlarda ya da çocuk işçiliğine göz yuman sosyal normlar inanç ve tutumlara derinlemesine yerleştiğinde bir risk kaynağı da olabilmektedir.
2. Çocuk işçiliğine ilişkin topluluk normlarını ve tutumlarını anlamak, çocuk işçiliğini ele almak için topluluklarla birlikte çalışmanın önemli bir unsurudur. Topluluklar gibi bu normlar da sabit değildir ve özellikle toplulukların genellikle değişim hâlinde olduğu insani yardım bağlamlarında değişiklik gösterebilir. Değişim eğilimi göstermeyen bir şey varsa o da çocukların ve ailelerinin topluluklar içinde iç içe geçmiş olduğu gerçeğidir. Komşular, arkadaşlar, okullar ve dinî liderler de dâhil olmak üzere çevrelerindeki kişiler çocukların ve ailelerinin normlarını, tutumlarını ve uygulamalarını etkilemektedir.

3. Tartışma: Bağlam içinde topluluk normları

Süre: 30 dakika

1. Katılımcılardan:
 - * Küçük gruplara ayrılmalarını (mümkünse faaliyet yerlerine göre),
 - * tartışma notları tutmak ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak için grup çalışmasını sunum kâğıtlarına veya tahtaya aktarmalarını,
 - * genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
2. 5. slaytı gösterin. Belgedeki tartışma sorularını dağıtın ve katılımcılardan bunları kullanarak çocuk işçiliğini olumlu ve olumsuz etkileyen yerel toplum normlarını ve tutumlarını belirlemelerini isteyin. (10-15 dakika)
3. Genel oturumda grupların ortaya koyduğu yanıtları tartışın. Her bir gruba düşüncelerini paylaşmaları için imkân verin ve diğer grupların eklemek istedikleri bir şey olup olmadığını sorun.

4. Başka soruları veya görüşleri olup olmadığını sorarak etkinliği sonlandırın ve çocuk işçiliği konusunda topluluklarla birlikte çalışırken dikkat edilmesi gereken temel hususları vurgulayan 6. slaytı açıklayın. Uzaktan eğitim seçeneği: Küçük gruplar için ara odalar hazırlayın. Tartışma sorularının bağlantısını paylaşın veya soruları sohbete yapıştırın. Çalışma yönergelerini kopyalayıp sohbete yapıştırın ve grupların tartışmalarıyla ilgili notlar alabilecekleri bir sanal tahta bağlantısı paylaşın.

4. Giriş: Çocuk işçiliği konusunda topluluklarla çalışma modelleri

Süre: 15 dakika

1. Çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için topluluk öncülüğünde ve topluluk düzeyinde yürütülen çalışmalara yönelik bazı yaklaşımları inceleyeceğinizi açıklayın. Yaygın olarak kullanılan birkaç yaklaşımı açıklayın ve ardından katılımcıların bu yaklaşımlardan biri üzerinde çalışacakları bir sonraki faaliyete geçin.

- Topluluklarda çocuk işçiliğinin izlenmesi, önlenmesi ve müdahale edilmesi için kapasite geliştirme. 8. slaytı açıklayın.
- Risk altındaki aileler ve hizmet sağlayıcılar arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi. 9. slaytı açıklayın.
- Topluluk tarafından yürütülen farkındalık artırma çalışmalarının desteklenmesi. 10. slaytı açıklayın.
- Çalışan çocukların topluluk düzeyindeki/önderliğindeki faaliyetlere güvenli bir şekilde dâhil edilmesi. 11. slaytı açıklayın.

5. Faaliyet: İnsani yardım bağlamlarında çocuk işçiliğiyle mücadele etmek için topluluklarla birlikte çalışma

Süre: 45 dakika

1. 12. slayta geçin.

2. Katılımcılardan dört (4) gruba ayrılmasını isteyin. Katılımcılardan:

- * Tartışma notları tutmak ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak için grup çalışmasını sunum kâğıtlarına veya tahtaya aktarmalarını,
- * Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.

2. Katılımcılara kaynak belgesindeki topluluk düzeyindeki/öncülüğündeki vaka çalışmalarından birinin ayrıntılarını verin. Bunlar yerel olarak bağlamsallaştırılabilir.

3. Her gruptan kendi vaka çalışmalarında ayrıntıları verilen yaklaşımı değerlendirmelerini ve yaklaşımın olası olumlu ve olumsuz yönlerini ve etkilerini belirlemelerini isteyin. Katılımcılardan aşağıdaki unsurların vaka çalışmasını nasıl etkileyebileceğini düşünmelerini isteyin:
 - Toplumsal cinsiyet normları, çocukluk, okul, eğitim, iş, vb. dâhil olmak üzere çocuk işçiliği ile ilgili kültürel ve sosyal normlar
 - Topluluktaki iletişim ve ilişkiler.
 - Ör. topluluklar, çocuk işçi olarak çalışan çocukları nasıl güvende tutmaktadır, çocuk işçiliğine ve en kötü biçimlerine maruz kalan, özellikle kırılgan çocukların sayısını azaltmak için ne yapmaktadır.
4. Katılımcılardan topluluk düzeyindeki yapıların çocuk işçiliğine ilişkin girişimleri desteklemek için ne tür desteğe ihtiyaç duyacağını belirlemelerini isteyin.
5. Genel oturumda her grup, olası zorluklar ve yaklaşımın bağlamda en etkili şekilde nasıl kullanılabileceği de dâhil olmak üzere vaka çalışması hakkındaki düşüncelerini sunmalıdır.
6. 13. slaytı açıklayın. Çocuk işçiliğini önlemek için çalışan çocukları ve ergenleri topluluk düzeyinde/liderliğinde gerçekleştirilen faaliyetlere nasıl güvenli bir şekilde dâhil edebileceğimizi gözden geçirerek oturumu tamamlayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Dört ara oda hazırlayın ve her gruba bir vaka çalışması verin. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 3. ve 4. madde) kopyalayıp sohbe yapıştırın. Vaka çalışmalarının ve grupların not alabileceği sanal tahtaların bağlantılarını paylaşın. Ara odalarda dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın.

6. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumun temel mesajlarını özetleyin. 13. slaytı açıklayın.
2. Oturumu sonlandırmadan önce katılımcılara soruları veya yorumları olup olmadığını sorun.
3. Sonraya bırakılan sorulardan herhangi birinin yanıtlanıp yanıtlanamayacağını kontrol edin.

Çocuk koruma aktörlerine yönelik oturumlar

9. Oturum: Çocuk Koruma: Çalışan çocuklar için grup faaliyetleri

SÜRE

- 100 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Çalışan çocukların, kendi koşullarında grup faaliyetlerine erişmelerini engelleyen olası 4-5 zorluğu tespit etmek.
- Çalışan çocukların grup faaliyetlerine etkili bir şekilde nasıl dâhil edilebileceklerine dair örnekler vermek.
- Çalışan çocuklara ulaşmak için grup faaliyetlerinin tasarımlarını güçlendirmenin yollarını belirleyebilmek.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Çok sektörlü hizmetlerin yanı sıra gerçekleştirilen grup faaliyetleri, çalışan çocukların iyi olma hâlini ve dayanıklılığını olumlu yönde artırabilir.
- Grup faaliyetleri çok yaygın bir çocuk koruma müdahalesi olsa da çalışan çocuklar veya çocuk işçi olarak çalışan çocukların bu faaliyetlere erişimi genellikle sınırlıdır.
- Çocuk işçiliği, doğası gereği çoğunlukla erişimin önünde engel teşkil etmektedir.
- Grup faaliyetleri, çalışan çocukların sosyoduygusal ve psikososyal ihtiyaçları da dâhil olmak üzere özel ihtiyaçlarını ve ilgi alanlarının gereklerini karşılamak için özel önlemleri uygulamaya koymalıdır.

GEREKLİ EK MATERYALLER

- Faaliyet için çocuk işçiliği ve programlarla ilgili örnek vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)

HAZIRLIK

- Faaliyet: Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara yönelik grup faaliyetlerinin güçlendirilmesi: Bu faaliyet kapsamında katılımcılardan kendi kuruluşlarını ya da bağlamdaki çocuk korumaya yönelik grup faaliyetlerini geliştirmek için düşünceleri ve önerilerde bulunmaları istenir. 6. Oturumun çıktılarına bağlı olarak veya bu oturumun gerçekleştirilmediği durumlarda, bağlamdaki grup faaliyetlerini tanımlamak ve değerlendirmek için ilave bir unsur eklemek üzere 6. Oturum'daki etkinliğin bazı unsurları bu faaliyete dâhil edilebilir.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
 - 15. Araç: Çocuk işçiliğine ilişkin temel mesajlar
 - 18. Araç: Güvenlik Planlaması
 - 12. Araç: Çocuk işçiliği ve bulaşıcı hastalık salgınları
 - 17. Araç: Vaka çalışanları için rehberlik
 - 3.5. Çocuk Koruma
 - 3.5.1. Çocuk koruma stratejileri yoluyla çocuk işçiliğinin ele alınması
 - 13. Vaka Çalışması
 - 14. Vaka Çalışması
 - 20. Vaka Çalışması: Lübnan'da sokakta yaşayan ve çalışan çocuklara yönelik çok sektörlü hizmetler
 - 3.5.2. Çocuk işçiliğinin diğer çocuk koruma konularıyla birlikte ele alınması
 - 3.9.4. Çocuk işçiliğinin FSL ve diğer ekonomik güçlendirme programları yoluyla ele alınması Ergenler için FSL Fırsatları
-

İzlenecek adımlar

1. Karşılama:

Süre: 5 dakika

1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın, çalışan çocuklar ve ergenler ile çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerine maruz kalan çocuklara yönelik grup faaliyetlerini ele alacağımızı açıklayın. Ailelere yönelik çok sektörlü hizmetlerin yanı sıra yapılandırılmış ve serbest oyun, sanat ve el becerileri, spor, psikolojik dayanıklılık ve yaşam becerileri programları ve yaygın eğitim gibi grup faaliyetleri, çalışan çocukların refahını ve dayanıklılığını olumlu yönde etkileyebilir ve stres düzeylerini azaltabilir. Grup faaliyetleri, çocukların ve ergenlerin sosyoduygusal gelişimini desteklemek için en yaygın ve en önemli insani yardım müdahalelerinden biri olsa da çalışan veya çocuk işçi olarak çalışan çocukların bu faaliyetlere çoğunlukla erişimi bulunmamaktadır. Çocukların yaptığı işlerin niteliği ve zamanı, güvenli alanların bulunduğu belli yerlere belli zamanlarda erişimin önünde engel teşkil etmektedir ve gerçekleştirilen faaliyetler bu çocukların ihtiyaçlarını ve ilgi alanlarını yeterince yansıtmamaktadır.
2. 3. slaytı gösterin ve oturumun hedeflerini açıklayın.

2. Tartışma:

Süre: 40 dakika

1. Katılımcıları temel becerilerle ilgili 6. Oturum'da oluşturulan gruplara ayırın. Bu oturumda, kendi bağlamlarındaki çalışan çocukların zamanlarını nasıl geçirdikleri, grup faaliyetlerine nasıl eriştikleri ve engellerin neler olduğu konularını tartışacağımızı açıklayın.
2. Katılımcılara bu etkinliğe ilişkin faaliyet belgesini (sorular ve çalışan çocukların listesi) verin. 4. slaytı gösterin.
3. Katılımcılara listedeki çocuklar arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri tartışmaları gerektiğini hatırlatın.
4. Katılımcılardan kendi gruplarında 10 dakika boyunca slayttaki ilk soruyu tartışmalarını isteyin. Bu bağlamda çalışan çocuklar zamanlarını nasıl geçiriyor?
5. Genel oturumda düşüncelerini sorun ve ana temaları tartışın.
6. Katılımcılardan slayttaki ikinci soruyu 10 dakika boyunca tartışmalarını isteyin. Bu bağlamda çalışan çocuklar çocuk koruma grubu faaliyetlerine nasıl erişiyor?
7. Genel oturumda düşüncelerini sorun ve ana temaları tartışın.
8. Katılımcılardan 3. ve son soruyu tartışmalarını isteyin. Çalışan çocukların grup faaliyetlerine erişimi önündeki engeller nelerdir? Katılımcılara 10 dakika verin.
9. Katılımcıları genel oturuma geri alın, gelen yanıtlara bakın ve 3 soruyla ilgili genel düşünceleri daha geniş bir grup hâlinde tartışın.
10. İnsani yardım bağlamlarında yaygın olarak görülen engellerin bir listesinin yer aldığı 5. slaytı gösterin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Temel beceriler konulu 6. Oturum'da oluşturulan aynı gruplarla ara odalar hazırlayın. Faaliyet belgesinin bağlantısını paylaşın ve ilk soruyu kopyalayıp sohbete yapıştırın. Her genel geri bildirimden sonra bir sonraki soruyu sohbete yapıştırın ve aynı gruplarla ara odaları yeniden başlatın.

3. Giriş: Grup faaliyetleri için iyi uygulamalar ve rehberlik

Süre: 20 dakika

1. Temel Eylemler oturumunda her birini ele alırken çocuk işçi olarak çalışan çocukları etkili bir şekilde hedeflemek veya faaliyetlere dâhil etmek için çocuk koruma grubu faaliyetlerine ilişkin ilkeleri kısaca özetleyeceğimizi açıklayın. 6. slaytı açıklayın.
2. Grup faaliyetleri çalışan çocukların ve ergenlerin özel ihtiyaçlarını karşılamalıdır. 7. slaytı açıklayın.
3. Grup faaliyetlerinin genellikle insani krizdeki çocukların psikososyal ihtiyaçlarını karşılamak için kullanıldığını ve çocuk işçiliğinin çocukların

sosyal ve duygusal gelişimini ve iyi olma hâlini ciddi şekilde etkileyebileceğini bildiğimizden grup faaliyetlerinde kolaylaştırıcılık yapanların çocukların çalışmasının farklı yönlerinin iyi olma hâline nasıl zarar verebileceğini anlamaları önemlidir. İşle ilişkili psikososyal tehlikelerin etkisi önemli ölçüde strese neden olabilir ve hafifletilmedikleri takdirde çocuklarda özel destek gerektiren ruh sağlığı sorunlarına yol açabilir. Grup faaliyetleri düzenlemek, insani krizlerin ve çocuk işçiliğinin psikososyal etkilerini hafifletmeye yardımcı olabilecek yaygın olarak kullanılan bir yaklaşımdır. 8. slaytı açıklayın.

4. Çocuk işçi olarak çalışan çocukların maruz kaldığı pek çok psikososyal tehlike vardır ve bu tehlikeleri ele almak zarar azaltma stratejileri geliştirmeye yardımcı olabileceğinden bunların anlaşılması gerekir. 9. slaytı açıklayın.

4. Çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için düzenlenen grup faaliyetlerinin güçlendirilmesi

Süre: 30 dakika

1. Katılımcıları bu oturumdaki ilk tartışmada olduğu gibi aynı gruplara ayırın. 10. slayta geçin.
2. Katılımcılardan kendi kuruluşlarının çocuk koruma amaçlı grup faaliyetleri hakkında düşüncelerini isteyin (bu faaliyetler üzerine daha önce 6. Oturum'da düşünmüşlerdi - ilgili oturumdaki sunum kâğıtlarını kullanın). Bunun yapılmadığı durumlarda grup faaliyetlerini bağlam içinde tanımlamak ve değerlendirmek için ek bir öge eklemek üzere 6. Oturum'daki faaliyetin çeşitli yönleri bu faaliyete dâhil edilebilir.
3. Katılımcılardan çalışan çocukların ve çocuk işçi olarak çalışan çocukların koruma ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için iyileştirilmiş yaklaşımları ve faaliyetleri tartışmalarını ve oluşturmalarını isteyin.
4. Katılımcılardan erişim ve katılım, uygunluk, katılımın teşvik edilmesi için ek destek, yaş ve cinsiyete özel ihtiyaçlar, çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerine maruz kalan çocukların ek psikososyal ve gelişimsel ihtiyaçlarının karşılanması gibi özel hususları belirlemelerini isteyin.
5. Yanıtlar farklı renkte bir yapışkanlı kâğıt/kalemle önceki sunum kâğıdına eklenebilir ya da yeni bir sunum kâğıdına yazılabilir.
6. Grupları genel oturuma geri alın ve neler tartıştıklarını paylaşmalarını, gruplar arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemelerini isteyin.
7. Çalışan çocukların daha iyi korunması için uygulanan grup faaliyeti yaklaşımlarının bazı örneklerini/vaka çalışmalarını sunarak ve son yorumları ve görüşleri alarak faaliyeti tamamlayın. 11-13. slaytları gösterin. İlgili olduğu durumlarda yerel örnekler ekleyin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Aynı gruplarla ara odalar oluşturun. Çalışma yönergelerini (Yukarıdaki 2-4. maddeleri kullanın.) sohbete yapıştırın ve mümkünse 6. Oturum'da kullanılan sanal tahtaların bağlantılarını yeniden paylaşın. Ara odalarda dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın.

5. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumun temel mesajlarını özetleyin. 14. slaytı açıklayın.
2. Oturumu sonlandırmadan önce katılımcılara soruları veya yorumları olup olmadığını sorun.
3. Sonraya bırakılan sorulardan herhangi birinin yanıtlanıp yanıtlanamayacağını kontrol edin.

10. Oturum: alışan ocuklar için aile ve bakım veren ortamlarının glendirilmesi

SÜRE

- 155 dakika

RENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar:

- ocuk işçiliğini önlemek veya çocukları ocuk işçiliğinden kurtarmak için aileleri ve bakım verenleri glendirmek amacıyla harekete geçmenin önemini açıklamak.
- ocuk işçiliği riski altındaki çocukların bakım verenlerine verilebilecek destek türleri ile en ktu biçimlerdeki ocuk işçiliğine maruz kalan çocukların bakım verenlerine verilebilecek destek türleri arasındaki farkları açıklamak.
- ocuk işçi olarak çalışan çocukların ebeveynleri/bakım verenleri için bir aile glendirme müdahalesi tanımlamak

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak renme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- ocuk işçi olarak çalışan tüm çocukların üçte ikisi hane içinde çalışmaktadır (tarım, ev işleri, aile işletmeleri).
- ocuk işçiliği ile mücadele çalışmaları, ebeveynlerin, bakım verenlerin ve diğer yakın aile üyelerinin katılımı olmazsa başarısız olacaktır.

- İnsani krizlerin etkisi, çocuk işçiliğine karşı koruma kapasitelerini ciddi şekilde zayıflatmaktadır. Karşılanmayan temel ihtiyaçlar ve hızla değişen sosyal normlar, olumsuz bir başa çıkma mekanizmasının ortaya çıkmasına sebep olarak çocuk işçiliğine yol açmaktadır.
- Bulgular, hane içindeki risk faktörlerini ele almanın ve bakım verenlerin koruyucu kapasitelerini güçlendirmenin çocuk işçiliğini önlemede etkili bir yol olduğunu göstermektedir.

MATERYALLER

- Faaliyet için çocuk işçiliği ve programlarla ilgili örnek vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
- 15. Araç: Çocuk işçiliğine ilişkin temel mesajlar
- 18. Araç: Güvenlik Planlaması
- 12. Araç: Çocuk işçiliği ve bulaşıcı hastalık salgınları
- 17. Araç: Vaka çalışanları için rehberlik
- 3.5. Çocuk Koruma
- 3.5.1. Çocuk koruma stratejileri yoluyla çocuk işçiliğinin ele alınması
- 13. Vaka Çalışması
- 14. Vaka Çalışması
- 3.5.2. Çocuk işçiliğinin diğer çocuk koruma konularıyla birlikte ele alınması
- 3.9.4. Çocuk işçiliğinin FSL ve diğer ekonomik güçlendirme programları yoluyla ele alınması Nakit ve kupon yardımı

İzlenecek adımlar

1. Karşılama: Süre: 5 dakika
 1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın ve bu oturumda çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için aile ve bakım veren ortamlarının güçlendirilmesi konusunu ele alacağımızı açıklayın.
 2. Çocuk işçi olarak çalışan tüm çocukların üçte ikisinin hane içinde genellikle tarımda, ev işlerinde veya aile işletmelerinde çalıştığını açıklayın. Çocuk işçiliği ile mücadele çalışmaları, ebeveynlerin, bakım verenlerin ve diğer yakın aile üyelerinin katılımı olmazsa başarısız olacaktır. Birçok insani krizde ailelerin yerlerinden edildiğini,

birbirinden ayrı düştüğünü, yüksek düzeyde stres veya ekonomik sarsıntıyla karşı karşıya kaldığını açıklayın. Bu durum, ailelerin ve bakım verenlerin koruma kapasitesini ciddi şekilde zayıflatmaktadır. Aileler temel ihtiyaçlarını karşılayamadığında ailenin sosyal normları hızla değişebilmekte ve ebeveynler çocuk işçiliğini bir başa çıkma mekanizması ve gelir kaynağı olarak kullanmak mecburiyetinde kalmaktadır. Programa ilişkin bulgular, aile içindeki bu tür risk faktörlerinin ele alınmasının ve bakım verilen ortamdaki koruyucu kapasitelerin güçlendirilmesinin çocuk işçiliğini önlemenin en etkili yollarından biri olduğunu göstermektedir.

3. 3. slaytı gösterin ve oturumun hedeflerini açıklayın.

2. Tartışma:

Süre: 40 dakika

1. Katılımcıları dörder (4) kişilik küçük gruplara ayırın.
2. 5. slaytı gösterin. Katılımcılara kaynak paketindeki tartışma belgesini verin.
3. Katılımcılardan ebeveynlerin ve bakım verenlerin çocukların çalışmasına ve çocuk işçiliğine nasıl dâhil olduklarını tartışmalarını isteyin. Ebeveynler/bakım verenler arasında çocukların çalışması ve çocuk işçiliği konusunda yaygın olarak benimsenen görüşler nelerdir? Çocuğun eğitimine veya aileye getirdiği gelire ne gibi bir değer atfediyorlar? Çalışan çocuklara nasıl davranılıyor? (10 dakika)
4. Katılımcılardan genel oturumda sırayla bir ya da iki yanıt vermelerini ve kendilerinden önceki grupları tekrarlamamak için dikkatle dinlemelerini isteyin.
5. Tartışma konularını genel oturumda bir araya getirin. (10 dakika)
6. Katılımcılardan gruplarına dönmelerini ve bağlam içinde çocuk işçi olarak çalışan çocukların ebeveynleri/bakım verenleri için (ortak) risk faktörlerini belirlemelerini isteyin. Ebeveynlerin ve bakım verenlerin insani yardım hizmetlerine erişimini engelleyen sosyal normlar, zaman ve mekân, çocuk bakımı ve ulaşım gereksinimleri ve hastalığı veya engeli olan ebeveynler/bakım verenler için erişilebilirlik gibi engeller var mı? (10 dakika)
7. Katılımcılardan genel oturumda sırayla bir veya iki yanıt vermelerini isteyin. İnsani yardım bağlamında yaygın olarak tespit edilen risk faktörleri ve engellerden bazılarını ve ebeveyn bakımında olmayan çocuklar için yüksek riskleri vurgulayan 7. ve 8. slaytları gösterin. Bunların bağlamda bahsedilenlere ne kadar benzediğini/benzemediğini değerlendirin. (10 dakika)

Uzaktan eğitim seçeneği: Her biri 4 katılımcıdan oluşan ara odalar hazırlayın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 3. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Faaliyet belgesinin ve grupların not alabileceği sanal tahtaların bağlantılarını paylaşın. İlk genel geri bildirimden sonra aynı gruplarla ara odaları yeniden başlatın.

3. Giriş: Çocuk işçiliği riski altında olan veya çocuk işçi olarak çalışan çocukları olan aileleri güçlendirmeye yönelik yaklaşımlar

Süre: 15 dakika

- 1. Çocuk işçiliği riski altında olan veya çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için aile ve bakım ortamlarını güçlendirmeye yönelik çok çeşitli yaklaşımlar olduğunu açıklayın.**
- 2. Ailelerin güçlendirilmesine yönelik bilgiler, faaliyetler ve müdahaleler yoluyla çocuk işçiliğinin hedeflenmesi ve ana akımlaştırılması önleme noktasında yardımcı olabilir. 10. slaytı açıklayın.**
- 3. Ancak çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine maruz kalan çocukların ebeveynleri ve bakım verenleri için özellikle çocukların çocuk işçiliğinden kurtarılmasını desteklemeyi ve eğitime veya insana yakışır işlere erişimlerini teşvik etmeyi amaçlayan bir dizi destek ve faaliyet geliştirilebilir. 11. slaytı açıklayın.**
- 4. Çocuklar kendi aile ortamlarında çalışıyorsa çocuk koruma uygulayıcıları, ebeveynlerin çocuklarının çalışmasındaki payını azaltmak için çocuklarla ve bakım verenlerle birlikte yakın bir şekilde çalışmalıdır. 12. ve 13. slaytları açıklayın.**
- 5. Erken çocukluk gelişimi (EÇG), çocuk işçiliğiyle mücadelede çok önemli bir müdahaledir ve kapsamlı bir çocuk işçiliği müdahalesinin ayrılmaz bir parçası olarak görülmelidir. EÇG, doğumdan sekiz yaşına kadar olan çocukların fiziksel, sosyoduygusal, bilişsel ve motor gelişimlerini kapsar. EÇG'nin merkezinde sağlıklı bağlanma, optimum gelişim ve küçük çocukların erken öğrenmesini teşvik eden özenli bakım ve duyarlı ebeveynlik yer alır. EÇG programlarından faydalanan çocukların daha sonra örgün eğitime erişme ve eğitimlerini tamamlama olasılıkları daha yüksektir ve EÇG hizmetleri ayrıca ebeveynlerin ve bakım verenlerin çalışmasını sağlayarak çocukların gelirlerine olan aşırı bağımlılığı azaltabilir. 14. slaytı açıklayın.**
- 6. Çalışan çocuklar için bakım ortamlarının güçlendirilmesine yönelik bir diğer yaklaşım, çocuk işçiliğinin ailelerinden ayrı kalan ve alternatif bakıma ihtiyaç duyan çocuklara verilen desteğe entegre edilmesini sağlamaktır. Alternatif bakım, en kötü biçimleri de dâhil olmak üzere**

çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahale edilmesinde de önemli bir rol oynamaktadır. 15. slaytı açıklayın.

4. Faaliyet:

Süre: 60 dakika

1. Katılımcılardan (faaliyet yerlerine/kuruluşlarına göre) dört (4) gruba ayrılmalarını isteyin. Katılımcılardan:
 - tartışma notları tutmak ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak için grup çalışmasını sunum kâğıtlarına veya tahtaya aktarmalarını,
 - genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
2. Katılımcılardan yerel bağlamda daha geniş bir ebeveynlik oturumu paketi kapsamında sunulacak çocuk işçiliği konulu 90 dakikalık bir ebeveynlik oturumunun ana hatlarını tartışmalarını ve tasarımlarını isteyin.
3. 1. Bölüm: 13. slaytı gösterin. Katılımcılardan şunları göz önünde bulundurmalarını isteyin:
 - Çocuk işçiliğini önleme ve müdahaleye ilişkin temel unsurlar ve mesajlar.
 - Ebeveynlerle çocuk işçiliğini tartışmak için 90 dakikanız olsaydı neleri dâhil ederdiniz?
 - Farklı etnik kökenlerden, bağlamlardan, konumlardan, dinlerden ebeveynler için neler farklı olurdu?
 - Katılımcıların daha büyük veya daha küçük çocukları, hâlihazırda çocuk işçiliğine ve en kötü biçimlerine maruz kalan çocukları, çocuk işçiliği riski altında olan veya herhangi bir işte çalışmayan çocukları olsaydı farklılıklar olur muydu?
4. Katılımcılara bir taslak üzerinde tartışmaları için 15-20 dakika verin.
5. Her grubun çalışmalarını sunması için katılımcıları genel oturuma geri alın.
6. 2. Bölüm: 14. slaytı gösterin. Katılımcıları kendi gruplarına geri gönderin ve tartışmalarını isteyin.
 - Ebeveynlerle daha uzun süreli bir oturum yapsaydınız neleri dâhil etmeniz gerekirdi? Bir günlük uzun bir oturumu mu yoksa birkaç haftada gerçekleştirilen bir dizi oturumu mu tercih ederdiniz?
 - Bu bağlamda gerekli/öncelikli olabilecek başka aile güçlendirme faaliyetleri var mı?
7. Katılımcılara tartışmaları için 15 dakika daha verin.

8. Genel oturumda tekrar tartışın, ebeveynlerin ve bakım verenlerin kapasitesini güçlendirmek için geliştirilen modüllerin ve materyallerin bağlama ve hedef kitleye göre uyarlanması gerektiğini açıklayın.
9. 15. ve 16. slaytları açıklayın. Tüm yaklaşımlarda özel olarak tasarlanmış temel mesajlar sunulmalı ve ailelerin dayanıklılıklarını güçlendirmek, çocuklarına bakmak ve önleyici hizmetlere erişmek için beceri ve yetenekler geliştirmelerine yardımcı olunmalıdır. Bilgiler ve mesajlar, çocuk işçiliğine ilişkin bağlama ve temel bilgi kaynakları ile ilgili sağlam bir anlayışa dayanmalıdır. Bilgilendirmede ebeveynlerin çocuklarını çocuk işçiliğinden ve bunun olumsuz etkilerinden koruma sorumluluklarının yanı sıra, ailelerin kriz sırasında ve sonrasında nasıl olumlu bir şekilde destek arayabilecekleri ve alabilecekleri de ana hatlarıyla belirtilmelidir.
10. "Çocuk işçi olarak çalışan çocukların ebeveynleri için ebeveynlik becerileri" başlıklı Lübnan IRC/UNICEF Ebeveynlik Paketinin içeriğini özetlemek için 17, 18, 19, 20 ve 21. slaytları açıklayın. Paket, çalışan çocukların ebeveynlik ve bakım ortamlarını güçlendirmek için iyi uygulama yoluyla geliştirilen ve 5 temel konuyu kapsayan harika bir örnektir.

Uzaktan eğitim seçeneği: Yukarıda belirtilen hususlara göre 4 ara oda hazırlayın. Çalışmanın temel sorularını (yukarıdaki 3. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. İlk genel geri bildirimden sonra çalışmanın ikinci bölümü için temel soruları (yukarıdaki 6. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Ara odaları aynı gruplarla yeniden başlatın.

5. Faaliyet:

Süre: 30 dakika

1. 22. slaytı gösterin.
2. Katılımcılardan (4) gruplarına dönmelerini isteyin. Katılımcılardan:
 - a. Tartışma notları tutmak ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak için grup çalışmasını sunum kâğıtlarına veya tahtaya aktarmalarını,
 - b. Genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
3. Her gruba bu faaliyet kapsamında kaynak paketinde yer alan vaka çalışmalarından birini verin.
4. Katılımcılardan çocuk işçiliğini azaltmak, çocukların refahını teşvik etmek ve çocuklar için daha güvenli bakım ortamları yaratmak amacıyla ebeveynler, bakım verenler veya diğer kişilere yönelik uygun bir eylem planı üzerinde tartışmalarını isteyin.
5. Katılımcılara yardımcı olması için tabloyu verin.

6. 15 dakika boyunca tartışın, genel oturumda geri bildirimde bulunun ve atılması gereken temel adımları açıklayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Bir önceki alıştırmada olduğu gibi aynı gruplarla ara odalar hazırlayın. Her odaya bir vaka çalışması verin. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 4. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Vaka çalışmasına ve tamamlanacak tabloya erişmek için gerekli bağlantıları paylaşın.

6. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumun temel mesajlarını özetleyin. 23. slaytı açıklayın.
2. Oturumu sonlandırmadan önce katılımcılara soruları veya yorumları olup olmadığını sorun.
3. Sonraya bırakılan sorulardan herhangi birinin yanıtlanıp yanıtlanamayacağını kontrol edin.

11. Oturum: Çocuk koruma vaka yönetimi 1

SÜRE

- 90 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Çalışan çocuklar için vaka yönetimi programları geliştirirken göz önünde bulundurulabilecek 4-5 kilit hususu tespit etmek
- Çocuk işçi olarak çalışan çocukların kırılabilirlik kriterinin/risk matrisinin altında yatan ilkeleri tanımlamak.
- Farklı kırılabilirlik/risk seviyelerinde bulunan çocuk işçi olarak çalışan çocuklara verilecek vaka yönetimi destekleri arasındaki farkları açıklamak

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Çalışan çocuklar için vaka yönetimi, çocuk işçi olarak/en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği kapsamında çalışan çocuklar için doğrudan bire bir destek ve hizmetlere yönlendirme sağlamanın sistematik ve zamana uygun bir yoludur.

- Çocuk işçi olarak çalışan çocukların maruz kaldıkları zarar ve tehlike türleri ile bunların düzeyleri çocukların iş yerlerine, görevlerine, aile ve toplum çevrelerine, yaşlarına, toplumsal cinsiyetlerine ve gelişim evrelerine göre değişmektedir.
- Çocuk işçilere yönelik vaka yönetimi hizmetleri özel olarak tasarlanmalı ve çocukların bütünsel ihtiyaçlarını ele alan koordineli, çok sektörlü bir müdahale sağlamalıdır.

GEREKLİ EK MATERYALLER

- Faaliyet için çocuk işçiliği ve programlarla ilgili örnek vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)
- Tartışma için faaliyet belgesi
- 16. Araç: Çocuk işçiliği risk matrisi

HAZIRLIK

- Geliştirilmiş olan yerel kırılabilirlik kriterlerini veya risk matrisini belirleyin. Bu oturum, (yerel olarak mevcutsa) yerel risk matrisini ve katmanlı destek modellerini tanıtmak, değerlendirmek veya uyarlamalar yapmak amacıyla kullanılabilir.
- Vaka yönetimi kapasitesinin düşük olduğu yerlerde, katılımcılara verilmeden önce "Çocuk işçiliği risk matrisi" başlıklı 16. Araç'ı özetlemeyi değerlendirin.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
- 15. Araç: Çocuk işçiliğine ilişkin temel mesajlar
- 18. Araç: Güvenlik Planlaması
- 12. Araç: Çocuk işçiliği ve bulaşıcı hastalık salgınları
- 17. Araç: Vaka çalışanları için rehberlik
- 16. Araç: Çocuk işçiliği risk matrisi
- 4. Araç: Engellilik ve çocuk işçiliği
- 3.5. Çocuk Koruma
- 3.5.1. Çocuk koruma stratejileri yoluyla çocuk işçiliğinin ele alınması
- 4.2. Kapasite ve personel güvenliği

İzlenecek adımlar

1. Karşılama:

Süre: 5 dakika

1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın.

2. Bu oturumda çalışan çocuklar için vaka yönetimini incelemeye başlayacağımızı çünkü bunun çocuk işçiliğine ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine maruz kalan ve yaptıkları işten zarar gören çocuklara doğrudan bire bir destek sağlamanın ve hizmetlere yönlendirmenin sistematik ve hızlı bir yolu olduğunu açıklayın. En kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği de dâhil olmak üzere, çocuk işçi olarak çalışan çocukların maruz kaldıkları zarar ve tehlike türleri ve düzeyleri, çalıştıkları iş yerine ve yaptıkları işlere, aile ortamına, yaşlarına ve gelişim evrelerine bağlıdır. Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara yönelik vaka yönetimi hizmetlerinde, bu farklı ihtiyaçlara göre uyarlamalar yapılabilir ve çocukların bütünsel ihtiyaçlarına yönelik koordineli, çok sektörlü bir müdahale sağlanmalıdır.
3. Hedefleri içeren 3. slaytı gösterin.

2. Tartışma Faaliyeti: Vaka yönetimi

Süre: 30 dakika

1. Bu bağlamda vaka yönetimine bakarak başlayacağımızı açıklayın.
2. Katılımcıları dört (4) kişilik gruplara ayırın.
3. 4. slaytı gösterin. Gruplardan soruları tartışmalarını ve sunum kâğıdı üzerine notlar almalarını isteyin.
 - Çocuk işçi olarak çalışan ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinde yer alan çocuklar için vaka yönetimi neden önemlidir?
 - Çocuk işçiler bu bağlamda vaka yönetimi hizmetlerine erişimde ne durumdadır?
4. Gruplar 10-15 dakika boyunca tartıştıktan sonra katılımcılara "Çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için vaka yönetimi organize etme ve sağlamada karşılaşılan ortak zorluklar" listesini verin.
5. Gruptan bunları tartışmalarını ve kendi bağlamlarında en sık görülen zorluktan en az rastlanana doğru sıralamalarını isteyin. Eksikler olduğunu düşünüyorlarsa kendi bağlamlarında mevcut olan yeni zorluklar da ekleyebilirler.
6. Katılımcıları genel oturuma geri alın ve her bir grubun bulduğu yanıtlar arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları tartışın. Yeni önemli zorlukları belirleyin.

Uzaktan eğitim seçeneği: 4 ara oda hazırlayın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 3. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Grupların not alabileceği bir sanal tahta bağlantısı paylaşın. Faaliyetin ikinci bölümünde katılımcıların üzerinde anlaştıkları sıralamaya göre yeniden düzenleyebilmeleri için ortak zorlukların listesini sanal tahtalara ekleyin ya da zorluklar listesinin bağlantısını paylaşarak katılımcılardan tartışmalarını ve not almalarını isteyin.

3. Giriş: Temel Program Hususları **Süre: 20 dakika**

1. 5. slaytı gösterin. Şimdi çalışan çocuklara yönelik etkili vaka yönetimi için gerekli olan bazı kapsayıcı ilkeler, koordinasyon, çocuk işçiliğine ilişkin kırılma kriterlerinin belirlenmesi, risk matrisi ve riske dayalı müdahale eylemleri de dâhil olmak üzere bazı temel programlama unsurlarına bakacağımızı açıklayın.
2. 6. slaytı açıklayın. Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara vaka yönetimi hizmetleri sağlayan kuruluşlar için kapsayıcı ilkeler.
3. 7. slaytı açıklayın. İnsani yardım durumlarında koordinasyon; çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine maruz kalan çocuklar için vaka yönetiminin merkezî bir unsurudur. Zira çocukları sömürden kurtarmak için gereken karmaşık hizmet ve destek yelpazesini tek bir kuruluş sağlayamaz.
4. 8. slaytı açıklayın. Çocuk işçi olarak çalışan çocukların genellikle çeşitli hizmetlere yönlendirilmesi gerektiğinden programlar kapsamında yönlendirmelerin başarılı olmasını sağlamaya yardımcı olacak tedbirler alınabilir.
5. Kırılma kriterleri, risk matrisi ve çocuk işçiliğine maruz kalma riski altındaki veya çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için özelleştirilmiş müdahaleler hakkında konuşmaya geçin. 10. slaytı açıklayın.
6. Çocuk işçiliği için vaka yönetimi kırılma kriterlerinin yanı sıra seyir durumuna dayalı bir risk matrisinin geliştirilmesi vaka yönetimi programlarına ve vaka çalışanlarına çeşitli şekillerde yardımcı olabilir.
7. 11. slaytı açıklayın.
8. 12. slayta geçin. Kırılma kriterleri ve risk matrisinin yanı sıra, çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için bütüncül bir destek paketi ve her bir risk seviyesi için müdahale eylemlerini belirlemeye yönelik temel eylemlerin bir listesi hazırlanmalıdır.
9. 13. slayta geçin. Farklı risk seviyelerine karşılık gelen ilgili vaka yönetimi eylemlerini belirlemek için katmanlı bir destek modelinin yüksek, orta ve düşük risk seviyeli vakalar için uygun eylem ve müdahaleleri belirlemek üzere pratik bir araç olabileceğini açıklayın. 13. slayttaki görsel buna bir örnektir ancak spesifik müdahale eylemleri her zaman yerel bağlama göre belirlenmelidir. Katmanlı destek modelleri, yüksek, orta ve düşük risk seviyeleri için temel eylemleri ana hatlarıyla belirleyerek vakaya yönelik farklı programlama müdahalelerini net bir şekilde tanımlamaya, EKBÇİ ve CTCDS de dâhil olmak üzere birden fazla koruma riski içeren yüksek riskli vakalar için standart operasyon prosedürleri (SOP'ler) geliştirmeye ve yüksek risk

altında olduğu belirlenen çocuklar için vaka yönetimi hizmetlerinin bir öncelik olarak teşvik edilmesine yardımcı olabilir.

- 10.14. slayta geçin. Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara yönelik özelleştirilmiş vaka yönetimi programlamasını desteklemek için düşük, orta ve yüksek riskli vakalara zamanında ve yeterli müdahaleye yönelik eylemler üzerinde anlaşmaya varılması gerektiğini açıklayın. Slaytı açıklayın.
- 11.15. slaytı gösterin. Yüksek riskli çocuk işçiliği vakaları için zamanında ve yeterli müdahalelerin belirlenmesi gerektiğini zira yüksek riskli vakaların bir çocuğun hayati tehlike, zarar görme ve hatta ölüm riskinin olması nedeniyle acil eylem gerektirdiğini açıklayın. 15. slaytı ve yüksek riskli çocuk işçiliği durumlarında vaka yönetiminin gerekliliklerini açıklayın.

4. Faaliyet

Süre: 30 dakika

1. Katılımcılardan küçük gruplara ayrılmalarını isteyin. Katılımcılardan:
 - tartışma notları tutmak ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak için grup çalışmasını sunum kâğıtlarına veya tahtaya aktarmalarını,
 - genel oturum sırasında geri bildirimde bulunmak üzere birini seçmelerini isteyin.
2. 16. slaytı gösterin.
3. Katılımcılara yerel risk matrisinin ve varsa katmanlı destek modelinin bir kopyasını verin veya 16. Araç'taki (broşür) örnek küresel risk matrisini kullanın. Bu belgeleri incelemelerini isteyin.
4. Daha sonra katılımcılardan aşağıdaki soruları yanıtlamalarını isteyin (Hâlihazırda kullanılan bir araç varsa gerekli uyarlamaları yapın.):
 - Bu gibi bir vaka yönetimi aracının bu bağlamda faydalı olabileceğini düşünüyor musunuz? Nasıl faydalı olabilir?
 - Bu aracın uygulanmasındaki temel zorluklar neler olabilir?
 - Bu araç ile ilgili herhangi bir eksiklik görüyor musunuz veya değiştirmek istediğiniz şeyler var mı?
5. Katılımcılardan faydalı olacağını düşündükleri araçlarla ilgili yerel uyarlamalar/bağlamsallaştırmalar yapmalarını isteyin. Katılımcılara her satırda değişiklik yapmalarının beklenmediğini, bunun yerine kendi bağlamlarında önemli gördükleri temel alanları hedeflemelerini söyleyin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Her biri en fazla 5 katılımcıdan oluşan ara odalar hazırlayın. Sohbette modelin veya aracın bağlantısını paylaşın. Tartışma sorularını (yukarıdaki 4 ve 5. maddeler) kopyalayıp sohbete yapıştırın.

7. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumun temel mesajlarını özetleyin. 17. slaytı açıklayın.
2. Oturumu kapatmadan önce katılımcılara herhangi bir soruları ya da yorumları olup olmadığını sorun.
3. Sonraya bırakılan sorulardan herhangi birinin yanıtlanıp yanıtlanamayacağını kontrol edin.

12. Oturum: Çocuk koruma vaka yönetimi 2

SÜRE

- 4 saat 15 dakika veya 5 saat 30 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Kursun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Çalışan çocuklar için bir vaka planı tasarlamak
- Çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için vaka uygulaması sırasında ortaya çıkabilecek üç (3) olası/yaygın zorluğu tespit etmek.
- Bu zorlukların üstesinden gelmek amacıyla vaka planı için müdahaleler (eylemler ve düzenlemeler) geliştirmek

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Vaka Yönetimi adımları, çocuk işçiliği vakalarının ele alınmasında da aynıdır.
- Çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinde yer alan çocuklar için ulusal veya yerel politika veya mevzuatın gerektirdiği zorunlu prosedürler ve üzerinde mutabakata varılan kuruluşlar arası prosedürler de dâhil olmak üzere bağlamdaki tüm tespit ve raporlama gerekliliklerinin takip edilmesi önem taşımaktadır.

- Çocuk işçi olarak çalışan çocukların ilk değerlendirmesinde çocukların fiziksel veya cinsel istismara maruz kalma durumu ve cinsel şiddetle ilişkili yaralanmalar; şiddet, aşırı sıcak, soğuk, yükseklik, derinlik gibi yaşamı tehdit eden durumlar; zehirli maddelere maruz kalma; hastalık bulaştırma ihtimali olan yerler; oksijensiz kalma; kemik kırılması, iç organ ve yumuşak doku hasarları da dâhil olmak üzere çocukların evinde ve iş yerlerinde karşılaşılabilecekleri acil fiziksel korunma, sağlık ve güvenlik endişeleri dikkate alınmalıdır.
- Değerlendirme; çocuk, geniş ailenin/hanehalkının durumu ve çocuğun içinde bulunduğu topluluğun ihtiyaçları, güçlü ve zayıf yönleri hakkında bilgi sağlamalıdır.
- Kapsamlı değerlendirmeye dayanan bir vaka planı, bir çocuğun acil, kısa, orta ve uzun vadeli ihtiyaçlarını (hedefler ve eylemler) karşılamak için neler yapılması gerektiğini, eylemlerden kimin sorumlu olduğunu, bunların ne zaman gerçekleştirilmesi gerektiğini, takip ziyaretlerinin ve incelemelerinin sıklığını/tarihlerini belirler.
- Uygulama sırasında vaka çalışanları istenen iyileştirmeleri sağlamak için çocuk, aile ve diğer aktörlerle birlikte çalışır. Bu; vaka çalışmasının sağladığı bilgi, danışmanlık, duygusal destek, ara buluculuk, güvenli çalışma kitleri, diğer gıda dışı eşya kitleri veya acil nakit para gibi doğrudan destekler ve hizmetler yoluyla olabileceği gibi diğer hizmetlere yönlendirmeler veya vaka yönetiminden sorumlu kuruluş bünyesinde yardım şeklinde de olabilir.
- Vaka planının her bir vaka için risk seviyesine göre belirlenen zaman dilimi içinde uygun şekilde uygulandığından emin olmak için takip ve değerlendirme yapılmalıdır.

MATERYALLER

- Faaliyet için çocuk işçiliği ve programlarla ilgili örnek vaka çalışmalarının kopyaları (bk. kaynak belgesi)
- Tehlike tespit belgesinin renkli kopyaları.
- Faaliyet için iş yeri kontrol listesi

HAZIRLIK

- Bu, katılım gerektiren bir oturumdur. Oturumda rehberlik sağlanır ve etkileşimi tartışmaya dayalı hâle getirmek için katılımcılardan küçük alıştırmalar yoluyla katkıda bulunmaları istenir.
- Bu faaliyetin en iyi şekilde gerçekleştirilmesi için oturum boyunca tutarlı bir grup oluşturulması ve bu grubun tek bir masada ya da çevrim içi bir ara odada toplanması gerekir.

- Bu pakette yer alan ve küresel olarak tanımlanan ortak zorluklar, yerel deneyimlere dayalı olarak bağlamsallaştırılabilir veya geliştirilebilir.
- 5. slaytı bağlamdaki vaka çalışanı rollerine ilişkin uygun bilgilerle bağlamsallaştırın.
- Vaka çalışanlarına eğitim vermek için daha derinlemesine vaka temelli bir alıştırmaya gerekirse aşağıdaki faaliyetler eklenebilir: Faaliyet: (İsteğe Bağlı) Senaryo Vaka Planlaması ve Çocuk İşçi Olarak Çalışan Çocuklar için Zarar Azaltma Stratejileri.
- Bu oturumda kaynaştırma faaliyetlerinin yapılması gerekecektir.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
- 15. Araç: Çocuk işçiliğine ilişkin temel mesajlar
- 18. Araç: Güvenlik Planlaması
- 19. Araç: Vücut güvenliği
- 12. Araç: Çocuk işçiliği ve bulaşıcı hastalık salgınları
- 17. Araç: Vaka çalışanları için rehberlik
- 16. Araç: Çocuk işçiliği risk matrisi
- 4. Araç: Engellilik ve çocuk işçiliği
- 3.5. Çocuk Koruma
- 3.5.1. Çocuk koruma stratejileri yoluyla çocuk işçiliğinin ele alınması
- 4.2. Kapasite ve personel güvenliği

İzlenecek adımlar

1. Karşılama: Süre: 5 dakika
 1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın ve bu oturumda çalışan çocuklar için vaka yönetimini incelemeye devam edeceğimizi, çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için pratik vaka yönetimi adımlarına ve vaka yönetimi süreci boyunca en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine odaklanacağımızı açıklayın.
 2. Beklenen öğrenme çıktılarına ilişkin 3. slaytı gösterin.
2. Faaliyet: Çalışan çocuklar için pratik vaka yönetimi: Vaka planlama döngüsü boyunca çocuk işçiliği

Toplam süre: 4 saat 10 dakika

Giriş (10 dakika)

1. Katılımcılardan:
 - Tüm oturum boyunca kalacakları 3 gruba ayrılmasını,

- Tartışma notları tutmak ve tüm grupların katıldığı genel oturum sırasında geri bildirimde bulunulabilmesini sağlamak için grup çalışmasını sunum kâğıtlarına veya tahtaya aktarmalarını,
 - Tüm grupların katıldığı tartışma sırasında geri bildirimde bulunması için kişiler seçmelerini isteyin. Çokça geri bildirim olacaktır, bu yüzden zamanı eşit olarak paylaşın!
2. Bu oturumun, tartışma ve grup çalışmasına dayanan temel kavramların tanıtılacağı, katılıma dayalı bir faaliyet olacağını açıklayın.
 3. 4. slaytı gösterin. Vaka yönetimi gerektiren çocuk işçi olarak çalışan çocukların desteklenmesinde vaka çalışanın rolünü anlatın. Slayttaki maddeleri açıklayın. Genel oturumda katılımcılara, çocuk işçi olarak çalışan çocuklarla çalışırken üstlendikleri başka roller olup olmadığını sorun.
 4. Vaka çalışanlarının çok çeşitli rolleri olabileceğinden ve çocuk işçiliği insani krizlerde ele alınması gereken karmaşık bir konu olduğundan, vaka çalışanlarının dünya çapında karşılaştıkları birçok günlük zorluk olduğunu açıklayın.

Faaliyet (10 dakika)

5. Faaliyet: 5. slaytı gösterin. Çalışma belgesini ve "Çocuk işçiliği veya en kötü biçimlerindeki çocuk işçiliğinden etkilenen çocuklar ve ailelerle çalışan vaka çalışanlarının karşılaştığı yaygın günlük zorluklar" listesini katılımcılarla paylaşın. Bunların küresel deneyimlere dayalı olarak hazırlandığını açıklayın.
6. Her gruptan bu zorlukları kendi bağlamlarında en yaygın olandan en az rastlanana doğru sıralamalarını isteyin. Ayrıca kendi bağlamlarında mevcut olan yeni zorlukları da ekleyebilirler.
7. Katılımcıları zorluklar ile ilgili genel katılımlı tartışmaya geri alın ve şimdi vaka yönetimi döngüsü boyunca bu zorlukları ele almak için kullanılabilecek teknikleri tartışacağımızı ve tanıtacağımızı açıklayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Üç (3) ara oda hazırlamanız gerekir. Çalışma belgesinin ve zorluklar listesinin bağlantılarını paylaşın. Ayrıca her grupta not alabilecekleri bir sanal tahta bağlantısı paylaşın.

Sunum ve tartışma (30 dakika)

8. 6. slaytı gösterin ve slayt üzerinden vaka yönetimi döngüsüne genel bir bakış sunun.

9. Vaka yönetimi sürecinin başından (7. slayt), çocuk işçi olarak çalışan çocukların ilk olarak insani yardım (çocuk koruma) hizmetlerine ihtiyaç duyabileceği ve bunun da vaka yönetimi gerektirebileceği noktadan başlayacağımızı açıklayın. 8. slayta geçin. Çocuk işçi olarak çalışan veya çocuk işçi olarak çalışma riski altında olan çocukların tespit edilebileceği temas noktalarını özetleyin. Bu slaytı, ilk temasın konu edildiği 6. Oturum'da katılımcılardan gelen geri bildirimlere dayalı olarak bağlamsallaştırın.
10. Tartışma. Katılımcılara akıllarına gelen başka temas noktaları olup olmadığını sorun.
11. Tespitin aktif ya da pasif olabileceğini açıklayın. Pasif tespit, çocukların kırılğan çocukları destekleme konusunda uzman olmayan bir kuruluş tarafından tespit edilmesi veya topluluk üyeleri tarafından vaka yönetimi programları yürüten çocuk koruma kuruluşlarına yönlendirilmesi şeklinde olabilir. Aktif tespit, çocuk koruma kuruluşlarının veya diğer uzmanlaşmış kuruluşların, gizli yerlerde veya ötekileştirilmiş topluluklarda yaşayan ve çalışan çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerine maruz kalan, "ulaşılması zor" çocuklara yönelik sosyal yardım faaliyetleri yürüttüğü veya bu çocukların grup faaliyetlerine katılan vaka çalışanları tarafından tespit edildiği ya da çalışan çocuklar için uygun olan yerlerde ve zamanlarda vaka yönetimi hizmetleri sağlandığı durumlarda gerçekleşebilir.
12. Tartışma. 9. slayta geçin. Katılımcılardan çocuk işçi olarak çalışan bir çocuk tespit edildiğinde kendi bağlamlarında şu anda neler yapıldığını gruplarında tartışmalarını isteyin.
 - Vaka yönetimi hizmetlerine erişime ilişkin kriterler var mı?
 - Tespit şekli aktif mi yoksa pasif mi?
 - Çocuğun ilk olarak kim tarafından tespit edildiği bir fark yaratıyor mu?
 - Çocuk kriterlere uymadığında ne yapıyorlar?
 - Olumlu ve olumsuz yönleri neler?
13. 10. slaytı açıklayın. Çocuk koruma aktörlerinin, vaka yönetimi gerektiren bir çocuk işçi olarak çalışan çocuk ile ilk kez temas kurduklarında dikkat etmeleri gereken önemli hususlar vardır.
14. Çocuklar vaka yönetimi için kırılğanlık kriterlerini karşılamadığında dahi vaka çalışanları çocukların ihtiyaçlarına yönelik bilgi ve destek sağlamalıdır. 11. slaytı açıklayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Her tartışma bölümü için ara odaları yeniden başlatmadan önce temel soruları kopyalayıp sohbete yapıştırın. Katılımcılar faaliyet boyunca aynı gruplarda kalmalıdır.

Sunum ve tartışma (40 dakika)

15. **Vaka yönetimi döngüsünde kayıt ve ilk değerlendirmeye geçin (12. slayt).**
16. **13. slaytı açıklayın. Kayıt, çocuk kırılabilirlik kriterlerini karşıladığında çocuğun vaka yönetim sistemine resmî olarak girmesi için ilk adımı teşkil eden temel bilgilerin tutulmasını sağlar. Vaka çalışanları gözlem, tartışma ve görüşme tekniklerini kullanarak yaptıkları iş, bakım ortamları ve refah durumları ile ilgili bilgi toplamak için çocuk işçi olarak çalışan çocuklarla yakaladıkları her fırsatı en iyi şekilde değerlendirmelidir. Kayıt işlemlerinde, kırılabilir çocuklara verilen desteğin uyumlaştırılmasına yönelik kuruluşlar arası çabalar kapsamında daha önce üzerinde mutabık kalınan ortak bir soru formatı kullanılmalıdır.**
17. **14. slaytı açıklayın. Bu ilk değerlendirme, vaka çalışanlarının çocuğun üstün yararına uygun bir vaka planı geliştirmesine yardımcı olacak ilk bilgilerin toplanmasını ve analiz edilmesini kapsar.**
18. **Vaka yönetimi döngüsünde kapsamlı değerlendirmeye geçin (15. slayt).**
19. **Tartışma. 16. slaytı gösterin. Genel katılımlı oturumda, katılımcılara şu anda çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için kapsamlı bir değerlendirmenin bağlam içinde nasıl gerçekleştirilebileceğini ve kullanabilecekleri araçların neler olduğunu sorun. Örneğin çocuk işçiliği ve çocukların çalışmasıyla ilgili hangi sorular yer alıyor? Bu kapsamda çocuklarla, çocukların bakım verenleriyle ve diğer aile üyeleriyle çocukların çalışması hakkında konuşulurken yapılan en iyi uygulamalar nelerdir? Başlıca zorluklar nelerdir? Temel boşlukları belirlemek için bunları bir sunum kâğıdına yazın.**
20. **17. slaytı açıklayın. Kapsamlı değerlendirme, çocuk işçi olarak çalışan bir çocuğun bütünsel ihtiyaçlarını değerlendirme fırsatı sağlayabilir.**
21. **18. ve 19. slaytları açıklayın. Şimdi çocuk işçiliği vakalarını etkili bir şekilde yönetmek için gereken temel eylem ve becerilere odaklanılan bazı alıştırmalara geçmeden önce araç setinde vurgulanan iyi uygulamaların üzerinde duracağız.**

Faaliyet (20 dakika)

22. **Faaliyet. Faaliyetin açıklandığı 20. slaytı, ardından 21. slaytı gösterin. Bu slaytta (mümkünse renkli çıktılar dağıtın) çocuklar tarafından sanat yoluyla ifade edilmiş çok sayıda tehlike ve risk görüyorsunuz.**
 - **Bunlardan kaçını tespit edebildiniz?**
 - **Görebildiklerinizin hepsini yazın.**

- Bunları tespit etme sürecinde gözlemleriniz ne yönde oldu?
- Bu resimlerdeki çocuklar ve durumları gerçek olsaydı ilk olarak nasıl müdahale ederdiniz?

23. Katılımcıların yanıtlarını gözden geçirin ve tüm yanıtların ele alındığından emin olmak için 22. slaytı gösterin. Çocuk işçiliğine yönelik gözlem becerileriyle ilgili temel noktaları teyit etmek için 23. slaytı açıklayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: 21. slayttaki her bir görsel için bir slayt oluşturun, ekranınızı paylaşın ve katılımcı girdilerini almak için sohbet fonksiyonunu kullanarak faaliyeti genel oturumda gerçekleştirin.

Faaliyet (20 dakika)

24. Her bir gruba kaynak belgesindeki üç fotoğraftan birini verin.

Katılımcılara en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine maruz kaldığı tespit edilen bir çocuk için kapsamlı bir değerlendirme yapmak üzere olduklarını açıklayın.

Grupların her biri farklı bir çocuğu ve söz konusu çocuğun hayatının farklı bir yönünü değerlendirecektir.

- Balık tutan erkek çocuğu - yaptığı işin psikososyal etkisini değerlendirmeye odaklanın.
- Ev işleri yapan kız çocuğu - yaptığı işin fiziksel etkisini değerlendirmeye odaklanın.
- Dilencilik yapan engelli kız çocuğu - engellilik durumunun çocuğun hayatı üzerindeki etkisini değerlendirmeye odaklanın.

Gruplara, hâlihazırda en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine maruz kaldıkları tespit edildiği için çocuğun yaşamı ile ilgili varsayımlarda bulunamayacaklarını açıklayın. Fotoğrafları kendi bağlamlarında balıkçılıkta, ev işlerinde ve engelli hâlde sokakta çalışan çocukların görsel temsilleri olarak kabul edebilirler.

Katılımcılardan, çocuğun yaptığı işin fiziksel/psikososyal/engellilik ile ilgili vaka değerlendirmesi ile tespit edilebilecek sonuçlarının neler olabileceğini (hangi grupta olduklarına bağlı olarak) tartışmalarını ve not etmelerini isteyin. Vaka çalışanlarının bu çocuğun hayatında mevcut olup olmadığını tespit etmek ve görmek isteyecekleri, yaptıkları işin temel tehlikeleri, riskleri ve koruyucu faktörleri nelerdir? Grupları genel katılımlı oturuma geri alın ve her gruptan tartışma yoluyla elde ettikleri bulguları sunmalarını isteyin. Her grup sunumunu yaptıktan sonra 25-27. slaytları gösterin. Gruplara, aralarında herhangi bir benzerlik veya farklılık görüp görmediklerini sorarak etkinliği tamamlayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Ara odaları yeniden başlatmak için hazırlık yapın. Her gruba bir fotoğraf ve yön atayın (yukarıdaki maddelere bakın). İlgili kaynak belgesinin ve grupların not alabileceği sanal tahtaların bağlantılarını paylaşın.

Sunum ve tartışma (20 dakika)

- 25.28. slaytı gösterin. Şimdi vaka planlamasına geçeceğimizi açıklayın.
- 26.Kapsamlı bir değerlendirme yapıldıktan ve çocuğun durumu daha iyi anlaşıldıktan sonra bir vaka planı oluşturulmalıdır. 29. slaytı açıklayın.
- 27.Vaka planlamasına ilişkin iyi uygulama kılavuzunun yer aldığı 30. slaytı açıklayın.
- 28.Vaka planlaması sırasındaki eylemlerimizin, çocuğun karşı karşıya olduğu risk düzeyine ilişkin anlayışımıza dayalı olması gerektiğini açıklayın. 31. slaytı gösterin. Vaka yönetimi kapsamında yüksek, orta ve düşük riskli vakalar için hazırlanan müdahaleler arasındaki temel farkları açıklayın.
- 29.Tartışma: 32. slaytı gösterin. Katılımcılardan yerel olarak kullanılan zaman çizelgelerinin neler olduğunu kendi gruplarında tartışmalarını isteyin. Bu zaman çizelgeleri vaka çalışanlarının çalışabilmesi için uygun mu? Çocuk veya bakım veren planlama sürecine ne ölçüde dâhil oluyor? Yüksek riskli çocuk işçiliği/en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği kapsamında çalışan çocuklar için sağlanması gereken asgari hizmetler nelerdir?
- 30.33. ve 34. slaytları ve yüksek riskli çocuk işçiliği türlerine maruz kalan çocuklar için vaka planlaması sırasında dikkate alınması gereken özel hususları açıklayın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Her tartışma bölümü için ara odaları yeniden başlatmadan önce temel soruları kopyalayıp sohbete yapıştırın. Katılımcılar faaliyet boyunca aynı gruplarda kalmalıdır.

Sunum ve tartışma (30 dakika)

- 31.Şimdi vaka planlarının uygulanması hakkında konuşacağımızı açıklayın.
35. slaytı açıklayın.

32. Tartışma: 36. slaytı gösterin. Katılımcılardan çalışan çocuklar için vaka planı uygulama deneyimlerini kendi gruplarında tartışmalarını isteyin. Karşılaştıkları temel zorlukları tanımlamalarını isteyin. Bu zorlukların üstesinden nasıl geldiklerini paylaşmalarını isteyin. Zorlukların üstesinden gelmede başarılı oldular mı? Neler işe yaradı? Neler işe yaramadı? Alıştırma vaka süpervizörleri veya program yöneticileri ile yapılıyorsa bu zorlukların vaka yönetimi kapasitemiz ve prosedürlerimiz üzerindeki etkileri ile ilgili sorular da sorulabilir.

Uzaktan eğitim seçeneği: Her tartışma bölümü için ara odaları yeniden başlatmadan önce temel soruları kopyalayıp sohbete yapıştırın. Katılımcılar faaliyet boyunca aynı gruplarda kalmalıdır.

Sunum ve tartışma (30 dakika)

- 33.37. slaytı gösterin ve vaka planının uygulanması sırasında kullanılacak iyi uygulamaları ve temel eylemleri açıklayın.
34. Tartışma: 39. slaytı gösterin. Katılımcılardan çalışan çocuklara yönelik takip (izleme) ziyaretleri gerçekleştirirken, çocuğun ev, iş ve topluluk ortamındaki değişiklikleri, iyileşmeleri veya devam eden riskleri tespit etmek için gözlemlenmesi gereken belirli hususlar üzerine kendi gruplarında beyin fırtınası yapmalarını isteyin. Katılımcılara çocuk işçi olarak çalışan çocuklar için ne sıklıkla izleme gerçekleştirdiklerini ve bunu farklı risk seviyelerindeki çocuklar için farklı sıklıklarda gerçekleştirip gerçekleştirmediklerini sorun.
- 35.40. slaytı gösterin. Vaka planının nasıl uygulandığını, hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığını, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamaya devam edip etmediğini ve hangi düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu belirlemek için takip ve değerlendirmenin gerekli olduğunu açıklayın. Çocuğun koşulları değiştiğinde vaka planındaki faaliyetler ve hizmetler tamamlandığında veya uygulama sırasında zorluklarla karşılaşıldığında, yeniden değerlendirme yapılması gerekecektir. 41. slaytı gösterin ve izleme ve takip çerçevelerinin vaka yönetimi koordinasyonu yoluyla yerel olarak belirlenmesi gerektiğini ancak küresel vaka yönetimi kılavuzları uyarınca takip sıklığı belirlenirken aşağıdakilerin göz önünde bulundurulması gerektiğini açıklayın. Özellikle vaka planları tutarlı bir şekilde uygulanana ve istenen sonuçlar elde edilmeye başlanana kadar sık sık yüz yüze izleme ziyaretleri yapmak önemlidir. İzlemeye katkı sağlamak için kullanılacak diğer araçlar telefon görüşmeleri veya okul yoklaması gibi hizmetlerin kullanımının ve alımının izlenmesidir.
36. Takibi gerçekleştirmenin çeşitli yolları vardır. 42. slaytı açıklayın.

37. Vaka çalışanları takip ve izleme sırasında kaydedilen ilerlemeyi doğrulamak için çocukların iş ve ev ortamlarını gözlemlemelidir. 43. slaytı açıklayın.
38. Tartışma. 44. slaytı gösterin. Katılımcılara kaynak belgesindeki iş yeri kontrol listesini verin. Üzerinde düşüncelerini isteyin ve kendi takip süreçlerinin kontrol listesinde belirtilen unsurlardan herhangi birini içerip içermediğini sorun. Ya da böyle bir araç kendi bağlamlarına nasıl entegre edilebilir veya kendi bağlamlarında nasıl kullanılabilir?

Uzaktan eğitim seçeneği: Her tartışma bölümü için ara odaları yeniden başlatmadan önce temel soruları kopyalayıp sohbete yapıştırın. Katılımcılar faaliyet boyunca aynı gruplarda kalmalıdır. Kaynakların gerekli olduğu durumlarda paylaşımlı sürücüdeki kaynaklara erişim için gerekli bağlantıyı sohbette paylaşın.

Faaliyet ve tartışma (40 dakika)

39. Faaliyet. 45. slaytı gösterin. Her katılımcıya 3 yapışkanlı kâğıt verin. Çocuk işçi olarak çalışan çocuklara yönelik vaka yönetiminin uygulanması ve takibi sırasında tespit ettikleri en önemli 3 zorluğu yazmalarını isteyin (kâğıt başına 1, kişi başına 3 zorluk). Katılımcılara bunun için 5 ila 10 dakika verin ve zorlukları toplamak ve benzerlikler varsa bunları bir araya getirmek için herkesi gruplarına geri gönderin. Hepsini bir sunum kâğıdı üzerine not edin. Her gruptan faaliyette ortaya atılan ve sunum kâğıdına kaydedilen öncelikli zorluklardan 2 ya da 3 tanesini seçmelerini isteyin. Gruplar her bir zorluk için bağlamdaki iyi uygulamaları belirleyerek zorlukların üstesinden nasıl gelebileceklerini tartışmalıdır.
40. Katılımcıları genel oturuma geri alın ve zorluklardan birine yönelik çözümlerini paylaşmalarını isteyin. Seçilen tüm zorluklar tartışılana kadar sırasıyla diğer gruplara geçin. Farklı bağlamlarda vaka çalışanlarının iyi uygulamalarını içeren 46. slaytı açıklayın.
41. Tartışma. 47. slaytı gösterin. Genel oturumda katılımcılara vaka yönetim sistemlerinin hangi durumlarda bir çocuk işçiliği vakasının kapatılmasına izin verdiğini ve en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinden kurtarılan bir çocuğun vakasının hangi noktada kapanmış sayıldığını sorun. Gelen yanıtlara bakın. Vaka kapatma ile ilgili 48. slaytı açıklayın.
42. Oturumu katılımcıların diğer çocuk koruma vakaları ile çocuk işçiliği vakaları için vaka yönetimi arasındaki temel farklar üzerine düşüncelerini sağlayarak sonlandırın. Vaka çalışanlarının sahip olması gereken sosyal beceriler hakkında beyin fırtınası yapın ve uygunsa vaka çalışanları için gelecekteki eğitim veya koçluk ihtiyacını tartışın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Bir sanal tahta bağlantısı paylaşın veya katılımcıların belirledikleri 2 zorluğu eklemesi için başka bir çevrim içi platform (ör. GroupMap) kullanın. Tahtanın/aracın ekranını paylaşın ve fikirleri gruplandırın. Ara odaları yeniden başlatmak için hazırlık yapın. Tahtada/araçta hangi grubun hangi zorlukları tartışacağını belirleyin.

3. Faaliyet: (İsteğe Bağlı) Senaryo Vaka Planlaması ve Çocuk İşçi Olarak Çalışan Çocuklar İçin Zarar Azaltma Stratejileri 75 dakika
Vaka çalışanlarına eğitim vermek için daha derinlemesine vaka temelli bir alıştırmaya gerekiyorsa aşağıdaki faaliyetler eklenebilir:

1. Katılımcıları küçük gruplara ayırın (konuma/kuruluşa göre).
2. 49. slaytı gösterin.
3. Her bir grup tarım, inşaat, ev işçiliği, çaycılık ve sokak işçiliği gibi krizde yerel olarak yaygın/ilgili olan farklı bir çocuk işçiliği türüne odaklanmalıdır. 5. veya 10. oturumdaki vaka çalışması örneklerini kullanın.
4. Gruplara tartışmaları ve aşağıdakileri belirlemeleri için 15 dakika verin:
 - Her bir çocuğun çalışma ve ev/toplum yaşamında mevcut olabilecek temel tehlikeler, riskler ve koruyucu faktörler nelerdir?
 - Vaka çalışmasında hangi bilgiler eksik/nelere ihtiyaç duyarsınız?
 - Bu bilgileri nasıl edirsiniz?
 - Çocuğun küçük/büyük, kız çocuğu/erkek çocuğu, farklı etnik kökenden, mülteci statüsünde vb. olması durumu değiştirir mi?
5. Katılımcılardan önümüzdeki 30 dakika içinde (veya daha kısa bir sürede) vaka planları için fikirler geliştirmelerini isteyin. Örnek vaka planını dağıtın. Bu bir grup tartışması olarak veya eğitim katılımcıların bireysel becerilerini güçlendirmeyi amaçlıyorsa bireysel çalışma şeklinde yazılı olarak yapılabilir. Ör. çocuk için yerel bir vaka planı formu doldurulabilir. Katılımcılardan aşağıdakileri tartışmalarını isteyin:
 - Olumlu bir sonuca ulaşılması için gereken ihtiyaçlar ya da alınması gereken riskler nelerdir?
 - Ne olması gerekiyor? (eylem)
 - Koruma sonucu nedir?
 - Kim sorumludur?
 - Bu eylemin gerçekleştirilmesi gereken zaman dilimi nedir?
 - Hangi yönlendirmelere ihtiyaç vardır? Sizin bağlamınızda bu hizmeti kim sağlayabilir? Hizmet sağlayıcılar hangi arka plan

bilgilerine ihtiyaç duyabilir? Yönlendiren kurumun takibi nasıl gerçekleştirilmesini istersiniz?

Vaka planının çocuğun çalışma ve ev yaşamında belirlenen tehlike ve risklerin zararlı etkilerini ortadan kaldırmak veya azaltmak için bir vaka güvenlik planı ve zarar azaltma stratejileri içerdiğinden emin olun.

- 6. Katılımcıların incelemek ve fikir almak için vaka planı ve güvenlik planı aracının bir kopyasına, ILO'nun güvenli çalışma kontrol listesine veya yerel olarak geliştirilmiş zarar azaltma stratejilerine sahip olduğundan emin olun.**
- 7. Her grup öncelikli zarar azaltma stratejilerini içeren bir liste oluşturmalıdır.**
- 8. Her gruptan bulgularını genel oturumda sunmalarını isteyin. Çocuğun daha genç/büyük/kız ya da erkek olması/farklı etnik kökene/mülteci statüsüne sahip olması durumunda, vaka planlarında/güvenlik planlarında/zarar azaltma stratejilerinde nasıl bir değişiklik olacağı konusunda tartışma başlatın.**

Uzaktan eğitim seçeneği: Yukarıda belirtilen hususlara göre ara odalar hazırlayın. Sohbetle ilgili vaka çalışmalarının bağlantılarını paylaşın ve her grubun hangi vaka üzerinde çalışacağını bildiğinden emin olun. Faaliyetin 1. bölümü için temel soruları kopyalayıp sohbete yapıştırın (yukarıdaki 4. maddeye bakın).

Katılımcıları genel oturuma geri alın ve temel soruları kopyalanıp sohbete yapıştırmak da dâhil olmak üzere 2. bölüm için yönergeleri paylaşın (yukarıdaki 5. maddeye bakın). Grupların not alması için paylaşılan belgelerin veya sanal tahtaların bağlantılarını paylaşın.

8. Kapanış

Süre: 5 dakika

- 1. Oturumu kapatmadan önce katılımcılara vaka yönetimi ile ilgili herhangi bir soruları ya da yorumları olup olmadığını sorun.**
- 2. Sonraya bırakılan sorulardan herhangi birinin yanıtlanıp yanıtlanamayacağını kontrol edin.**

Diğer sektöre özgü aktörlere yönelik oturumlar

13. Oturum: Çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için erken yaşlardan ergenlik dönemine kadar eğitim

SÜRE

- 155 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar:

- Çalışan çocukların kendi koşullarında eğitime erişmelerine engel olan muhtemel 4-5 zorluğu tespit edebilecek,
- Eğitimin, çocuk işçiliğini nasıl önleyebileceğine ilişkin örnekler verebilecek,
- Çocuk işçi olarak çalışan çocukların kendi koşullarında veya belirli koşullarda öğrenmek ve eğitime etkili bir şekilde erişmelerini desteklemek için bir eylem planı oluşturabilecektir.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Eğitime erişimin sekteye uğraması ve eğitimin kalitesi, çocuk işçiliği risk faktörleriyle yakından bağlantılıdır. Kriz durumlarında okulu terk eden çocukların çocuk işçiliğine sürüklenmesi daha muhtemeldir.
- Eğitim, çocuk işçiliğinin başarıyla önlenmesi ve çocuk işçiliğine müdahale açısından kritik öneme sahiptir.
- Kriz öncesinde okula devam eden çocukların kriz olduktan sonra en kısa sürede okula dönmesi gerekmektedir (en temel önleyici tedbir).
- Kriz öncesinde okula gitmeyen veya ciddi eğitim boşluğu olan çocuklar bireyselleştirilmiş, yaşa uygun öğrenme fırsatlarına ihtiyaç duyar.
- Çocuk işçi olarak çalışan veya risk altında olan grupların eğitim ihtiyaçlarını karşılamak ve bu gruplara yönelik eğitim engellerini ortadan kaldırmak için sağlam stratejiler geliştirin.

GEREKLİ EK MATERYALLER

- Kaynak belgesindeki vaka çalışmaları

HAZIRLIK

- Faaliyet: Çocuk işçiliğini önleme ve müdahale fırsatlarının genişletilmesi. Bu faaliyet, grupların daha derinlemesine eylem planlaması yapmasına yardımcı olabilir. Gruplar katılımcılara, istenen eğitim çıktılarına ve önceki

grup çalışmalarına dayalı olarak örneğin sektöre, temalara (nakit ve kupon yardımı/tarım vb.), kuruluşa veya coğrafi konuma göre oluşturulabilir.

- Sorular/eylem planlama şablonu, 6. Oturum'daki faaliyetten ve bu oturumda yer alan bir önceki faaliyetten elde edilen çıktılarına göre uyarlanabilir.
- Kısa sunumlar (20 dakika).
 - * Eğitim sektöründe çocuk işçiliğinin önlenmesi veya müdahale eylemleri konusunda iyi uygulamalar sunabilecek 2-3 eğitim katılımcısını 5 dakikalık kısa bir sunum yapmak üzere önceden belirleyin.
 - * Bu, katılımcılara sektör programları yoluyla çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etme konusunda kendi programlarından veya projelerinden iyi uygulamalar sunma fırsatı verecektir.
 - * Her sunumdan sonra gruba soru sormaları için 5 dakika süre verin.
 - * Alternatif olarak gruba fikir vermek ve grup çalışmasını başlatmak için oturuma kısa sunumlarla başlanabilir.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 3.6. Eğitim
- 1. Araç: Risk faktörleri ve koruyucu faktörler
- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
- 15. Araç: Çocuk işçiliğine ilişkin temel mesajlar
- 4. Araç: Engellilik ve çocuk işçiliği
- 4.2. Kapasite ve personel güvenliği
- 4.3. İzleme ve Değerlendirme
- 3.1. Çocuk işçiliği sistemlerinin, politikalarının ve mevzuatının güçlendirilmesi

İzlenecek adımlar

1. Karşılama

5 dakika

1. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın ve çalışan çocuklar ile çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerine maruz kalan çocuklar için eğitim konusunu ele alacağımızı açıklayın. Eğitim, krizden etkilenen çocuklar ve ergenler için kritik öneme sahiptir. Zira büyük kesintiler çocuk işçiliği risk faktörlerinin artmasıyla yakından ilişkilidir. Kriz sırasında okulu bırakan çocukların çocuk işçiliğine sürüklenme olasılığı, okula devam edenlere göre daha yüksektir ve eğitim, insani yardım durumlarında çocuk işçiliğini başarılı bir şekilde önleme ve müdahale etme için kritik

önem taşımaktadır. Bunu gerçekleştirmenin en iyi yolu iş birliği ve eğitimin çocuk koruma, gıda güvenliği ve geçim kaynakları ve insani ihtiyaçları karşılamaya yönelik diğer temel hizmetler gibi diğer sektör programlarıyla entegrasyonudur.

2. 3. slaytı gösterin ve beklenen öğrenme çıktılarını açıklayın.

2. TARTIŞMA: NE DÜŞÜNÜYORSUN?

30

dakika

1. Katılımcıları 4 gruba ayırın. 5. slaytı gösterin.
2. Her gruptan eğitim vaka çalışmalarıyla ilgili temel risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri belirlemelerini, tartışmalarını ve not etmelerini isteyin.
 - Daniel
 - Maria
 - Isla
 - Tahir
3. Her gruptan bulgularını genel tartışmada sunmalarını isteyin.
4. Dünya çapında insani yardım bağlamlarında eğitimle ilgili yaygın olarak tanımlanan risk faktörlerinden ve koruyucu faktörlerden bazılarını vurgulayan 6-9. slaytları gösterin.
5. Bunların bağlamda sözü edilenlere ne kadar benzediği/benzemediği üzerinde durun.
6. Tartışmanın ardından temel noktaların genel bir değerlendirmesini sunan 10. ve 11. slaytları gösterin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Dört ara oda hazırlayın ve her birine bir vaka çalışması verin. Vaka çalışmasının ve grupların not alabileceği sanal tahtaların bağlantılarını paylaşın.

3. Faaliyet: SEN OLSAN NE YAPARDIN?

45

dakika

1. Hazırlık notlarına göz atın.
2. Şimdi birkaç meslektaşımızdan eğitim yoluyla çocuk işçiliğini ele almaya ilişkin deneyimlerini dinleyeceğimizi açıklayın.
3. Sunum yapacak kişilerden kısa sunumlarını yapmalarını isteyin. Hızlı olmalarını ve sunumlarını 5 dakikadan kısa tutmaları gerektiğini hatırlatın. 13. slayta geçin.
4. Her sunumdan sonra gruba soru sorma fırsatı verin.

5. Bir sonraki bölümün çocuk işçiliği araç seti hazırlanırken çokça faydalanılan Acil Durumlarda Eğitim İçin Kurumlararası Ağ (INEE) asgari standartları etrafında şekillendirildiğini açıklayın. Katılımcılara asgari standartların yapısını hatırlatmak için 14. slaytı gösterin ve her alan için bir tane olmak üzere 5 grup oluşturulacağını açıklayın.
6. Katılımcılardan en ilginç buldukları veya en fazla katkıda bulunabileceklerini düşündükleri gruba dâhil olmalarını isteyin. 15. slaytı gösterin.
7. Bir veya daha fazla grupta yeterli sayıda katılımcı yoksa bazı grupları birleştirmeyi veya katılımcılardan daha az kişinin bulunduğu bir gruba geçmelerini istemeyi düşünebilirsiniz.
8. 16. slaytı gösterin. Şimdi sırayla her gruptan kendi alanlarında çocuk işçiliğini ele almak için neler yapılabileceğini tartışmalarını ve belirlemelerini isteyin. Bağlamda tercih edildiği üzere eğitim sektörü, kuruluşu veya koordinasyon grubu için kendi alanlarıyla ilgili bir iyi uygulama önerileri listesi oluşturmalarını isteyin.
9. Katılımcılara bu oturumda (kısa sunumlar, vaka çalışmaları ve kendi bağlam ve programlama bilgileri üzerine yaptıkları tartışmalarda ve grup çalışmalarında) duyduklarından faydalanmalarını hatırlatın.
10. Katılımcılardan kriz öncesinde eğitimine devam eden çocuklar ile hâlihazırda okula gitmeyen ve çocuk işçi olarak çalışan çocuklar arasındaki farkları tartışmalarını isteyin.
11. Her gruptan bulgularını genel oturumda paylaşmalarını isteyin ve daha geniş grup içerisinde soru sormaları ve tartışmaları için zaman tanıyın.

Uzaktan eğitim seçeneği: Ara odalar hazırlayın ve bunlara INEE asgari standartlarındaki 5 alanın adını verin. Mümkünse katılımcıların kendi odalarını seçebilmelerini sağlayın. Mümkün değilse katılımcılardan hangi odada çalışmak istediklerini belirtmelerini isteyin. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 8. maddeye bakın) kopyalayıp sohbete yapıştırın ve not alabilecekleri bir sanal tahta bağlantısı paylaşın. Ara odalar arasında dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın.

4. Giriş: Çocuk işçiliğini eğitim yoluyla önleme ve müdahale etme

10 dakika

1. Faaliyetin sonunda 5 INEE eğitim alanı ile ilgili olarak araç setinde vurgulandığı üzere eğitim yoluyla çocuk işçiliğinin ele alınmasına yönelik temel eylemleri kapsayan 15-25. slaytları açıklayın.

5. Faaliyet: Daha iyi eğitim çıktılarının desteklenmesi

30 dakika

1. Katılımcıları daha önceki tartışmadaki 4 gruba ayırın. 26. slaytı gösterin.
2. Önceki grup çalışmasını yaptıktan ve sunumları dinledikten sonra, her gruptan daha önce tartıştıkları çocuk ve aile için daha olumlu sonuçlar elde edilmesini desteklemek üzere neler yapılabileceğini tartışmalarını ve belirlemelerini isteyin.
 - Daniel
 - Maria
 - Isla
 - Tahir
3. Her gruptan bulgularını genel tartışmada sunmalarını isteyin.
4. Benzer durumdaki, eğitim hizmetlerine hiç erişememiş ancak benzer sağlık ihtiyaçları ve kırılabilirlikleri bulunan çocuklar için neler yapılabileceğini tartışın.
5. Faaliyeti bitirmek için erken çocukluk gelişimi ve teknik ve mesleki eğitim ve öğretimle ilgili 28-32. slaytları açıklayarak tartışmaları özetleyin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Yukarıda belirtilen hususlara göre 4 ara oda hazırlayın. Vaka çalışmalarının bağlantılarını yeniden paylaşın. Çalışma yönergelerini kopyalayıp sohbete yapıştırın. *Daha önce tartıştığınız çocuk ve aile için daha olumlu sonuçlar elde edilmesini desteklemek üzere neler yapılabileceğini tartışın ve belirleyin.* Grupların not alabileceği bir sanal tahta bağlantısı paylaşın.

6. Faaliyet: Çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etme fırsatlarının genişletilmesi

30 dakika

1. 33. slaytı gösterin. Katılımcıları gruplara ayırın (yukarıdaki hazırlık bölümüne bakın).
2. Her gruba faaliyetle ilgili çalışma belgesinin bir kopyasını verin.
3. Gruplardan çalışma belgesine ve aşağıdaki sorulara dayalı bir eylem planı geliştirmelerini isteyin.
4. Katılımcılara önemli olanın ilerleme sağlamak ve sektörler (arası) veya tematik faaliyetler yoluyla çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahalenin güçlendirilmesi bağlamında neler yapılabileceğini belirlemek olduğunu söyleyin.
5. Eylem planlama belgesindeki sorular arasında şunlar bulunmaktadır:

- Arzu edilen çıktı (Ele alınması gereken olası sorun/zorluk VEYA çocuk işçiliğinin entegre edilebileceği ya da müdahalenin bu yönde güçlendirilebileceği, devam eden/planlanmakta olan faaliyet (Ne))
- Bu nasıl yapılabilir? Konuyu ilerletmek için somut eylem veya adımlar.
- Kim tarafından (sektör/kuruluş/kilit paydaş)?
- Gerekli kaynaklar
- Potansiyel riskler
- Koordinasyon mevzuu nasıl kolaylaştırabilir veya iyileştirmeye yardımcı olabilir/nasıl bir rol oynayabilir? Koordinasyon nasıl faydalı olacak şekilde geliştirilebilir (somut/operasyonel adımlar)?
- Eylem planının veya gerekli adımların etkili bir şekilde uygulanması için nasıl bir kapasite geliştirmeye ihtiyaç duyulacaktır?

Uzaktan eğitim seçeneği: Yukarıdaki hazırlık bölümünde belirtilen hususlara göre ara odalar hazırlayın. İlgili çalışma belgesinin bağlantısını paylaşın. Çalışma yönergelerini sohbete yapıştırın (yukarıdaki 3. ve 4. maddelere bakın). Ara odalarda dolaşarak gruplara ihtiyaç duydukları desteği sağlayın.

7. Kapanış

Süre: 5 dakika

1. Oturumu kapatmadan önce katılımcılara vaka yönetimi ile ilgili herhangi bir soruları ya da yorumları olup olmadığını sorun.
2. Sonraya bırakılan sorulardan herhangi birinin yanıtlanıp yanıtlanamayacağını kontrol edin.

14. Oturum: Çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için gıda güvenliği ve geçim kaynakları

SÜRE

- 120 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Oturumun sonunda katılımcılar:

- Sömürüyü engellemek amacıyla yeterli gıda güvenliği ve geçim kaynaklarına erişimi temin etmek için çocuk işçiliğine başvurmak durumunda kalan hanelerin karşılaştığı engelleyici nitelikteki 4-5 zorluğu belirlemek.
- Gıda güvenliği ve geçim kaynakları müdahalelerinin çocuk işçiliğinin önlenmesi amacıyla nasıl kullanılabileceğini açıklamak.

- Gıda Güvenliği ve Geçim Kaynakları faaliyetlerinin, çocuk işçi olarak çalışan veya çocuk işçiliği riski altında olan çocukların ihtiyaçlarına nasıl uyarlanabileceği ile ilgili 3-4 örnek verin
- Çocuk işçi olarak çalışan çocukların bulunduğu hanelerin kendi bağlamlarında veya belirli bağlamlarda hanehalkı gıda güvenliğini ve geçim kaynaklarını güçlendirmelerini destekleyecek bir eylem planı oluşturmak.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Gıda güvensizliği çocuk işçiliği risklerini artırır ve aileleri, çocuk işçiliğini olumsuz bir baş etme mekanizması olarak kullanmak zorunda bırakır.
- FSL çocuk işçiliğini ele almak için kritik bir strateji olmakla birlikte çocuk işçiliği için çekim etkisi de yaratabilir. Artan ekonomik faaliyetler, azaltılmadığı takdirde çocuk işçiliği risk faktörlerini hızla kötüleştirebilir.
- Çocuk işçiliğine duyarlı olan FSL programları oluşturun (koordinasyon, hedefleme, değerlendirme, toplumsal cinsiyet vb.).
- Dünya genelinde tüm çocuk işçiliğinin yaklaşık dörtte üçü tarım sektöründe gerçekleşir.
- Ergenler için güvenli ve uygun FSL fırsatları, tehlikeli çocuk işçiliği ve diğer EKBCİ'ye karşı iyi bir alternatif oluşturabilir.

HAZIRLIK

- 11. slayt yerel olarak veya yerel sistemler ve ilgili/mevcut hizmetler de dâhil olmak üzere "[İnsani yardım faaliyetlerinde çocuk işçiliğinin ele alınması için hizmetlerin haritalandırılması](#)" başlıklı 6. Oturum Faaliyeti'nin çıktılarına göre bağlamsallaştırılabilir.
- Faaliyet: FSL ve ekonomik güçlendirme yoluyla çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için iyi uygulamaların belirlenmesi. Kolaylaştırıcıların 6. Oturum faaliyetlerinde katılımcılar tarafından yapılan haritalamaları önceden hazırlamaları gerekecektir. (6. Oturum'dan sonra bunların hazırlanması iyi olacaktır.) Haritalar broşür şeklinde olmalı ve şunları içermelidir:
 - Çocuk işçiliğinin ve en kötü biçimlerinin önlenmesine veya ele alınmasına katkı sağlayan veya çocuk işçi olarak çalışan veya maruz kalma riski altında olan çocukları ve haneleri destekleyen mevcut veya devam etmekte olan faaliyetler (bunlar uygunsa sektöre özgü olabilir).

- Faaliyetler yoluyla çocuk işçiliği mağduru veya riski altındaki çocuklara ve ailelerine nasıl ulaşılabileceği ve bunların nasıl tespit edilebileceği.

Gruplar daha sonra 6. Oturum faaliyetlerinde olduğu gibi veya yeni gruplar hâlinde düzenlenebilir ve yaygın olarak kullanılan farklı bir FSL müdahalesi verilebilir (Nakit ve Kupon Yardımı (CVA) ve CVA+, Tarım, Küçük işletme desteği, Gelir oluşturma, Ergenler için güvenli ekonomik güçlendirme, genel tartışma sırasında gösterilecek ilgili slaytlar veya bağlamdaki diğer ilgili FSL müdahaleleri).

- Faaliyet: Çocuk işçiliğini önleme ve müdahale fırsatlarının genişletilmesi.

Bu faaliyet, grupların daha derinlemesine eylem planlaması yapmasına yardımcı olabilir. Gruplar katılımcılara, istenen eğitim çıktılarına ve önceki grup çalışmalarına dayalı olarak örneğin sektöre, temalara (nakit ve kupon yardımı/tarım vb.), kuruluşa veya coğrafi konuma göre oluşturulabilir. Sorular/eylem planlama şablonu, 6. Oturum'daki faaliyetten ve bu oturumda yer alan bir önceki faaliyetten elde edilen çıktılarına göre uyarlanabilir.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 3.9. Gıda Güvenliği, Geçim Kaynakları ve Ekonomik Güçlendirme
- 1. Araç: Risk faktörleri ve koruyucu faktörler
- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
- 15. Araç: Çocuk işçiliğine ilişkin temel mesajlar
- 4. Araç: Engellilik ve çocuk işçiliği
- 4.2. Kapasite ve personel güvenliği
- 4.3. İzleme ve Değerlendirme
- 3.1. Çocuk işçiliği sistemlerinin, politikalarının ve mevzuatının güçlendirilmesi

İzlenecek adımlar

1. Karşılama:

5 dakika

1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın.
2. Gıda güvenliği ve geçim kaynaklarının (hem risk faktörü hem de koruyucu faktör olarak) çocuk işçiliği ve en kötü biçimlerindeki rolüne bakacağımızı açıklayın. İnsani krizler sırasında hanehalkının ihtiyaçlarını karşılayan gıda güvenliği ve geçim kaynakları müdahalelerinin çocukların güvenliğini ve iyi olma hâlini önemli ölçüde artırabileceğini

ve çocukların çocuk işçiliğinden başarılı bir şekilde korunması ve kurtarılması için kritik öneme sahip olabileceğini açıklayın.

3. 3. slaytı gösterin ve oturumun hedeflerini açıklayın.

2. Tartışma:

20 dakika

1. Katılımcıları 4 gruba ayırın.
2. Her gruptan gıda güvenliği ve geçim kaynaklarıyla ilgili temel risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri belirlemelerini, tartışmalarını ve kaydetmelerini isteyin. Her bir gruba bir kategori verin:
 - Hane düzeyinde gelir ve gıda güvenliği
 - İstihdam, işler, işverenler, küçük işletmeler
 - Nakit ve kupon, sosyal koruma sistemi ve gelir koruma sistemleri
 - Gıda güvenliği ve geçim kaynakları sektör programları ve insani yardım müdahaleleri
3. Her gruptan bulgularını genel tartışmada sunmalarını isteyin.
4. Tüm gruplar bulgularını paylaştıktan sonra dünya genelinde insani yardım bağlamlarında gıda güvenliği ve geçim kaynaklarına ilişkin yaygın olarak görülen bazı risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri vurgulayan 4-8. slaytları gösterin. Bunların bağlamda sözü edilenlere ne kadar benzediği/benzemediği üzerinde durun.

Uzaktan eğitim seçeneği: 4 ara oda hazırlayın ve her gruba bir kategori verin. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 2. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Grupların not alabileceği bir sanal tahta bağlantısı paylaşın.

3. Giriş: Kaliteli FSL programlaması yoluyla çocuk işçiliğinin önlenmesi

15 dakika

1. 10. slayta geçin. Katılımcılara, gıda güvenliği ve geçim kaynakları aktörleri için temel hususları vurgulayan ve insani yardım durumlarında çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etme çabalarını desteklemedeki rollerini belirlemeye yardımcı olabilecek 5. Oturum'daki strateji ve müdahale planlamasını hatırlatın.
2. 11. slaytı gösterin. Ayrıca katılımcılara çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahale edilmesine yönelik programa dayalı çerçeveyi hatırlatın.
3. 12. slaytı gösterin. (Çocuk işçiliğini ele almak için eylemleri koordine eden katılımcılar için isteğe bağlıdır.) Gıda güvenliği ve geçim kaynaklarının çocuk işçiliğini ele almada gerekli rolü oynaması için FSL eyleminin koordine edilmesi gerektiğini açıklayın. Çocuk işçiliğini ele almak için FSL faaliyetlerini koordine etmek, çocuk işçiliği risk faktörlerini azaltmak ve ele almak için FSL ve çok sektörlü stratejiler

geliştirmeye yardımcı olabilir ve FSL aktörlerinin çocuk koruma/sosyal refah gibi ilgili aktörlerle yaptığı iş birliğini destekleyebilir.

4. **13. slayta geçin.** Katılımcıların çocuk işçiliğine duyarlı ve çocuk işçiliğini önleme amaçlı FSL yaklaşımları ve programları geliştirmeleri gerektiğini, çocuk işçiliği risk faktörlerinin tespit edilmesi ve değerlendirme ve izleme yoluyla analiz edilmesi gerektiğini açıklayın. Bu amaçla ilgili çocuk işçiliği göstergeleri Dağıtım Sonrası İzleme, FSL ve piyasa değerlendirmeleri gibi FSL programlamasındaki olağan fırsatlara entegre edilebilir ancak iş mevzuatı, iş gücü kısıtlamaları, yetişkin iş gücü arzı, ulaşılması zor gruplar ve topluluk düzeyindeki aktörlerin ve çocukların görüş ve bakış açılarının analizini de içermelidir.
5. **14. slaytı göstererek ekonomik şokun çocuk işçiliği gibi başa çıkma mekanizmaları üzerindeki etkisi ve yaş ve cinsiyete özgü faaliyetler, ekonomik roller ve çocukların zaman kullanımı gibi birkaç önemli alanı değerlendiren göstergelerin entegre edilmesi gerektiğini açıklayın.** Katılımcılara bağlamda kullanılan göstergelerin bir listesini veya küresel göstergelerin bir listesini verin.
6. **15. slaytı gösterin.** FSL programlarında hedefleme ve seçimin, çocuk işçiliğine karşı kırılğan olan veya çocuk işçi olarak çalışan çocukların bulunduğu haneleri dâhil etme konusunda önemli potansiyele sahip olduğunu açıklayın.
7. **Daha önceki oturumlarda tartışılan ve şimdi hızlıca gözden geçirilecek olan kaliteli programlamanın bir diğer temel bileşeni, FSL ve insani yardım programlarıyla ilişkili çocuk işçiliğinin önlenmesidir.** 16. slaytı gösterin. Katılımcılara FSL aktörlerinin FSL programlaması nedeniyle çocuk işçiliğinin kasıtsız olarak artırılması veya kötüleştirilmesi de dâhil olmak üzere çocuklara daha fazla zarar vermeme sorumluluğuyla ilgili temel ilkeleri hatırlatın.
8. **17. slaytı gösterin.** Çocukları FSL programlamasıyla bağlantılı çocuk işçiliğinden korumak için belirlenen çocuk işçiliği risklerine yönelik önleme, azaltma ve izleme tedbirlerinin alınması gerektiğini açıklayın. Cinsel sömürü, istismar ve tacizi önlemek için iş birliği, personel kapasitesini artırma, hesap verebilirlik, koruma ve tedbir alma gibi konuları tekrarlayın.
9. **18. slaytı gösterin ve FSL programlamasından kaynaklanabilecek bazı muhtemel olumsuz sonuçları ve olası önleme ve hafifletme tedbirlerini tartışın.**

4. Faaliyet: FSL ve ekonomik güçlendirme yoluyla çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için iyi uygulamaların belirlenmesi **35**
dakika

- 1. Bu faaliyette katılımcılardan "İnsani yardım aktörleri için çocuk işçiliğini önlemeye ve müdahaleye yönelik temel eylemler (2)" başlıklı 6. Oturum'da gerçekleştirdikleri tartışma ve haritalamayı geliştirmeleri istenmektedir.**
- 2. Katılımcıları 6. Oturum'da olduğu gibi coğrafi konuma ya da kuruluşa göre gruplandırın ya da yaygın olarak kullanılan farklı FSL müdahalelerine (bağlamdaki mevcut yöntemlere bağlı olarak CVA ve CVA+, Tarım, Küçük işletme desteği, Gelir oluşturma ya da ergenler için ekonomik güçlendirme) göre yeni gruplar oluşturun. Katılımcılardan genel oturumda geri bildirimde bulunacak bir kişi ve tartışmalarını sunum kâğıdına not edecek bir kişi belirlemelerini isteyin.**
- 3. 19. slayta geçin. Mevcut hizmetlerin veya yürütülmekte olan çalışmaların tanımlandığı, 6. Oturum'da hazırlanan haritaları çıkarın (yukarıdaki hazırlık bölümüne bakın).**
- 4. Katılımcılardan bunları hızlıca gözden geçirmelerini ve gruplarında bu haritalara ekleyebilecekleri başka FSL veya ekonomik güçlendirme destekleri, faaliyetleri, hizmetleri, temel eylemleri, müdahaleleri olup olmadığını tartışmalarını isteyin. Katılımcılara bunun için 10-15 dakika verin.**
- 5. Gruplar 6. Oturum'da olduğu gibi aynı şekilde oluşturulduysa her bir gruba yukarıda sıralanan FSL müdahalelerinden birini verin.**
- 6. Şimdi katılımcılardan haritalara dâhil edilen FSL ve ekonomik güçlendirme programlarında çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahale edilmesi için gördükleri iyi uygulamaları, zorlukları ve fırsatları tanımlamalarını isteyin.**
- 7. Grupları hedefleme, tespit ve erişim, faaliyetlerin veya eylemlerin risk altındaki veya çalışan çocuklara ve ailelerine göre ne ölçüde uyarlandığı gibi programlarının farklı yönleri hakkında düşünmeye teşvik edin. Belirlenen her bir zorluk veya boşluk için grubun en az bir çözüm belirlemesi gerektiğini unutmayın.**
- 8. Geri bildirim için kalan süreye bağlı olarak her gruptan öncelikli 2 veya 3 iyi uygulamayı, temel zorluğu/boşluğu ve tespit edilen ilgili fırsatları veya çözümleri sunmalarını isteyin. Zaman varsa sayı artırılabilir.**
- 9. Programlama yoluyla çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahalenin güçlendirilmesi için öncelikli eylemlerin bir listesini oluşturmak üzere kullanılabileceğinden, tüm iyi uygulamaların yanı sıra mevcut zorluklara yönelik fırsat ve çözümleri de not edin.**

10. Her gruptan sonra, giriş noktası/programlama modeline (CVA, CVA+, Ergenler için gıda güvenliği ve geçim kaynakları, Tarımsal geçim kaynakları, İstihdam, küçük işletmeler ve pazara erişim) ilişkin 20-24. slaytlardan ilgili slaytı gösterin.

11. Katılımcıların ortaya çıkan sorular çerçevesinde tartışmasına izin verin.

12. Nakit ve kupon yardımını (CVA) tartıştıktan sonra CVA kapsamında çocuk işçiliğinin izlenmesine ilişkin 25. slaytı gösterin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Yukarıda belirtilen hususlara göre ara odalar hazırlayın. Referans olarak 6. Oturum'da oluşturulan haritaların bağlantılarını sohbette paylaşın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 4. madde) kopyalayıp yapıştırın. Grupların not alabileceği bir sanal tahta bağlantısı paylaşın. Genel oturumdan sonra yeni çalışma yönergelerini (yukarıdaki 6. ve 7. maddeye bakın) kopyalayıp sohbete yapıştırın. Katılımcılar tarafından belirlenen iyi uygulamaları ileride başvurmaya üzere ortak bir belgeye veya slayta kaydedin.

5. Giriş: Çocuk işçiliğine duyarlı programlama yoluyla çocuk işçiliğinin önlenmesi 10 dakika

2. 27. slaytı gösterin. Çocuk işçiliğine duyarlı FSL ve diğer ekonomik güçlendirme programları geliştirmek için program döngüsü boyunca çocuk işçiliği risk faktörlerinin dikkate alınması gerektiğini, risk altındaki aileler için FSL programlarının esnekliğini veya erişilebilirliğini artırmaya yardımcı olan tamamlayıcı tedbirler, risk altındaki gruplardan yeni işçileri katabilecek FSL müdahaleleri için pazarlar ve meslekler seçmek, çocuk işçiliği mesajlarını entegre etmek, ergenlik çağındaki kız çocukları için toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle mücadele etmek ve çalışan çocuklar için riskleri azaltmak amacıyla sosyal uyumu güçlendirmek gerektiğini açıklayın.

3. 28. slaytı gösterin. Entegre çocukluk dönemi programlamasını teşvik etmek için sektörler arası stratejiler entegre edilerek ve bir araya getirilerek risk altındaki ailelerin, yönlendirme sistemleri, okula devam etme teşviklerinin artırılması ve programların çocukların iyi olma hâli üzerindeki etkisinin izlenmesi de dâhil olmak üzere insani krizler sırasında çocuk işçiliği mağduru birçok ailenin karşılaştığı çoklu kırılğanlıkların ele alınmasına yardımcı olacak geniş bir yardım yelpazesine erişmesi sağlanabilir.

4. 29. slaytı gösterin. Risk altındaki hanelere yönelik yardım kapsamında geçim kaynaklarını veya tarımsal üretimi ve varlıkları eski hâline getirmek, geçim kaynağı faaliyetlerini üstlendiklerinde veya programlara katıldıklarında ebeveynlerin yükünü azaltmaya yardımcı

olmak, evsel, tarımsal ve ekonomik kullanım için suya, yakacak oduna ve enerjiye güvenli erişimi teşvik etmek, mevcut FSL/CVA ve sosyal koruma müdahalelerine erişimi kolaylaştırmak ve ailelerin geçim kaynağı faaliyetlerinde maliyetleri azaltmalarına ve sürdürülebilirliği artırmalarına yardımcı olmak hedeflenebilir.

5. 30. slaytı açıklayın.

6. Faaliyet: Çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etme fırsatlarının genişletilmesi 30 dakika

1. Katılımcıları gruplara ayırın (yukarıdaki hazırlık bölümüne bakın).
2. Her gruba faaliyetle ilgili çalışma belgesinin bir kopyasını verin. Gruplardan çalışma belgesine ve aşağıdaki sorulara dayalı bir eylem planı geliştirmelerini isteyin.
3. Katılımcılara önemli olanın ilerleme kaydetmek ve sektörler (arası) veya tematik faaliyetler yoluyla çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahalenin güçlendirilmesi bağlamında neler yapılabileceğini belirlemek olduğunu söyleyin.
4. Eylem planlama belgesindeki sorular arasında şunlar bulunmaktadır:
 - Arzu edilen çıktı (Ele alınması gereken potansiyel sorun/zorluk VEYA Çocuk işçiliğinin entegre edilebileceği ya da müdahalenin bu yönde güçlendirilebileceği, devam eden/planlanmakta olan faaliyet (Ne))
 - Bu, nasıl yapılabilir? Konuyu ilerletmek için somut eylem veya adımlar.
 - Kim tarafından (sektör/kuruluş/kilit paydaş)?
 - Gerekli kaynaklar
 - Potansiyel riskler
 - Koordinasyon mevzuyu nasıl kolaylaştırabilir veya iyileştirmeye yardımcı olabilir/nasıl bir rol oynayabilir? Koordinasyon nasıl faydalı olacak şekilde geliştirilebilir (somut/operasyonel adımlar)?
 - Eylem planının veya gerekli adımların etkili bir şekilde uygulanması için nasıl bir kapasite geliştirmeye ihtiyaç duyulacaktır?

Uzaktan eğitim seçeneği: Ara odalar hazırlayın. İlgili çalışma belgesinin bağlantısını paylaşın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 2. ve 3. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın.

7. Kapanış

5 dakika

1. Oturumun temel mesajlarını özetleyin.
2. Oturumu sonlandırmadan önce katılımcılara soruları veya yorumları olup olmadığını sorun.
3. Sonraya bırakılan sorulardan herhangi birinin yanıtlanıp yanıtlanamayacağını kontrol edin.

15. Oturum: Çocuk işçiliğini önlemek ve müdahale etmek için insani sağlık hizmetleri

SÜRE

- 100 dakika

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Kursun sonunda katılımcılar aşağıdaki becerilere sahip olacaktır:

- Sağlık ile çocuk işçiliği arasındaki karmaşık ilişkiyi tanımlamak.
- Çocukları daha fazla fiziksel zarar riskiyle karşı karşıya bırakan 5 fiziksel özellik saymak.
- Çocuk işçi olarak çalışan çocukların bulunduğu haneleri desteklemek için sağlık risklerini ve uygun sağlık hizmetlerine erişimi ele alan bir eylem planı geliştirmek.

Lütfen oturum planınızı bağlamsallaştırırken yer vermeyi tercih ettiğiniz faaliyetlere bağlı olarak öğrenme çıktılarında düzenlemeler yapılması gerekebileceğini unutmayın.

TEMEL MESAJLAR

- Çocuk işçi olarak çalışan çocuklar sağlık risklerine karşı aşırı kırılgandır.
- Ancak başta en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği olmak üzere çocuk işçiliği yapan çocuklar genellikle sağlık hizmetine erişirken büyük engellerle karşılaşır.
- Çocuk işçiliğinin görüldüğü hanelerde sağlık genelde önemli bir yüküdür.
- Çocuklar yaşlarından ve gelişimlerinden dolayı yetişkinlere göre benzer fiziksel tehlikeler karşısında daha kırılgandır.
- Sağlık çalışanları çocuk işçiliğini önleme ve müdahalede kilit bir rol oynayabilir.

ARAÇ SETİ BAĞLANTILARI

- 3.10. Sağlık
- 1. Araç: Risk faktörleri ve koruyucu faktörler

- 11. Araç: Risk altındaki çocukların desteklenmesi ve kız çocuklarının güçlendirilmesi
 - 15. Araç: Çocuk işçiliğine ilişkin temel mesajlar
 - 4. Araç: Engellilik ve çocuk işçiliği
 - 4.2. Kapasite ve personel güvenliği
 - 4.3. İzleme ve Değerlendirme
 - 3.1. Çocuk işçiliği sistemlerinin, politikalarının ve mevzuatının güçlendirilmesi
-

İzlenecek adımlar

1. Karşılama: 5 dakika
 1. 2. slayta geçin. Oturumda yer alan katılımcıları karşılayın.
 2. Bu oturumda çocuk işçiliği ve sağlık arasındaki karmaşık ilişkiye bakacağımızı açıklayın.
 3. 3. slaytı gösterin ve oturumun hedeflerini açıklayın.
2. TARTIŞMA: NE DÜŞÜNÜYORSUN? 20 dakika
 1. Katılımcıları 5 gruba ayırın. 4. slaytı gösterin.
 2. Her gruptan kendilerine verilen vaka çalışmasıyla ilgili sağlık riskleri ve koruyucu faktörler gibi temel konuları tartışmalarını ve belirleyip not etmelerini isteyin.
 - Danah
 - Amara
 - Mateo
 - Joyce
 - Sadad
 3. Her gruptan bulgularını genel tartışmada sunmalarını isteyin.
 4. Her grup bulgularını sunduktan sonra tüm ana noktaların ele alındığından emin olmak için ilgili slaytı (5-9. slaytlar) gösterin. Son olarak katılımcıların vakalar arasındaki benzerlikler veya farklılıklar ile ilgili düşüncelerini sorun.

Uzaktan eğitim seçeneği: 5 ara oda hazırlayın. Her gruba bir vaka çalışması verin ve vaka çalışmalarının ve grupların not alması için sanal tahtaların bağlantılarını paylaşın.

3. Giriş: Bir sağlık endişesi olarak çocuk işçiliği **10 dakika**

1. Az önce tartıştığımız vakaların acil durumlarda çocuk işçiliği ve sağlık hizmetleri arasındaki son derece gerçek ve son derece önemli bağlantıları vurguladığını açıklayın. 10-12. slaytları gösterin. Çocuk işçi olarak çalışan çocuklar sağlık risklerine karşı son derece savunmasızdır. Yoksulluk ve ebeveynlerin, bakım verenlerin veya işverenlerin ihmali nedeniyle sağlık hizmetlerine erişimde sıklıkla engellerle karşılaşır ve çocuk işçiliği mağduru hanelerde sağlık genellikle önemli bir yüküdür (maliyetler, zaman, ebeveynlerin engel durumu, yoksulluk, ekonomik/sosyal dışlanma). Sağlık çalışanlarıysa önemli bir rol oynamak için ideal konumdadır.
2. Giriş oturumlarındaki içeriği özetleyin veya gerekiyorsa yeniden açıklayın. Çocukların çalışması onları işin türüne, yerine ve koşullarına bağlı olarak değişen çeşitli tehlikelere maruz bırakır (13. slayt). Vücutları gelişmekte olduğundan çocukların aynı tehlikelere karşı yetişkinlerden daha savunmasız olmalarının fizyolojik nedenleri olduğu gibi (14. slayt), çocukların fiziksel savunmasızlıklarını daha da kötüleştiren faktörler de vardır (15. slayt).
3. Fiziksel tehlikeler ve etkilerin yanı sıra, çocukların çalışmasından kaynaklanan ve çalışan çocukların, özellikle de en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine maruz kalan çocukların sağlık hizmetlerine erişimini etkileyen birçok psikososyal etki ve faktör de vardır (16. ve 17. slaytlar).

4. Faaliyet: SEN OLSAN NE YAPARDIN? **30 dakika**

1. Katılımcıları daha önceki tartışmadaki gibi 5 gruba ayırın. 19. slayta geçin.
2. Her gruptan daha önce tartıştıkları çocuk ve aile için neler yapılabileceğini tartışmalarını ve belirlemelerini isteyin.
 - Danah
 - Amara
 - Mateo
 - Joyce
 - Sadad
3. Her gruptan bulgularını genel tartışmada sunmalarını isteyin.
4. Her grup bulgularını sunduktan sonra tüm ana noktaların ele alındığından emin olmak için ilgili slaytı (20-24. slaytlar) gösterin.
5. Genel oturumda katılımcılardan benzer durumda olup bir sağlık kuruluşuna erişememiş ancak benzer sağlık ihtiyaçları ve kırılğanlıklarla

karşı karşıya olan çocuklar için neler yapılabileceği konusundaki tartışmalarını paylaşmalarını isteyin.

6. Faaliyeti tamamlamak için 25-27. slaytları açıklayarak tartışmaları özetleyin.

Uzaktan eğitim seçeneği: Bu oturumdaki ilk faaliyette oluşturulan gruplarla ara odalar hazırlamak için gerekli hazırlığı yapın. Gerekirse vaka çalışmalarının ve sanal tahtaların bağlantılarını yeniden paylaşın.

5. Faaliyet: Çocuk işçiliğini önleme ve müdahale etme fırsatlarının genişletilmesi

30 dakika

1. Katılımcıları gruplara ayırın (yukarıdaki hazırlık bölümüne bakın).
2. Her gruba faaliyetle ilgili çalışma belgesinin bir kopyasını verin.
3. Gruplardan çalışma belgesine ve aşağıdaki sorulara dayalı bir eylem planı geliştirmelerini isteyin.
4. Katılımcılara önemli olanın ilerleme sağlamak ve sektörler (arası) veya tematik faaliyetler yoluyla çocuk işçiliğinin önlenmesi ve müdahalenin güçlendirilmesi bağlamında neler yapılabileceğini belirlemek olduğunu söyleyin.
5. Eylem planlama belgesindeki sorular arasında şunlar bulunmaktadır:
 - Arzu edilen çıktı (Ele alınması gereken potansiyel sorun/zorluk VEYA Çocuk işçiliğinin entegre edilebileceği ya da müdahalenin bu yönde güçlendirilebileceği, devam eden/planlanmakta olan faaliyet (Ne))
 - Bu, nasıl yapılabilir? Konuyu ilerletmek için somut eylem veya adımlar.
 - Kim tarafından (sektör/kuruluş/kilit paydaş)?
 - Gerekli kaynaklar
 - Potansiyel riskler
 - Koordinasyon konuyu nasıl kolaylaştırabilir veya iyileştirmeye yardımcı olabilir/nasıl bir rol oynayabilir? Koordinasyon nasıl faydalı olacak şekilde geliştirilebilir (somut/operasyonel adımlar).
 - Eylem planının veya gerekli adımların etkili bir şekilde uygulanması için nasıl bir kapasite geliştirmeye ihtiyaç duyulacaktır?

Uzaktan eğitim seçeneği: Yukarıdaki hazırlık bölümünde belirtilen hususlara göre ara odalar hazırlayın. İlgili çalışma belgesinin bağlantısını paylaşın. Çalışma yönergelerini (yukarıdaki 2. ve 3. madde) kopyalayıp sohbete yapıştırın.

6. Kapanış

5 dakika

7. Oturumun önemli noktalarını özetleyin.

- 8. Oturumu sonlandırmadan önce katılımcılara soruları veya yorumları olup olmadığını sorun.**
- 9. Sonraya bırakılan sorulardan herhangi birinin yanıtlanıp yanıtlanamayacağını kontrol edin.**